

Ondernemingsrecht

Inleiding

H1: situering van het handels, economisch en ondernemingsrecht

AFDELING 1: AFBAKENING

- Voor hervorming:
  - Bedrijf was aan het handelsrecht onderworpen omdat het handelingen stelde die door de wet als “daden van koophandel” werden omschreven
    - Voor natuurlijke personen hield men rekening met de werkelijke activiteit, voor rechtspersonen met de activiteit in de statuten omschreven
- Na hervorming
  - ‘Handelaar’ afgeschaft, nu ‘onderneming’
  - Ondernemingsrecht = amalgaam van regels bedoeld die met elkaar gemeen hebben dat zij betrekking hebben op het commerciële leven
  - Economisch recht overloopt in belangrijke mate met het begrip ondernemingsrecht en wordt doorgaans omschreven als het geheel van rechtsregels die de economische activiteit beheersen
  - Vennootschapsrecht = een onderdeel van het ondernemingsrecht of het economisch recht, richt zich op de werkingsregels van bepaalde types van ondernemingen, met name de vennootschappen

AFDELING 2: ACTOREN

- Onderneming
  - Algemene definitie: Volgende 3 categorieën:
    - Iedere natuurlijke persoon die zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefent
      - Eenmanszaken
      - Beoefenaren van vrije beroepen, landbouwers, ambachtslieden, personen die duurzaam activiteiten in de deeleconomie verrichten
      - Slechts wanneer een bepaalde activiteit ‘beroepsmatig’ wordt verklaard → kwalificatie tot onderneming
        - Onduidelijkheid over in hoeverre het beroepsmatige element zich beperkt tot vereiste van duurzaamheid of ook het genereren van een inkomen
      - Ook of bestuurders kwalificeren als onderneming is onduidelijk
    - Iedere rechtspersoon
      - Rechtspersoonlijkheid op zich is genoeg om als onderneming gekwalificeerd te worden
      - Stichtingen en VZW's zijn dus ook ondernemingen

- Uitgesloten: publiekrechtelijke rechtspersonen die geen goederen of diensten op de markt aanbieden, ook statelijke instellingen
    - Overheidsbedrijven die wel goederen of diensten op de markt aanbieden vallen wel onder het ondernemingsbegrip
  - Iedere andere organisatie zonder rechtspersoonlijkheid
    - Maatschappen
    - Feitelijke verenigingen niet → mogen geen uitkeringsoogmerk hebben
- Oudere definitie: Elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft, alsmede zijn verenigingen
  - Deze definitie wordt nog steeds gebruikt voor volgende boeken van het WER: IV (mededinging), V (mededinging en prijsevoluties), VI (marktpraktijken en consumentenbescherming), XV (rechtshandhaving), XVI (buitengerechtelijke regeling van consumentengeschillen) en XVII (bijzondere rechtsprocedures)
  - Nastreven v/e economisch doel → verrichten van een economische activiteit
  - Duurzame wijze → structuur of organisatie
  - Rechtsvorm en of er winst wordt nagestreefd, zijn van geen belang
- Vennootschap, vereniging en stichting
  - Vennootschap
    - Wetboek van Vennootschappen (oud)
      - Vennootschap = een vennootschap wordt opgericht door een contract op grond waarvan 2 of meer personen overeenkomen iets in gemeenschap te brengen met als doel 1 of meer nauwkeurig omschreven activiteiten uit te oefenen en met het oogmerk om aan de vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel te bezorgen
        - Pluraliteitsvereiste → 2 of meer personen
          - 1 uitzondering: eenpersoons-BVBA (E-BVBA)
      - Vennootschapsvormen:
        - Zonder RP: maatschap, tijdelijke vennootschap, stille vennootschap
        - Met RP en onbeperkte aansprakelijkheid: VOF, CVOA, Comm V
        - Met RP en beperkte aansprakelijkheid: BVBA, CVBA, NV, Commanditaire Venn op aandelen
        - Andere: Economisch Samenwerkingsverband, Landbouwvennootschap en Europese vennootschapsvormen: SE, EESV en SCE
        - Vennootschap = deelverzameling van onderneming
    - Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (WVV) (nieuw)
      - Een vennootschap wordt opgericht bij een rechtshandeling door 1 of meer personen, vennoten genaamd, die een inbreng doen. Zij heeft

- o een vermogen en stelt zich de uitoefening van 1 of meer welbepaalde activiteit tot voorwerp. Zij heeft tot doel aan de vennoten een rechtstreeks of onrechtstreeks vermogensvoordeel uit te keren of te bezorgen
    - o Afstand van de pluraliteitsvereiste
  - Reductie aantal vennootschapsvormen:
    - o Europese vennootschapsvormen (EESV, SE en SCE)
    - o Onbeperkte aansprakelijkheid: Maatschap, Vennootschap onder Firma (VOF), Commanditaire vennootschap (Comm V)
    - o Beperkte aansprakelijkheid: BV, CV en NV
  - Keuzevrijheid maar typendwang → men kan kiezen welke vennootschapsvorm aan te nemen maar moet de dwingende regels van die vennootschapsvorm volgen
- o Verenigingen en stichtingen
  - Vereniging
    - Mogen onverkort economische activiteiten stellen en derhalve winst nastreven
    - Ze mogen de gerealiseerde winst niet uitkeren aan personen betrokken bij de vereniging, gerealiseerde winst moet gebruikt worden voor een belangeloos doel
    - Vereniging met rechtspersoonlijkheid = (I)VZW
    - Vereniging zonder rechtspersoonlijkheid = feitelijke vereniging
    - Enkel met rechtspersoonlijkheid zullen verenigingen onder het begrip onderneming vallen
  - Stichting
    - Zonder beperking winst nastreven maar moeten deze winst voor het belangeloos doel gebruiken zonder (on)rechtstreeks uit te keren
    - Steeds rechtspersoonlijkheid → Private Stichting (PS) of Stichting van Openbaar Nut (SON)
- Consument
  - o Onderdeel economisch recht
  - o Verstrengde regels ter bescherming van de consument als economisch zwakkere partij in het economisch leven ten aanzien van ondernemingen
  - o Hoedanigheid van consument is GEEN vast gegeven
  - o Consument = iedere natuurlijke persoon die handelt voor doeleinden die buiten zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit vallen
    - Natuurlijke persoon, geen rechtspersoon, BV kan zich ook in een zwakkere positie bevinden, zie B2B recht
    - Is een natuurlijk persoon een consument? → Bestemmingscriterium: kwalificatie als consument hangt af van de bestemming van de goederen of diensten
      - Privé of professioneel gebruik?

- Gemengd gebruik → pas consument als beroepsmatig gebruik onbetekenend is (bijna geen professioneel gebruik)
- Nieuwe richtlijn consumentenrechten: een natuurlijke persoon is een consument, zodra het goed of de dienst voor overwegend privégebruik is bestemd (feitenkwestie)
  - In principe zijn de doeleinden die bij het sluiten van de overeenkomst worden nagestreefd doorslaggevend

H2: opstart van de onderneming

- Vestigingswetgeving: toegang tot het beroep
  - Wettelijke bepalingen over de basiskennis van het bedrijfsbeheer zijn geschrapt
    - Belangrijke deformalisering van het startproces van een ondernemingsactiviteit
      - Toegankelijker maar ook risico op onkundig/roekeloos ondernemerschap
  - Regelen binnen de verschillende gewesten wijken van elkaar af
    - Toegang tot gezondheidsberoepen en dienstverlenende intellectuele beroepen blijven echter een federale materie
    - Federale wetgever kan ook vereisten stellen voor specifieke sectoren:
      - Vb. toegang tot bepaalde vrije beroepen die deel uitmaken van het justitieel stelsel
      - Ook voor de financiële sector bestaat een uitgebreide vestigingsreglementering
  - Algemene doelstellingen van het Vlaamse Handelsvestigingsdecreet:
    - Creëren van duurzame vestigingsmogelijkheden voor kleinhandel
    - Waarborgen van een toegankelijk aanbod voor consumenten
    - Waarborgen en versterken van de leefbaarheid in het stedelijk milieu
    - Bewerken van een duurzame mobiliteit
- Economische bekwaamheid
  - Om te ondernemen moet men handelingsbekwaam zijn
    - Meerderjarig
    - Niet onbekwaam verklaard
      - → Betrekking op zwakzinnigen en krankzinnigen
  - Nationaliteit en onverenigbaarheden
    - Vreemdelingen die geen EU-onderdaan zijn, kunnen geen onderneming in België exploiteren wanneer zij geen verblijfsvergunning en beroepskaart hebben verkregen
    - Onverenigbaarheden: verbod voor de advocaat, gerechtsdeurwaarder en magistraat om een ondernemingsactiviteit te voeren
  - Beroepsverboden
    - Beroepsverbod = verbod opgelegd door een rechtbank bij wijze van sanctie of maatregel om een bepaalde professionele activiteit uit te oefenen

- Doeltreffende maatregel om bepaalde personen die zich onverantwoord gedragen in het ondernemingsleven (tijdelijk) uit het economisch verkeer te halen
  - Onderscheid tussen ondernemingsverbod en bestuursverbod
    - Ondernemingsverbod = verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon een onderneming uit te baten
    - Bestuursverbod = verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon, enige taak op te nemen die de bevoegdheid inhoudt om een rechtspersoon rechtsgeldig te verbinden
  - Onderscheid tussen civiel beroepsverbod en penaal beroepsverbod
    - Civiel beroepsverbod: voor de gefailleerde die een kennelijke grove fout heeft begaan die heeft bijgedragen tot het faillissement
      - Ondernemingsverbod van max 10 jaar
      - Indien bestuurder of zaakvoerder, kan gecombineerd worden met bestuursverbod
    - Penaal beroepsverbod: facultatieve, bijkomende strafsanctie waarvan de duur niet minder dan 3 jaar of meer dan 10 jaar mag bedragen
      - Strafrechtelijk, bijkomstig bij veroordeling misdrijf
      - Dit is een bestuursverbod maar kan ook gepaard gaan met ondernemingsverbod indien faillissementsmisdrijf of misbruik van vennootschapsgoederen
      - Bij miskening van beroepsverbod → strafrechtelijke sanctie, dit is toepasselijk bij het louter opnemen van de functie, ze dient niet uitgeoefend te worden
- Gevolgen van het huwelijk
  - Geen wijziging aan de handelingsbekwaamheid
  - Bij wettelijk stelsel kan een echtgenoot zich tot de rechter wenden als aan de uitoefening van het handelsberoep ernstige nadelen voor het gezin zijn verbonden
    - Mogelijkheid tot wijziging huwelijksvermogensstelsel (scheiding van goederen)
  - De ene echtgenoot mag in zijn beroepsactiviteiten de naam van de andere echtgenoot alleen gebruiken als hij diens toestemming heeft
- De handelsnaam
  - Handelsnaam = de benaming waaronder een onderneming zijn activiteiten voert en aan het handelsverkeer deelneemt
  - Onderscheidende functie
  - Publicitaire functie
  - Beschermd via het gemeen recht
    - De bescherming van de handelsnaam ontstaat door het loutere gebruik daarvan in het handelsverkeer, het recht op een handelsnaam komt diegene toe die er als eerste een effectief, publiek en voortdurend gebruik van maakt

- De enkele inschrijving in de Kruispuntbank wordt niet als effectief, publiek en voortdurend gebruik beschouwd
  - Handelsnaam houdt het recht in om derden te verbieden om een identieke of een gelijkaardige naam te gebruiken op zodanige wijze dat verwarring wordt gesticht
    - Verwarring is te beoordelen op grond van de benaming, de uitgeoefende activiteit en de afstand tussen ondernemingen
    - Naargelang de omstandigheden kan de beschermingsomvang reiken tot een dorp, stad, regio of land
  - Onderscheid tussen handelsnaam, merknaam en vennootschapsnaam
    - Merk = een teken dat dient om waren of diensten van een onderneming te onderscheiden
      - Onderscheidend vermogen essentieel opdat bescherming zou kunnen worden bekomen
      - Valt vaak samen in de praktijk met de handelsnaam
      - Merkrecht verleent een exclusief gebruiksrecht binnen het ganse territorium waarvoor het merk is geregistreerd
    - Vennootschapsnaam = officiële benaming van een vennootschap die is opgenomen in de statuten en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad
      - Dient ter identificatie van de rechtspersoon
      - Geen publicitaire functie
      - Beschermd door WVV, wie als eerst een vennootschapsnaam heeft, heeft een exclusief recht en kan anderen dwingen tot naamswijziging
      - Kan samenvallen met handelsnaam maar geen verplichting hiertoe
- Algemene verplichtingen
  - Openen van een zichtrekening
    - Anders wordt de onderneming niet ingeschreven bij de KBO
    - Alle akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders en andere stukken uitgaand van een inschrijvingsplichtige onderneming dienen het ondernemingsnummer, de domiciliëring en het rekeningnummer te vermelden
  - Inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen
    - Voor ondernemingen in vennootschapsvorm nog enkele bijkomende publiciteitsverplichtingen:
      - Vennootschapsdossier bijgehouden op de griffie van de Ondernemingsrechtbank
      - Voor VZWs/private stichtingen een verenigings- of stichtingsdossier
    - Kruispuntbank van Ondernemingen heeft tot doel door de realisatie van het principe van de unieke gegevensinzameling de administratieve verplichtingen opgelegd aan ondernemingen te vereenvoudigen en de werking van de overheidsdiensten efficiënter te organiseren

- KBO is belast met het opnemen, bewaren, beheren en ter beschikking stellen van de gegevens die betrekking hebben op de identificatie van de ondernemingen en hun gemandateerden
- Inschrijvingsplicht
  - Elke onderneming is verplicht zich voor de aanvang van haar activiteiten in de hoedanigheid van inschrijvingsplichtige onderneming te laten inschrijven in de KBO door een ondernemingsloket naar keuze
  - Het verzoek moet gebeuren door de inschrijvingsplichtige natuurlijke personen of de daartoe bevoegde vertegenwoordigers van de inschrijvingsplichtige rechtspersonen
  - Inschrijvingsplicht van toepassing bij zowel oprichting als opening van een nieuwe vestigingseenheid
  - Inschrijving in de KBO vormt behoudens tegenbewijs een vermoeden van de hoedanigheid van onderneming
    - Derden kunnen van deze hoedanigheid uitgaan en er in hun rechtsbetrekkingen met hun tegenpartij de gevolgen uit trekken
  - Inschrijvingsplicht geldt voor:
    - Elke onderneming naar Belgisch recht
    - Elke onderneming die in België beschikt over een zetel, een bijkantoor of een vestigingseenheid
  - Voor natuurlijke personen: nationaliteit niet van belang
  - Voor rechtspersonen: zodra zij beheerst worden door het Belgisch recht, moeten zij een inschrijving nemen in de KBO
  - Sommigen worden vrijgesteld → art III.49 §2 WER
- Ondernemingsloket
  - Inschrijving door een ondernemingsloket naar keuze
  - Dit zijn door de bevoegde minister erkende instellingen
  - Ze moeten onverwijld de inschrijving, wijziging of doorhaling doen die hen wordt gevraagd
    - Ze kunnen onder de in boek III WER bepaalde voorwaarden weigeren, deze weigering wordt geacht definitief te zijn maar ook hier uitzondering
  - Op verzoek van de onderneming moet ze een volledig uittreksel van de inschrijving in de KBO verlenen
- Wijziging inschrijving
  - Ondernemingen die voornemens zijn een andere activiteit uit te oefenen dan deze waarvoor zij werden ingeschreven, moeten vooraf om een wijziging van hun inschrijving in de KBO verzoeken
  - Binnen een termijn van 1 maand vanaf de verandering in hun toestand moeten de ondernemingen verzoeken om een wijziging

van hun inschrijving in de KBO indien 1 van de vermeldingen van de inschrijving niet meer overeenstemt met de werkelijke toestand

- In geval van beëindiging van alle activiteiten of sluiting van 1 van de vestigingseenheden, moet binnen 1 maand na de beëindiging om de doorhaling van de inschrijving verzocht worden
- Bij overlijden ook na 1 maand na de overdracht of aanvaarding van het nalatenschap
- Geregistreerde gegevens
  - Art III.18 WER bevat opsomming van alle gegevens die KBO bevat over alle inschrijvingsplichtige ondernemingen
  - Deze gegevens moeten voorhanden zijn voorafgaand aan de inschrijving in de KBO en dus ook voorafgaand aan het begin van de handel want de KBO voert een voorafgaande controle uit
  - Iedere wijziging die plaatsvindt moet onverwijld in de KBO worden opgenomen met aanduiding van de datum waarop zij in werking treedt en van de ervoor verantwoordelijke dienst
- Ondernemingsnummer
  - Bij inschrijving in de KBO verkrijgt de onderneming een ondernemingsnummer
  - Dit is een uniek identificatienummer
  - Het bestaat uit 10 cijfers en is het BTW-nummer voorafgegaan door 0 voor bestaande ondernemingen
  - Het gebruik van dit nummer is verplicht in betrekking die de ondernemingen hebben met de administratieve en rechterlijke overheden
  - Ze moeten het ondernemingsnummer ook verplicht vermelden op alle uitgaande akten, facturen, aankondigingen, bekendmakingen, brieven, orders en andere stukken
  - Ook op elke door een onderneming betekend deurwaardersexploot moet het ondernemingsnummer vermeld staan
  - Indien de inschrijvingsplichtige onderneming haar inschrijving in de KBO op de datum van het inleiden van haar vordering niet bewijst of niet is ingeschreven binnen de door de rechtbank gestelde termijn, verklaart de rechtbank van ambtswege de vordering onontvankelijk
  - Enkel de bevoegde minister kan ook een stakingsvordering instellen, tenzij het een oneerlijke marktpraktijk is
  - Verplichte vermelding van het ondernemingsnummer heeft tot doel om de achterliggende informatiestroom toegankelijk te maken
- Raadpleging
  - Alle natuurlijke personen, rechtspersonen of entiteiten, hebben toegang via het internet tot basisgegevens (KBO-nummer, naam, adres, activiteit, ...) en andere gegevens die bekend moeten worden gemaakt

- Eenieder kan ook bij een ondernemingsloket inzage nemen in alle gegevens van een ingeschreven onderneming en zich volledige of gedeeltelijke afschriften dan wel uittreksels van het register doen afgeven op de wijze bepaald door de Koning
- Iedere onderneming heeft recht op mededeling van de hem betreffende gegevens die opgenomen zijn in de KBO
  - Als deze gegevens onjuist, onnauwkeurig of onvolledig zijn kan de houder van een inschrijving in de KBO de verbetering van deze gegevens vragen op een wijze en binnen een termijn bepaald door de Koning
- Fiscale en sociale verplichtingen
  - Ondernemingen die goederen of diensten leveren zijn BTW-plichtig, zij moeten dus een BTW-nummer aanvragen
  - Sociaalrechtelijke verplichtingen
    - Ondernemer moet zich in regel stellen met de eisen voortspuitend uit het sociaal statuut der zelfstandigen
    - Bij het tewerkstellen van werknemers moet een onderneming een onmiddellijke aangifte van de tewerkstelling doen, teneinde de RSZ-diensten hiervan op de hoogte te brengen
      - Dimona-aangifte

H3: gevolgen verbonden aan het statuut van onderneming

- Verplicht gebruik giraal geld
  - “Handelaren” mogen betalingen van andere handelaren door middel van een cheque of bankoverschrijving niet weigeren voor zover de verschuldigde som ten minste 250 EUR bedraagt
  - Bedragen boven de 3000 EUR mogen uitsluitend giraal worden betaald, niet in cash → anti-witwaswetgeving
    - Uitzondering voor alle transacties tussen consumenten
    - De prijs van de verkoop van een onroerend goed mag enkel vereffend worden door middel van een overschrijving of cheque
  - Bij inbreuk → verkoper en koper aansprakelijk
- Boekhouding
  - Volgende ondernemingen zijn verplicht om een boekhouding te voeren:
    - Elke natuurlijke persoon met een zelfstandige beroepsactiviteit in BE (art I.1 eerste lid a)
    - Elke rechtspersoon en organisatie zonder rechtspersoonlijkheid opgericht naar Belgisch recht (art I.1 eerste lid b en c)
    - Iedere onderneming met in België gevestigde bijkantoren of centra van werkzaamheden
  - Volgende ondernemingen worden vrijgesteld van het voeren van een boekhouding:
    - Natuurlijke personen waarvan de beroepsactiviteit bestaat uit het uitoefenen van 1 of meerdere bestuurdersmandaten

- Ondernemingen die de exploitatie van een land-of tuinbouwbedrijf tot doel hebben met uitzondering van die ondernemingen die in de vennootschapsbelasting worden belast
  - De inhoud en verplichtingen inzake de boekhouding en jaarrekening zijn afhankelijk van vorm en grootte van de onderneming
  - WER + WVV
  - Soorten:
    - Vereenvoudigde boekhouding (kasboekhouding)
    - Dubbele boekhouding, al dan niet met MAR/IFRS
    - Jaarrekening
      - Verkorte vs gewone JR
      - Geconsolideerde JR
      - Bekendmaking
      - Getrouw beeld van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de onderneming
      - Balans, resultatenrekening en toelichting
- Toepassing van het faillissement en de gerechtelijke reorganisatie
  - Alleen ondernemingen kunnen failliet worden verklaard
  - WCO (herstel)
    - Overdracht onder gerechtelijk akkoord
    - Minnelijk akkoord
    - Collectief akkoord
  - Niet-ondernemingen zijn onderworpen aan de – veel minder goed uitgewerkte – regels inzake kennelijk onvermogen (beslag) en de regeling inzake collectieve schuldenregeling
- Handelingen van een onderneming worden vermoed te zijn verricht als onderneming
  - Vroeger in handelsrecht: weerlegbaar vermoeden dat elke handeling die door een handelaar werd gesteld, een handelsdaad was
  - WER → onduidelijk
    - Rechtspersonen: onweerlegbaar vermoeden (wettelijk doel en maatschappelijk voorwerp)
    - Natuurlijke personen-onderneming: weerlegbaar vermoeden
      - Bewijs: handeling valt buiten de onderneming
      - Van belang voor hoofdelijkheid en de bewijsregeling
- Hoofdelijkheid
  - Schuldplitsing → als 2 personen zijn gehouden tot eenzelfde schuld, kan slechts de helft van de schuld op elk van hen verhaald worden
  - Hoofdelijkheid → als 2 handelaars tot eenzelfde schuld zijn gehouden, zal de schuldeiser de volledige som van elk van hen kunnen eisen
    - Bescherming schuldeiser
    - Ten nadele van schuldenaar, deze wordt geconfronteerd met insolventierisico van de andere schuldenaars
    - Hoofdelijkheid bevordert kredietverlening

- WVV: maatschap en VOF sowieso hoofdelijk aansprakelijk
- De hoofdelijkheid kan ook contractueel worden bedongen
- Bewijs
  - In het handelsverkeer geldt het vrije bewijsrecht → de partijen mogen alle middelen aanwenden om het bewijs van hun vorderingen aan te voeren, met inbegrip van getuigen en vermoedens, doch dat de rechter bepaalt welke bewijswaarde hij aan welk bewijsmiddel hecht
  - Motivering voor deze afwijkende regeling inzake het ondernemingsrechtelijk bewijs
    - Vereiste van snelle contractsluiting
    - Frequentie van de verrichtingen
    - Minder bescherming behoevende dan particulieren
    - Commerciële boekhouding en bewijskracht van facturen spelen aanzienlijk aanvullende rol
  - Algemeen: burgerrechtelijk vs. ondernemingsbewijs
    - Burgerrechtelijk bewijs
      - Voor het bewijs van rechtshandelingen waarvan de waarde 375 EUR overschrijdt is een geschrift vereist (vanaf 1/11/2020 3500 EUR)
        - Geschrift → authentieke of onderhandse akte
        - Onderhandse akte moet opgesteld zijn in zoveel originele exemplaren als er partijen zijn met een onderscheiden belang, deze moeten de akte allemaal ondertekenen
          - Er moet ook vermeld worden in de akte hoeveel aktes er zullen worden opgesteld
      - Met behulp van getuigen of vermoedens kan niets worden bewezen tegen en boven de inhoud van een geschrift
      - Een elektronisch ondertekende overeenkomst heeft automatisch dezelfde bewijswaarde als een klassieke onderhandse akte
    - Ondernemingsbewijs
      - Soepelere bewijsregels dan in het burgerlijk recht
      - Gemeenrechtelijke bewijsmiddelen verliezen hun waarde niet
      - Vrijheid van bewijs geldt ongeacht de positie van de onderneming in het geding, en ongeacht de rechtsinstantie waarvoor het geding wordt gevoerd
        - Bewijs kan tussen ondernemingen of tegen ondernemingen
      - Gemengde handelingen → commerciële verbintenissen in hoofde van de onderneming, burgerlijk in hoofde van de particulier
        - De bewijsregeling overeenkomstig het statuut van diegene tegen wie men zich op het bewijsmiddel beroept geldt
        - Deze regeling verduidelijkt de beschermende werking van het bewijsrecht
  - Specifiek: de boekhouding

- De boekhouding van een onderneming kan door de rechter worden aangenomen om het bewijs tussen ondernemingen en tegen een onderneming te leveren
- Deze heeft nooit een absolute bewijswaarde, eerder de waarde van een vermoeden
  - Indien de vermeldingen in de boekhouding van de onderscheiden partijen overeenstemmend zijn, heeft deze wel een wettelijke bewijswaarde
- Tegen een niet-onderneming levert de eigen boekhouding in beginsel geen enkel bewijs op (tenzij rechter beslist om aanvullende eed op te dragen)
- De onderneming kan de eigen boeken vrijwillig voorleggen, anders zal dit door de rechtbank moeten worden bevolen
- Specifiek: de factuur
  - Het opstellen van facturen is een handelsgebruik
  - Deze duidt het volgende aan: leverancier, klant, prestatie en verschuldigde som, ondernemingsnummer, BTW-nummer en bankrekeningnummer
  - Het is niet gebruikelijk dat deze is ondertekend door de leverancier want dit impliceert dat de factuur betaald is
  - Een door een onderneming aanvaarde factuur levert bewijs op tegen deze onderneming, de bewijswaarde van de factuur verschilt naargelang tegen wie de factuur wordt ingeroepen
  - Bewijs tegen de leverancier die factuur heeft opgesteld
    - De factuur houdt het bewijs in van de erin genoemde overeenkomst
    - De klant kan zich slechts op de factuur beroepen tegenover de leverancier indien hij deze zelf heeft aanvaard
    - Indien de leverancier de factuur ontkent, moet hij het bewijs leveren dat de door de klant voorgelegde factuur niet de juiste, of niet de echte was
      - Leverancier kan tegenbewijs of de valsheid van de factuur leveren
    - De leverancier kan de verbetering van de factuur vorderen als deze een materiële vergissing vertoont, ook al werd de factuur intussen door de klant aanvaard
    - Betaling door de klant wordt dikwijls op de factuur vermeld, hier wordt erg veel aanvaard zoals: handtekening, stempel betaald/kwijting, de leverancier kan tegenbewijs leveren dat de handtekening geen kwijting inhield
  - Bewijs tegen een klant
    - Indien de factuur wordt aanvaard kan de factuur als bewijsmiddel gebruikt worden
    - De aanvaarding van de factuur door de klant kan uitdrukkelijk zijn maar geschiedt in de regel stilzwijgend
    - Als klant = onderneming

- In principe volstaat de afwezigheid van protest binnen een redelijke termijn
- Als klant = particulier
  - Stilzwijgen dient omstandig te zijn, dit moet ook blijken uit andere omstandigheden
- Het stilzwijgen gelijkstellen met aanvaarding geldt enkel binnen redelijke grenzen
  - Als factuur onredelijk is geldt dit dus niet
- Bewijswaarde van de aanvaarde factuur is verschillende naargelang de klant al dan niet een onderneming is
  - Klant die geen onderneming is: aanvaarde factuur levert geen volledig bewijs van de overeenkomst, het heeft de bewijswaarde van een vermoeden
  - Klant die onderneming is: levert het bewijs van de overeenkomst, een wettelijk vermoeden dat slechts weerlegd kan worden als er ernstige bewijselement voorhanden zijn
- Wat wordt bewezen met de factuur?
  - Facturen en algemene voorwaarden
    - Klant = consument, niet verbonden door algemene voorwaarden die voor het eerst op de factuur opduiken
    - Klant = onderneming, in principe wel verbonden
    - Zelfs tussen ondernemingen wordt geen aanvaarding van de algemene voorwaarden erkend in volgende gevallen:
      - Factuurvoorwaarden stemmen niet overeen met hetgeen dat voorheen overeengekomen was
      - Klant heeft de toepassing van de algemene voorwaarden van de leverancier vooraf uitdrukkelijk uitgesloten
      - Factuur zelf vermeldt de algemene voorwaarden niet maar verwijst enkel naar het bestaan ervan
      - Factuur is dermate opgemaakt dat een normaal medecontractant moeilijk kennis kan nemen van de algemene voorwaarden
      - Enkele opname van factuurvoorwaarden op de achterzijde van de factuur zonder expliciete vermelding hiernaar op de voorzijde
      - De klant is de taal van de algemene voorwaarden niet machtig
  - Aanvaarding van factuur en van levering
    - De aanvaarding van de factuur kan ook inhouden dat de klant de levering die met de aflevering van de factuur gepaard gaat, aanvaardt

- Onderscheid tussen 3 hypothesen:
    - De levering van de koopwaar gebeurt gelijktijdig met de aflevering van de factuur
      - Ontbreken protest → aanvaarding factuur + levering
    - De levering gebeurt voor toezending van de factuur
      - Klant kan naderhand enkel nog de factuurvoorwaarden betwisten
    - De toezending van de factuur gaat de levering vooraf
      - Aanvaarding factuur houdt erkenning van bestaan overeenkomst in, ze kan enkel nog de conformiteit van de koopwaar betwisten
- Vormloze ingebrekestelling
  - Traditioneel werd aanvaard dat de ingebrekestelling kon geschieden niet enkel door middel van een aanmaning bij gerechtsdeurwaardersexploit maar eveneens door alle verwittigingen waarmee de schuldeiser de schuldenaar verduidelijkt dat moet worden gepresteerd
  - Voor de schuldvorderingen is geen ingebrekestelling meer vereist opdat de schuldeiser aanspraak zou kunnen maken op moratoire interesten of op schadevergoeding wegens contractuele wanprestatie
- Betalingsachterstand bij handelstransacties
  - Toepassingsgebied
    - De wet betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties (WBA) geldt voor alle betalingen betreffende de vergoeding van handelstransacties, aangegaan tussen
      - Ondernemingen
      - Of tussen ondernemingen en overheidsinstanties
    - In de WBA, onderneming = elke organisatie, met uitsluiting van overheidsinstanties, die handelt in het kader van haar zelfstandige economische of beroepsmatige activiteit, ook wanneer deze door slechts 1 persoon wordt uitgeoefend
      - Zelfstandige → niet in een band van ondergeschiktheid dus schuldvorderingen uit hoofde van loon genieten niet het regime van WBA
    - Handelstransacties = transacties die leiden tot het leveren van goederen of het verstrekken van diensten tegen vergoeding
    - “Levering” omvat niet louter “verkoop” van goederen maar ook andere transacties die met het genot of het gebruik van goederen gepaard gaan
    - De bestrijding van betalingsachterstand impliceert dat de levering van goederen en diensten als tegenprestatie een geldsom tot voorwerp hebben
  - 3 Principes

- Deze vormen een enorme meerwaarde ten opzichte van de gemeenrechtelijke regeling bij laattijdige betaling → moratoire interest aan de wettelijke interestvoet vanaf de ingebrekestelling
- **Betalingstermijn**
  - Betaling moet gebeuren binnen de 30 dagen te rekenen vanaf de dag volgende op:
    - De ontvangst door de schuldenaar van de factuur of een gelijkwaardig verzoek tot betaling
    - De ontvangst van de goederen of de diensten indien de datum van ontvangst van de factuur niet vaststaat of deze dateert van voor de ontvangst van de goederen of diensten
    - De aanvaarding of controle van de goederen of diensten indien bij wet voorzien is in een procedure voor de aanvaarding of controle en indien de schuldenaar de factuur ontvangt voor of tegelijkertijd met de datum waarop de controle plaatsvindt
  - Bewijslast voor de bepaling van de datum van ontvangst rust op de schuldeiser
  - De regel van 30 dagen is suppletief, partijen kunnen een andere termijn overeenkomen
    - Tussen ondernemingen ook langer dan 60 kalenderdagen, indien SE = KMO, max betalingstermijn 60 dagen
    - Tussen ondernemingen en overheidsinstanties, enkel tussen de 30 en 60 dagen indien objectief wordt gerechtvaardigd
  - Ook andere afwijkende contractuele regelingen mogelijk
    - Vb. nalatighedsinterest op latere datum begint te lopen, betaling in termijnen
    - Een afwijkend contractueel beding kan op verzoek van de schuldeiser door de rechter herzien worden, deze kan echter niet meer rechten verlenen dan deze waarover hij krachtens de wet zou beschikken
- **Nalatighedsinterest**
  - In geval van overschrijding van de wettelijk opgelegde of contractueel overeengekomen betalingstermijn, en voor zover de schuldeisers zijn contractuele en wettelijke verplichtingen heeft vervuld, de schuldenaar van rechtswege en zonder ingebrekestelling vanaf de daaropvolgende dag nalatighedsinterest is verschuldigd op de betalingsschuld, tenzij de schuldenaar kan bewijzen dat hij niet verantwoordelijk is voor de vertraging
  - Voor de mogelijkheid tot dwanguitvoering is ingebrekestelling vereist

- De interestvoet wordt berekend op basis van een referentie-interestvoet, vermeerderd met 8% en afgerond tot het hogere halve %punt
  - Partijen kunnen bij handelstransacties tussen ondernemingen onderling contractueel een andere nalatigheidsinterest bepalen
  - Ook hier beschikt de rechter over de mogelijkheid om kennelijk onbillijke nalatigheidsinteresten in het voordeel van de schuldeiser te herzien
  - Een contractueel beding dat de betaling van nalatigheidsinterest volledig uitsluit wordt als kennelijk onbillijk beschouwd
  - Redelijke schadeloosstelling voor de invorderingskosten
    - De SE heeft van rechtswege en zonder ingebrekestelling recht op de betaling van een forfaitaire vergoeding van 40 EUR voor de eigen invorderingskosten, indien er een verwijlinterest overeenkomstig de WBA is verschuldigd
    - Bovenop dit forfaitaire bedrag heeft de SE recht op een redelijke schadeloosstelling voor alle andere invorderingskosten
- Schadevergoedingen versus strafbedingen en consumenten
  - Contractueel kan in een bijkomende schadevergoeding voorzien worden
  - De mogelijkheid om afwijkingen te bedingen is niet onbeperkt → in het Belgische recht geldt een verbod op een strafbeding, op grond hiervan kunnen kennelijk bovenmatige schadebedingen door de rechter worden gereduceerd
  - In verhouding tot consumenten moet rekening worden gehouden met:
    - Verbod op niet-wederkerige en niet-gelijkwaardige schadebedingen en nalatigheidsinteresten
      - Vb: indien schadevergoeding die SN verschuldigd is bij laattijdige betaling, moet de overeenkomst voorzien in een schadevergoeding in het voordeel van de SN voor het geval waarin de wederpartij haar verbintenissen niet nakomt
    - Verbod op schadevergoedingen waarvan het bedrag van de bedongen schadevergoeding duidelijk hoger is dan de schade die door de onderneming kan worden geleden
  - Schadebedingen die strijdig zijn met deze hierboven vermelde verboden, zijn nietig
    - Dwz, de onderneming kan zich niet op het betrokken schadebeding beroepen om haar schade vergoed te krijgen
- Invordering onbetwiste schuldvorderingen
  - Mbt onbetwiste schuldvorderingen is er een bijzondere procedure die de invordering van onbetwiste schulden moet vereenvoudigen
  - Enkel tussen ondernemingen
  - Niet indien SE of SN niet is ingeschreven in KBO
  - Procedure:
    - Aanmaning door gerechtsdeurwaarder op verzoek advocaat (buiten rechtbank om)

- SN kan betalen, betwisten of betalingsfaciliteiten vragen (via antwoordformulier dat is gehecht aan de akte van aanmaning)
      - Quid als SA niet reageert → PV van niet-betwisting (na 8 dagen)
      - Uitvoerbaarverklaring door centrale instantie (ook bij betalingsfaciliteiten)
        - Medewerking magistraat
        - Zonder dat men zich tot de rechter moet wenden
      - Kosten gerechtsdeurwaarder voor SN + schadevergoeding van max 10%
- Bevoegdheid Ondernemingsrechtbank
  - Naast een beroepsmagistraat zetelen hier ook ondernemers (lekenrechters) als rechter
  - Procedure verloopt informeler en sneller dan voor de burgerlijke rechtbank
  - Bevoegdheid uitgebreid tot alle geschillen tussen en tegen ondernemingen die betrekking hebben op een ondernemingshandeling
- Onbeslagbaarheid van de woning van de zelfstandige ondernemer
  - Iedere natuurlijke persoon die in België een beroepsbezigheid uitoefent uit hoofde waarvoor hij niet door een arbeidsovereenkomst of door een statuut verbonden is, kan voor de notaris een verklaring afleggen waardoor het OG dat tot zijn hoofdverblijfplaats dient, onbeslagbaar wordt
    - Ook mandatarissen van rechtspersonen
  - Doel: bevordering van het ondernemerschap door bescherming te bieden aan diegenen van wie het privévermogen niet wordt afgeschermd door een vennootschap
  - Verklaring voor notaris → OG dat tot hoofdverblijfplaats dient → overschrijving hypotheekkantoor → onbeslagbaar voor latere schuldvorderingen die uit beroepsactiviteit ontstaan
  - Afstand mogelijk: retroactieve werking
  - Afstand naar de toekomst: niet mogelijk

Kredietrecht, mededingingsrecht, handelscontracten en B2B-contracten

H1: Kredietrecht

- “Krediet” = de terbeschikkingstelling van koopkracht door een persoon (de kredietgever) aan een andere persoon (de kredietnemer), onder de vorm van een som geld of op andere wijze, en waarbij de kredietnemer op termijn gehouden is tot terugbetaling van de waarde van de geleende koopkracht
  - Tijdelijk karakter
- Intuitu personae-karakter impliceert onder meer dat men geen recht heeft op krediet, dat geen overdracht van het krediet aan een derde mogelijk is, alsook dat het overlijden van de kredietnemer of zijn faillietverklaring een einde maakt aan de kredietovereenkomst

AFDELING 1: GELDLNING

- Begrip en constitutieve elementen
  - Geldlening = een contract waarbij de ene partij geld aan de andere partij afgeeft onder verplichting voor deze om aan de eerstgenoemde geld terug te geven
  - Toestemming
    - Gewone geldigheidsvereisten voor overeenkomsten, inclusief deze inzake toestemming en bekwaamheid
  - Het voorwerp
    - Een geldsom
    - De ontleners wordt eigenaar van de geleende zaak, en de uitlener verliest het eigendomsrecht
  - De oorzaak
    - Als de lening wordt gesloten met onmiddellijk doel een ongeoorloofde activiteit te financieren, dan is zij nietig
    - Indien de financier niet op de hoogte is geweest van de bestemming die de schuldenaar zich voornam aan de ontleende fondsen te verstrekken, zal de lening principieel als geldig moeten worden beschouwd (ook tegengestelde rechtspraak)
  - Afgifte
    - De overeenkomst ontstaat eerst door en van bij de afgifte
    - Zakelijk contract
    - Afgiftevereiste leidt tot een aantal gevolgen en bijzondere regels:
      - Eenzijdige overeenkomst
        - Overeenkomst is eenzijdig, niet-wederkerig, en legt enkel verplichtingen op aan de ontleners
      - Wanprestatie en ontbinding van de overeenkomst
        - Bij eenzijdige overeenkomsten kan de SE enkel tot uitvoering dwingen, onverminderd schadevergoeding
          - Als de SN dus geen rente wil betalen kan het contract niet ontbonden worden
        - Daarom bevatten de gebruikelijke overeenkomsten een uitdrukkelijk ontbindend beding
  - De vormregels
    - Lening is principieel aan geen vormvereisten onderworpen, zij komt als consensueel contract bij mondelinge overeenkomst rechtsgeldig tot stand
    - Bewijsregels kunnen het opstellen van een geschrift verplicht stellen
    - Aangezien de lening een eenzijdige overeenkomst is moeten er niet evenveel contracten als partijen worden voorzien
- De verplichtingen van de ontleners
  - Eenzijdige aard heeft tot gevolg dat enkel de ontleners verbintenissen op zich neemt
  - Essentiële verplichting: teruggave van de geleende geldsom
  - Niet-essentiële verplichting: interest
  - De vergoeding: de interest

- Het rentebeding
  - Rente = de vergoeding die door de ontleners is verschuldigd voor de terbeschikkingstelling van de lening en die bedongen is in verhouding tot de hoofdsom en tot de duur van de lening
  - De rente moet worden bedongen, anders is deze niet verschuldigd
  - De rente kan op verschillende wijzen worden vastgesteld:
    - Een vaste som
    - Een vast of veranderlijk % van de geleende geldsom
    - Afhankelijk van de resultaten van de ontleners
    - In meer of in min (disconto)
    - Kan worden gekapitaliseerd
- De rentevoet
  - De interest is of wettelijk of bij overeenkomst bedongen → de bedongen interest mag dus de wettelijke rentevoet overschrijden
  - Indien er is overeengekomen dat rente verschuldigd zal zijn maar geen bedrag → wettelijke rentevoet
  - De rente is verschuldigd voor de duurtijd van de lening
  - In overeenkomsten van geldlening terugbetaalbaar door middel van annuïteiten moet de rentevoet van de lening en de voor de wedersamenstelling van het kapitaal bedongen rentevoet vastgesteld worden door afzonderlijk bepalingen van de akte
- De betaling van rente
  - Rente is haalbaar: ze is betaalbaar ten huize van de SN
    - Deze regel is suppletief, een andere regel kan worden getroffen
  - De betaling van onverschuldigde rente, 2 mogelijke gevolgen:
    - → **stilzwijgend rentebeding**, de clause wordt verbindend
      - Betaalde rente kan als verplichte rente niet worden teruggevorderd noch op het kapitaal worden verrekend
    - Soms wordt de **natuurlijke verbintenis** gezien als grondslag → de verrichte betaling is dan niet-terugvorderbaar maar heeft ook geen gevolgen voor de toekomst
  - De ontleners die bewijst dat de rentebetaling per vergissing is gebeurd, kan daarvan de terugbetaling verkrijgen
  - Verlegging bewijslast
- Verhoging van de rente wegens laattijdige betaling
  - Het contract van geldlening kan geldig bepalen dat bij niet-tijdige betaling de interest zonder enige aanmaning zal worden verhoogd
    - In geen geval mag de verhoging van de interest wegens vertraging in de betaling, 0,5% per jaar op het verschuldigd gebleven kapitaal overschrijden

- De wet sluit dus elke hogere vergoeding van de rente bij wege van schadebeding uit, ook al zou deze nog binnen de grenzen van het indemnitaire principe vallen
    - Hogere vergoeding → nietigheid of rechter verlaagt tot 0,5%
  - Deze regel heeft NIETS te doen met de bedingen laattijdige betaling van kapitaalaflossing, deze zijn dus niet onderworpen aan de maximale verhoging van 0,5% bij laattijdige betaling
  - Deze beperking slaat ook op de (voorwaardelijke) rentevermindering die de uitlener toekent bij tijdige betaling van de rente
- Commissiebeding
  - De lener zal niets verschuldigd zijn als commissie of als bijkomende vergelding, indien de rentevoet, bij gebrek aan bijzondere bepaling, moet worden geacht de wettelijke rente te zijn
  - Indien wel een uitdrukkelijke rente werd bepaald, mag men vrij de vergoeding van tussenpersonen en een vaste provisie voor het openhouden van het krediet bedingen
- Premiebeding
  - In beginsel geoorloofd, ofwel renteverhogingen of conventionele schaderegelingen
  - Niet al te ongelijk gespreid
  - Niet omvangrijk → indien wel omvangrijk = ongeoorloofde loterij
- De teruggaveplicht
  - De lener is gehouden de geleende zaken in dezelfde hoeveelheid en hoedanigheid en op de overeengekomen tijd terug te geven
  - De enige verplichting die verplicht op de ontlener weegt
  - Partijen staan vrij om nog andere verplichtingen aan de ontlener op te leggen maar dit gebeurt via een contractueel beding en niet uit de leningsovereenkomst
  - Voorwerp van de teruggave
    - Beginsel van het nominalisme: teruggaveplicht slaat op eenzelfde nominale hoeveelheid geld, ongeacht de evolutie van de koopkracht
    - Bij inflatie is dit nadelig voor de schuldeiser, daarom:
      - Waardebeveiligingsbedingen: bedrag van de geldschuld met indexeringsbedingen
    - Zaken in dezelfde hoeveelheid en hoedanigheid
      - Hoeveelheid is richtlijn, meer of minder dan het geleende bedrag kan terug te betalen zijn: agio/disagio
  - Tijdstip van de teruggave
    - Teruggave moet geschieden op de overeengekomen datum, of mits opzeg

- Indien geen datum bedongen, kan elk van de partijen de rechtsverhouding beëindigen mist een voorbericht of opzeg mede te delen
- Vervroegde terugbetaling van het kapitaal
  - Beide partijen hebben voordeel bij het behoud van de lening → daarom kan de uitlener niet vervroegd teruggeisen en kan de ontlener niet voor termijn terugbetalen, tenzij anders contractueel werd gestipuleerd
  - De overeenkomst kan voor het geval de kredietnemer de lening geheel of gedeeltelijk voor termijn wil terugbetalen, een schaderegeling bevatten → wederbeleggingsvergoeding
    - Deze mag niet meer bedragen dan 6 maanden interest
  - Wanneer de vervroegde terugbetaling wordt uitgesloten in de leningsovereenkomst, mag de uitlener de vervroegde terugbetaling ofwel weigeren ofwel aanvaarden onder de voorwaarden die de uitlener zelf bepaalt
    - Mag evenwel de wederbeleggingsvergoeding niet overschrijden!
  - Bijzondere regelen voor
    - Hypothecaire kredieten
    - Consumentenkrediet
    - KMO-financiering
- Vervroegde opeisbaarheid van het kapitaal
  - Vervroegde terugbetaling kan ook opgedrongen worden aan de ontlener, los van zijn wil, afhankelijk van bepaalde omstandigheden
    - Vb wanprestatie interestbetalingen, gelden aangewend voor ander doel dan aangeduide project,...
    - Dit mag zolang deze omstandigheden worden bedongen in het contract
  - De SN kan het voordeel van de tijdsbepaling niet meer inroepen wanneer hij failliet is gegaan, of wanneer hij de (belofde) zekerheid, door zijn toedoen heeft verminderd
  - De diverse gevallen van niet-uitvoering van de leningsovereenkomst kunnen het voorwerp zijn van bedingen met betrekking tot de te vergoeden schade
    - Schadebedingen geoorloofd zolang geen strafbeding, ook met 0,5% rekening houden

AFDELING 2: KREDIETOPENING

- Overeenkomst waarbij een persoon (kredietgever/KG) zich ertoe verbindt tijdelijk aan een andere persoon (kredietnemer/KN) en tot een bepaald bedrag (plafond) hetzij fondsen, hetzij kredietwaardigheid ter beschikking te stellen
- Commissie + ontvangen voorschotten vermeerderd met rente

- Geen zakelijke overeenkomst!
  - Eerder een kaderovereenkomst die regels vastlegt voor opeenvolgende toekomstige krediettransacties
- Lening op interest → onmiddellijke afgifte van de ontleende sommen vs kredietopening → toekomstige kredietverstrekking
- Kredietopening: vrijheid van de kredietnemer om:
  - Het bedrag op te nemen zoals hij zelf wil
  - Op het door de kredietnemer gekozen tijdstip
- Vb: persoon heeft recht om onder 0 te gaan bij bepaalde kredietinstelling
  - Krediet is hernieuwbaar (revolving credit)
  - Concreet betekent dit dat in het geval waarin het krediet werd uitgeput, de kredietnemer opnieuw de mogelijkheid verkrijgt om gebruik te maken van het krediet indien hij intussen remises heeft gedaan
    - Remises = een deel van het in oorsprong verkregen krediet heeft terugbetaald
- Niet wettelijk geregeld
- Kasfaciliteiten/overschrijdingen → deze verwijzen naar de toleranties die de kredietgever vrijwillig toestaat, zonder daartoe evenwel contractueel gehouden te zijn
- Mogelijkheid tot herkwalificatie van kredietopening naar geldlening
  - De regels van het Burgerlijk Wetboek inzake verbruiklening enkel op de geldlening van toepassing zijn, met uitsluiting van elke andere vorm van kredietverlening
  - Onder bepaalde omstandigheden is de herkwalificatie van een kredietopening in een lening toegestaan
- Relevante rechtspraak inzake de herkwalificatie van kredietopening naar geldlening
  - Wanneer een kredietopening wordt geherkwalificeerd in een lening, wordt het traditionele onderscheid tussen het zakelijke karakter van de lening en het consensuele karakter van de kredietovereenkomst genegeerd
  - Opname krediet in 1 maal, niet-wederopneembaar, periodiek aflossing → lening
    - Maar als OVK voorziet in reserveringscommissie: geen herkwalificatie (partijen aanvaarde gevolgen)
    - Ook hier nuancering
  - Opname binnen korte tijdspanne: evt. kwalificatie als leningsbelofte (ook als bedrag van opname niet a priori gekend) of inherent als bancaire praktijk
    - Leningsbelofte = overeenkomst van kredietopening waarin de mogelijkheid werd voorzien van opname, binnen een korte periode, tot een bepaald bedrag
    - Door onderscheid te maken tussen lening en leningsbelofte is de herkwalificatie consistent met het zakelijke karakter van de lening
  - Geen vrijheid op vlak van bestemming en korte opnametijd → lening

AFDELING 3: KMO-FINANCIERING

- WKF bevat diverse bepalingen die de financiering van KMO's moet faciliteren en vergemakkelijken

- 2 fenomenen waarom deze wet is ontstaan
  - Sinds financiële crisis hebben KMO's het heel wat moeilijker om zich te financieren door strengere kredietvoorwaarden
  - Er bestaan een aantal pertinente wanpraktijken in de sector van de professionele kredieten
- Enkel ondernemingen die op het ogenblik van hun kredietaanvraag beantwoorden aan de criteria voor kleine vennootschappen op geconsolideerde basis
  - Reminder criteria:
    - Gemiddeld 50 voltijdse werknemers
    - Jaaromzet van 9 000 000 EUR
    - Balanstotaal van 4 500 000 EUR
- Bepalingen van deze wet:
  - Kredietgever, kredietbemiddelaar en onderneming moeten zich te goeder trouw en billijk gedragen in hun onderlinge rechtsverhoudingen
  - Kredietgever moet aan de onderneming pertinente informatie vragen die zij noodzakelijk achten om de haalbaarheid van het beoogde project waarvoor het krediet wordt aangevraagd te beoordelen, de onderneming is ertoe gehouden daarop juist en volledig te antwoorden
  - Kredietgever moet het krediet zoeken dat qua soort het best is aangepast, rekening houdend met de financiële toestand en met het doel van het krediet
  - Kredietgever verschafft een passende schriftelijk toelichting die de belangrijkste kenmerken van de voor de onderneming relevante kredietvormen en specifieke gevolgen hieraan verbonden voor de onderneming vermeldt
  - Ingeval een krediet wordt geweigerd moet de kredietgever de onderneming in kennis stellen van de belangrijkste elementen waarop deze weigering is gebaseerd of die de risico-inschatting hebben beïnvloed
- Belangrijkste verwezenlijking van de WKF: een KMO heeft te allen tijde het recht om geheel of gedeeltelijk het verschuldigd kapitaalsaldo vervroegd terug te betalen, zonder dat dit recht, met uitzondering van de wederbeleggingsvergoeding, afhankelijk kan worden gemaakt van het vervullen van bijkomende voorwaarden
  - Wederbeleggingsvergoeding is ook hier beperkt tot 6 maanden interest
  - Voor ondernemingskredieten waarvan het kredietbedrag meer dan EUR 2 miljoen bedraagt, en die geen geldlenig inhouden, wordt de hoogte van de wederbeleggingsvergoeding contractueel vastgesteld tussen kredietgever en onderneming
- Ook bekijken of geen onrechtmatig beding werd opgenomen in contract, indien wel wordt dit beding nietig verklaard, dit verandert niets aan geldigheid van de kredietovereenkomst

H2: Mededingingsrecht en prijzenwetgeving

- Mededingingswetgeving
  - Mededingingsrecht → boek IV
  - Afwijkende definitie van onderneming: elke natuurlijke of rechtspersonen die een economisch doel nastreven

- Verschillende luiken:
  - Verbod van kartelafspraken
  - Verbod van misbruik van machtspositie
  - Controle op concentraties
  - Nieuw: verbod misbruik van economische afhankelijkheid
- Inbreuken op mededingingsrecht hebben steeds te maken met ondernemingen die (grote) hoeveelheid macht hebben op een bepaalde markt, om te weten of een onderneming over een significante hoeveelheid macht beschikt, is het vooreerst van belang te weten naar welke markt moet worden gekeken → afbakening van de relevante markt
- Afbakening van de relevante markt moet op dubbele wijze gebeuren:
  - De markt wordt bepaald aan de hand van het product
    - Relevante productmarkt omvat alle producten en/of diensten die op grond van hun kenmerken, hun prijzen en het gebruik waarvoor zij zijn bestemd, door de consument als onderling **verwisselbaar of substitueerbaar** worden beschouwd
      - Om te bepalen of producten verwisselbaar zijn: SSNIP-test (small but significant and non-transitory increase in price) → 10-15%
        - Al de vervangingsproducten waarnaar de afnemer hypothetisch zou overstappen maken deel uit van dezelfde markt
        - Van zodra de afnemer integendeel niet langer overstapt naar een ander product, is de markt afgebakend
      - De Europese Commissie bakent deze vaak erg streng af waardoor sneller aanwezigheid van macht in de markt
    - En aan de hand van het gebied waar die producten worden verhandeld
      - Relevante geografische markt is het gebied waarbinnen de betrokken ondernemingen een rol spelen in de vraag naar en het aanbod van goederen of diensten, waarbinnen de concurrentievoorwaarden voldoende homogeen zijn en dat van aangrenzende gebieden kan worden onderscheiden doordat daar duidelijk afwijkende concurrentievoorwaarden heersen
        - De geografische markt van eenzelfde product kan verschillen naargelang de bedoelde afnemer
- Verbod van kartelafspraken
  - Ondernemingen die deel uitmaken van een groep: voor zover de afspraak tussen moeder en dochter de uiting is van een door de moeder aan de dochter opgelegde regeling die een normale taakverdeling op het oog heeft, worden beide entiteiten geacht een economische eenheid te vormen; gaat de afspraak tussen beide verder of beïnvloedt zij de mededinging met

derden dan is zij een afspraak tussen verschillende entiteiten die de mededinging kan beïnvloeden

- Wet definieert niet wat onder mededingingsbeperking dient te worden verstaan, wel enkele voorbeelden van verboden overeenkomsten zoals prijsafspraken, het beperken of controleren van de productie of het verdelen van de markten
- Naast overeenkomsten verbiedt de wet ook “onderling afgestemde feitelijke gedragingen”
  - = alle vormen van coördinatie of parallellisme van gedragingen tussen ondernemingen die welbewust tot een praktische samenwerking overgaan die van aard is de mededinging te schaden
- Overeenkomsten die de mededinging beperken zijn van rechtswege nietig
  - Nationale rechter die te maken krijgt met kartelrecht doet deze uitspraak
- Verbod van kartelafspraken is niet van toepassing indien:
  - Overeenkomst bijdraagt tot verbetering van de technische of economisch vooruitgang of KMOs de mogelijkheid biedt om hun concurrentiepositie te verstevigen op de betrokken markt of de internationale markt
  - Een billijk aandeel van de hieruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt
  - Geen beperkingen worden opgelegd die niet onmisbaar zijn voor het bereiken van deze doelstellingen
  - De mededinging niet voor een wezenlijk deel van de producten wordt uitgeschakeld
- Misbruik van economische machtspositie
  - Machtspositie = positie die een onderneming in staat stelt het behoud van een daadwerkelijke mededinging op de relevante markt te beletten door de mogelijkheid zich onafhankelijk te gedragen zonder in noemenswaardige mate rekening te moeten houden met de houding van andere marktdeelnemers zoals concurrenten, klanten en consumenten
  - Om verboden te worden moet de onderneming misbruik maken van deze machtspositie
- Controle op concentraties
  - Een concentratie komt tot stand wanneer twee of meer voorheen onafhankelijke ondernemingen fuseren of wanneer een persoon met zeggenschap over minstens een onderneming of de onderneming zelf, op gelijk welke wijze, over een andere onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks zeggenschap verkrijgt
  - Van zodra bij een concentratie betrokken ondernemingen
    - Samen een jaaromzet van meer dan 100 miljoen EUR realiseren
    - En ten minste 2 van de betrokken ondernemingen elk in België een omzet realiseren van minstens 40 miljoen EUR

- Moeten ze deze aanmelden bij de Belgische Mededingingsautoriteit
  - Mededingingsautoriteit zal slechts concentraties toelaten wanneer deze niet tot gevolg hebben dat een machtspositie wordt verworven of versterkt die de mededinging merkbaar belemmert
- Misbruik van economische afhankelijkheid
  - Vanaf 1/06/2020
  - Gevallen waarin sprake kan zijn van misbruik van de economische afhankelijkheid:
    - Weigering van een verkoop, een aankoop of van andere transactievoorwaarden
    - Rechtstreeks of zijdelings opleggen van onbillijke aan- of verkoopprijzen of van andere onbillijke contractuele voorwaarden
    - De beperking van de productie, de afzet of de technische ontwikkeling ten nadele van de verbruikers
    - ...
- Handhaving
  - Openbare handhaving via de bevoegde mededingingsautoriteit
  - Concurrerende ondernemingen kunnen een stakingsvordering instellen op verboden gedragingen
  - Elke natuurlijke persoon of elke rechtspersoon die schade heeft geleden door een inbreuk op het Europees of nationaal mededingingsrecht heeft het recht om een vordering tot schadevergoeding in te stellen om een volledig vergoeding van de geleden schade te verkrijgen
  - Alle mededaders zijn in principe hoofdelijk aansprakelijk voor de veroorzaakte schade
- Prijzenwetgeving
  - Principes
    - Mededingingsregels gaan ervan uit dat prijzen worden bepaald door het marktmechanisme, en het verbod op restrictieve praktijken strekt ertoe te vermijden dat bepaalde praktijken dat mechanisme ontregelen
    - Ingrijpen wanneer sprake van een probleem inzake prijzen of marges, een abnormale prijzevolutie, of een structureel marktprobleem
  - Procedure
    - Prijzenobservatorium (onderdeel FOD economie) oefent doorlopend toezicht uit op het functioneren van markten
      - Ze stellen een verslag op wanneer er sprake is van “een probleem inzake prijzen of marges, een abnormale prijzevolutie, of een structureel marktprobleem”
    - Verslagen van het prijzenobservatorium zullen worden voorgelegd aan zowel de minister als aan de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)
      - Dit leidt tot procedure voor het Mededingingscollege die zal moeten uitmaken of er aanleiding bestaat tot het opleggen van voorlopige maatregelen

- Deze worden opgelegd indien het dringend is een toestand te vermijden die een ernstig, onmiddellijk en moeilijk te herstellen nadeel van veroorzaken voor de betrokken ondernemingen of consumenten
- De geldingsduur van voorlopige maatregelen is beperkt tot een periode van ten hoogste 6 maanden

H3: Handelscontracten

- Distributie van goederen en diensten kan verschillende vormen aannemen:
  - Rechtstreeks
  - Keten → tussenpersonen
- Elke vorm van distributie heeft zijn eigen kenmerken:
  - Eigen netwerk:
    - Verkoper behoudt controle over distributie
    - Verkoper draagt ook het financiële risico indien iets misloopt
    - Kan via interne organisatie → handelsvertegenwoordiger
    - Of via externe organisatie → handelsagent of commissionair
  - Ander netwerk:
    - Beperkt financieel risico
    - Beperkt of geen controle over distributie
    - Verschillende organisatievormen: verkoopconcessie, franchising, ...
  - In de praktijk gaat men vaak op zoek naar tussenvormen waardoor de verkoper een verregaande controle blijft behouden, ondanks het beperkte risico dat hij draagt
- Juridische omkadering van de handelsdistributie
  - Uitgangspunt is de wilsautonomie, het gaat om contracten tussen professionals die in beginsel worden beheerd door het gemeen verbintenissenrecht
  - 2 verschillende privaatrechtelijke rechtsverhoudingen moeten worden onderscheiden
    - Verhouding tussen de opdrachtgever en de tussenpersoon (handelscontract)
    - Verhouding tussen de handelstussenpersoon en zijn wederpartij (afnemer van goederen en diensten)
  - Administratiefrechtelijke regelen voor regulering statuut tussenpersoon
  - Economische regulering om mededinging te beschermen

AFDELING 1: HANDELSVERTEGENWOORDIGER

- Opdracht: het verlenen van bemiddeling bij het tot stand komen en eventueel sluiten van overeenkomsten in naam en voor rekening van een opdrachtgever (=principaal)
- Permanente ondergeschikte band met de principaal, deze zijn dus werknemers
  - Fundamentele verschil met handelsagenten
- Belangrijke bescherming t.a.v. de handelsvertegenwoordiger: de overeenkomst tussen een opdrachtgever en een tussenpersoon is een arbeidsovereenkomst
- Bij beëindiging van de overeenkomst heeft de handelsvertegenwoordiger in sommige gevallen recht op een uitwinningvergoeding

- Hij kan ook gebonden zijn door een beperkt niet-concurrentiebeding na beëindiging van zijn functie

AFDELING 2: HANDELSAGENTUUR

- Statuut van de handelsagent → zie boek X WER
- Een schriftelijke overeenkomst is niet vereist, tenzij het een overeenkomst van bepaalde duur betreft
- De partijen bepalen vrij de aan de handelsagent verschuldigde commissies, indien niet op voorhand bepaald, de sector gebruikelijke marges
- Als de overeenkomst voor onbepaalde tijd is gesloten of voor bepaalde tijd met mogelijkheid tot vroegtijdige opzegging, dan heeft elke partij het recht een einde te stellen aan de overeenkomst mits het eerbiedigen van een opzeggingstermijn
  - Opzeggingstermijn:
    - 1 maand tijdens eerste jaar overeenkomst
    - Na 1^e jaar wordt deze termijn verlengd met 1 maand per nieuw begonnen jaar
    - Max termijn = 6 maand
    - Partijen mogen geen kortere opzeggingstermijn overeenkomen
- Overeenkomst kan steeds beëindigd worden in geval van uitzonderlijke omstandigheden die elke professionele samenwerking onmogelijk maken of wanneer 1 van de partijen ernstig tekortkomt aan zijn/haar verplichtingen
- Na beëindiging overeenkomst heeft de agent in een aantal gevallen recht op een uitwinningsvergoeding
  - Als tegenhanger ook mogelijkheid voor een concurrentiebeding
- Definitie
  - De handelsagentuurovereenkomst is een “overeenkomst waarbij de ene partij, de handelsagent, door de andere partij, de principaal, zonder dat hij onder diens gezag staat, permanent en tegen vergoeding belast wordt met het bemiddelen en eventueel te afsluiten van zaken in naam en voor rekening van de principaal. De handelsagent deelt zijn werkzaamheden naar eigen goeddunken in en beschikt zelfstandig over zijn tijd”
- Kenmerken
  - De agent treedt op in naam en voor rekening van de principaal
    - Vertegenwoordigingsbevoegdheid
    - De overeenkomst die de handelsagent sluit met de derde komt rechtstreeks tot stand tussen de principaal en de wederpartij
    - Handelsagent staat niet in voor insolventie van de klant-wederpartij
      - Uitzondering: delcrederebeding → bij deze clausule verbindt de handelsagent er zich toe zelf in te staan voor de gegoedheid van de wederpartij
    - Delcrederebeding is slechts geldig onder bepaalde voorwaarden
      - Schriftelijk vastgelegd = geldigheidsvereiste

- Mag slaan op persoonlijk of via een subagent bemiddelde of afgesloten zaken
- Betreft enkel insolventie van de klant en niet andere oorzaken van wanbetaling
- Aansprakelijkheid is beperkt tot het bedrag van de overeengekomen commissie, tenzij het beding slaat op het bemiddelen voor een welbepaalde zaak of zaken die hij in naam van de principaal afsluit, dan kan het beding het volledige bedrag dekken, in dit geval beschikt de rechter weliswaar over een matigingsbevoegdheid
- Onderscheid tussen handelsagent, commissionair, makelaar en concessiehouder
  - Commissionair: stelt rechtshandelingen voor rekening van een opdrachtgever (committent), hij stelt deze handelingen in eigen naam
  - Makelaar: opdracht van de makelaar beperkt zich tot het in contact brengen van en bemiddelen tussen partijen, deze voert ook voornamelijk eenmalige opdrachten uit en maakt dus geen deel uit van de commerciële organisatie
  - Concessiehouder: geen tussenpersoon, handelt in eigen naam en voor eigen rekening, deze draagt dus wel ten volle het economisch risico van de transactie, de opdracht is niet beperkt tot bemiddelen of vertegenwoordigen maar ook effectief kopen en wederverkopen
- De handelsagent staat niet onder gezag van de principaal
  - De handelsagent deelt zijn werkzaamheden naar eigen goeddunken in beschikt zelfstandig over zijn tijd
  - Afwezigheid van gezagsverhouding houdt geen volledig afwezigheid in van enige instructiebevoegdheid van de principaal
  - Criteria om de handelsagent te onderscheiden van de handelsvertegenwoordiger
    - Keuze van methode van uitoefening activiteit
    - Vrije beschikbaarheid over de tijd
    - Opdracht voor verschillende principalen
    - Tussenpersoon is een rechtspersoon
    - Kosten van de tussenpersoon worden niet terugbetaald
- De opdracht bestaat in het bemiddelen en eventueel afsluiten van zaken
  - Bemiddelen tussen opdrachtgever en potentiële wederpartij:
    - Actief opsporen en contacteren van klanten, het onderhandelen met klanten en het doorgeven van orders
  - Afsluiten van zaken
    - Handelsagent is bevoegd om een overeenkomst te sluiten met een wederpartij en dit in naam en voor rekening van de opdrachtgever
- Permanentie van de opdracht

- Permanentie veronderstelt het bestaan van een bestendige contractuele samenwerking tussen de principaal en de agent en een zeker regelmaat in zijn activiteit
    - Exclusiviteit is geen wezenlijk bestanddeel van de handelsagentuur maar als er exclusiviteit is, zal dat wel vaak een indicatie zijn van permanentie
    - Agent kan zijn opdracht in hoofdberoep of bijberoep uitvoeren, de activiteit moet wel de toevallige, occasionele bezigheid overstijgen
    - Bemiddeling bij 1 enkele overeenkomst die achtereenvolgens periodiek wordt verlengd wordt als permanente band aanvaard
  - De agent voert zijn opdracht uit tegen vergoeding
    - 3 mogelijke vormen
      - Vast bedrag → vaste vergoeding, onafhankelijk van gerealiseerde resultaten
      - Commissie → vergoeding varieert in functie van het aantal of de waarde van de bemiddelde of afgesloten zaken
      - Combinatie
- Vergoeding van de handelsagent
  - Vergoeding vereist, anders geen handelsagentuur
  - Vergoedingsregeling kan zelfs doorlopen tot na de beëindiging van de contractuele samenwerking
  - Wilsautonomie staat centraal, vergoeding zal doorgaans de vorm aannemen van een commissie en gebaseerd zijn op de omvang van zijn activiteit
  - Grondslag van de vergoeding
    - Partijen zijn vrij bij het bepalen van de vergoeding
    - Indien in de handelsagentuurovereenkomst geen vergoedingsregeling werd opgenomen of er werd geen geschrift opgesteld, reikt de wet 3 methodes aan op basis waarvan de vergoeding kan worden bepaald
      - Gebruik van de ene wijze sluit de toepassing van de andere wijzen uit
      - Vergoeding kan worden bepaald op grond van de impliciete wil van de partijen, de gebruiken van de sector en de plaats of een billijk percentage
    - Grens aan de wilsvrijheid → getrouwheidskortingen, ristorno's en disconto's kunnen in geen geval worden uitgesloten van de grondslag waarop de commissies van de agent worden berekend
    - Eenzijdige wijziging van het oorspronkelijk overeengekomen bedrag = handeling die gelijkstaat met de verbreking van de overeenkomst
  - Ontstaan van het recht op vergoeding
    - De handelsagent heeft recht op een commissie voor een tijdens de duur van de agentuurovereenkomst afgesloten zaak wanneer:
      - De zaak is afgesloten dankzij zijn optreden
      - De zaak is afgesloten met een derde die vroeger door hem als klant was aangebracht voor gelijkaardige zaken

- Indien is overeengekomen dat de handelsagent alleen zal optreden in een bepaald gebied of bij een bepaalde groep personen en de zaak werd afgesloten met een klant uit dat gebied of uit die groep
  - Men wenst enkel een vergoeding aan de handelsagent te laten toekomen indien zijn inspanningen resulteren
  - Zaken afgesloten gedurende de overeenkomst met de agent
    - Categorie 1: de rechtstreekse commissie ten gevolge van de tussenkomst van de handelsagent
      - Rechtstreekse band tussen optreden agent en transactie
    - Categorie 2: de onrechtstreekse commissie: de klant werd vroeger aangebracht door de agent
      - “Nabestellingen” of “vervolgorders”
      - Niet-exclusieve handelsagentuur, klant gaat spontaan naar principaal, dit geeft geen aanleiding tot een onrechtstreekse commissie
      - Moet ook betrekking hebben op gelijkaardige zaken, anders geen werkelijke nabestelling
    - Categorie 3: onrechtstreekse commissie bij exclusiviteit van de agent
      - Indien exclusiviteit → aanleiding tot vergoeding voor alle zaken die worden afgesloten binnen het exclusieve gebied, ook al heeft de handelsagent de klanten niet zelf aangebracht
  - Zaken afgesloten na het einde van de overeenkomst met de agent
    - Categorie 1: bestellingen ontvangen voor het einde van de overeenkomst, maar door de principaal aanvaard na het einde van de overeenkomst met de agent
      - Agent heeft recht op (on)rechtstreekse commissie
    - Categorie 2: zaken hoofdzakelijk te danken aan de activiteit van de vroegere agent tijdens het bestaan van de overeenkomst
      - Indien de zaak niet zou zijn afgesloten zonder de actieve bemiddeling van de ex-agent, heeft hij recht op een vergoeding
        - Temporele beperking: zaak dient afgesloten te zijn binnen de 6 maanden na het einde van de overeenkomst
      - Indien conflict tussen het recht op commissie van oude en nieuwe agent krijgt oude agent voorrang
- Opeisbaarheid van de commissie
  - Commissie is opeisbaar zodra een van de volgende omstandigheden zich voordoet:
    - De principaal heeft de overeenkomst uitgevoerd of had, krachtens de overeenkomst met de derde, zijn contractuele verplichtingen moeten nakomen

- De derde is zijn contractuele verplichtingen nagekomen
    - De betaling van de commissie dient te gebeuren uiterlijk op de laatste dag van de maand volgend op het kwartaal waarin zij opeisbaar is geworden
  - Verval van het recht op commissie
    - Mogelijkheid indien overeengekomen tussen de handelsagent en de principaal
    - Mogelijkheid tot verval bij 3 gevallen:
      - De derde voert zijn verbintenissen niet uit, tenzij de oorzaak te wijten is aan de principaal
      - De uitvoering van de overeenkomst is onmogelijk, tenzij de oorzaak ligt bij de principaal
      - Gewichtige redenen voor niet-uitvoering door principaal
    - Geen andere situatie kan aanleiding geven tot verval
  - Controlerecht van de handelsagent met betrekking tot de verschuldigde commissie
    - Verplichting aan de principaal een opgave te verstrekken van de verschuldigde commissies, uiterlijk 1 maand na het kwartaal waarin de commissies opeisbaar zijn geworden
    - Ter controle van deze opgave mag de agent de nodige gegevens opvragen in verband met zijn commissies → wel beperkt inzagerecht om misbruik te voorkomen
- Einde van de handelsagentuur
  - De gemeenrechtelijke gronden op basis waarvan een handelsagentuurovereenkomst kan worden beëindigd zijn de volgende: de onderlinge toestemming, het verstrijken van de (bepaald) duur, het overlijden van de handelsagent, het faillissement van de handelsagent of overmacht
  - Beëindiging door opzegging
    - Overeenkomsten van bepaalde duur
      - Opzeggingsmogelijkheid kan worden bedongen
      - Indien niet bedongen is opzegging geen mogelijkheid
      - De overeenkomst toch eenzijdig beëindigen maakt een contractuele fout die recht geeft op een schadevergoeding
    - Overeenkomsten van onbepaalde duur
      - Het recht om de handelsagentuurovereenkomst op te zeggen indien bedongen of voor onbepaalde duur aangegaan is een recht dat zowel aan de handelsagent als aan de principaal toekomt
      - Rekening houden met opzeggingstermijn
        - Een maand per jaar anciënniteit met max 6 maand
        - Dit is een dwingend minimum wat impliceert dat partijen een langere opzeggingsperiode kunnen overeenkomen
      - Betalen van een opzeggingsvergoeding is de sanctie voor het niet respecteren van de opzeggingstermijn

- Indien te korte opzeggingstermijn is een vergoeding verschuldigd: de te verwachten commissie tijdens de niet-gerespecteerde opzeggingstermijn
  - Beëindiging wegens uitzonderlijke omstandigheden
    - Uitzonderlijke omstandigheden die verdere professionele samenwerking onmogelijk maken
    - Niet verwarren met overmacht waar een vreemde oorzaak de uitvoering van de overeenkomst onmogelijk maakt
    - 2 stappen:
      - Beëindiging ter kennis brengen
      - Motieven voor beëindiging meedelen bij deurwaardersexploot of bij een ter post aangetekende brief binnen de 7 werkdagen
  - Beëindiging wegens ernstige tekortkoming
    - Elke fout die verdere uitvoering van de overeenkomst onmogelijk maakt wegens het bestaan van een vertrouwensbreuk tussen de partijen
    - Procedure alsook de sanctie is dezelfde als deze bij uitzonderlijke omstandigheden
- Gevolgen van beëindiging
  - Gevolgen voor de principaal: betalen van een uitwinningsvergoeding
    - Handelsagent heeft recht op een uitwinningsvergoeding indien hij de principaal nieuwe klanten heeft aangebracht of wanneer hij de zaken met bestaande klanten aanzienlijk heeft uitgebreid voor zover dit de principaal nog aanzienlijke voordelen kan opleveren
    - In volgende gevallen kan de handelsagent aanspraak maken op een uitwinningsvergoeding:
      - Bij normale beëindiging door principaal
      - Bij beëindiging door agent wegens uitzonderlijke omstandigheden of ernstige tekortkomingen van de principaal
      - Bij beëindiging wegens leeftijd, ziekte, invaliditeit of overlijden
      - Bij het verstrijken van de duur
    - Om de hoogte van de uitwinningsvergoeding te bepalen wordt het criterium van de gerealiseerde aanbreng of uitbreiding gehanteerd
      - Beoordeling dient te gebeuren op het ogenblik van beëindiging van de overeenkomst
      - Bovengrens van deze vergoeding = het bedrag van de vergoeding die de agent normalerwijze op 1 jaar zou ontvangen, bereken o.b.v. het gemiddelde van de 5 voorgaande jaren, tenzij de werkelijke schade hoger ligt
    - De uitwinningsvergoeding beoogt een vergoeding te geven voor toekomstig rendementsverlies
  - Gevolgen voor de agent: naleven concurrentiebeding

- Concurrentiebeding = contractueel verbod voor de handelsagent om gelijkaardige activiteiten te ontplooiën als agent of voor eigen rekening na het einde van de overeenkomst
- Concurrentiebeding dient aan volgende geldigheidsvoorwaarden te voldoen:
  - Het dient schriftelijk te zijn bedongen
  - Enkel voor zaken waarmee de agent belast is
  - Beperkt tot het geografisch gebied/klantenbereik van de agent
  - De duur van het beding is beperkt tot 6 maanden
- Miskenning van 1 van deze voorwaarden → nietigheid concurrentiebeding
  - Herleiden van niet-geldig concurrentiebeding behoort niet tot de mogelijkheden
- Het concurrentiebeding heeft geen uitwerking indien de beëindiging van de overeenkomst het gevolg is van de beëindiging door de principaal zonder ernstige tekortkoming of uitzonderlijke omstandigheden of van de beëindiging door de agent wegens uitzonderlijke omstandigheden of ernstige tekortkomingen in hoofde van de principaal
- Indien de handelsagent het concurrentiebeding breekt → schadevergoeding
  - Deze schadevergoeding heeft hetzelfde plafond als de uitwinningsvergoeding

AFDELING 3: COMMISSIE

- Definitie:
  - Een overeenkomst waarbij een persoon (commissionair) zich tegen een vergoeding verbindt om in eigen naam, maar voor rekening van een ander (committent) handelsverrichtingen te stellen
- Kenmerken van de commissie
  - Vergoeding
    - Commissie is essentieel vanwege de handelsrechtelijke aard
  - Stellen van rechtshandelingen
    - Als de commissie niet gepaard gaat met het stellen van rechtshandelingen, is de rechtsverhouding geen commissie, maar wel een contract van aanneming
    - Niet vereist dat commissionair enkele rechtshandelingen stelt, ook materiële handelingen kunnen deel van zijn taken zijn
      - De feitelijke handelingen zijn het accessorium van de hoofdovereenkomst
    - Vb. commissionair: beursvennootschap, veilingmeester, ...
  - Handelen in eigen naam
    - Overeenkomsten komen rechtstreeks tot stand tussen de commissionair en de derde-wederpartij
    - Derde-wederpartij zal geen kennis hebben van de identiteit van de opdrachtgever → geen vereiste!
    - 2 rechtsverhoudingen:
      - Interne rechtsverhouding

- De committent geeft een opdracht aan de commissionair wat de eigenlijke commissieovereenkomst inhoudt
  - Externe rechtsverhouding
    - Overeenkomst ontstaat tussen de commissionair en de wederpartij
    - Geen onmiddellijke vertegenwoordiging van de committent door de commissionair, maar wel een middellijke of onrechtstreekse vertegenwoordiging
    - Geen contractuele band
- Lastgeving
  - Werkelijke, onmiddellijke, vertegenwoordiging waarbij er wel een toerekening is van de handelingen gesteld door de lasthebber aan de lastgever
  - Lasthebber treedt op in naam en voor rekening van zijn opdrachtgever
  - De lastgever is de werkelijke contractspartij van de wederpartij en niet de lasthebber
  - Lasthebber is niet persoonlijk verbonden door de handelingen gesteld in naam en voor rekening van de lastgever
  - Lastgever is niet gebonden voor het optreden van de lasthebber buiten diens mandaat
  - De commissionair is echter steeds persoonlijk verbonden door de overeenkomst die hij heeft gesloten, zelfs indien hij buiten zijn opdracht is getreden
- Naamlening
  - Commissieovereenkomst waarvan de derde niet weet dat het in werkelijkheid gaat om een commissie
- Verkoopconcessie
  - De concessiehouder treedt op in eigen naam en voor eigen rekening
    - Dit is het verschil tussen de concessionaris en de commissionair
  - Concessionaris is geen tussenpersoon in juridische zin
- Precontractuele informatie in het kader van commerciële samenwerkingsovereenkomsten
  - Het sluiten van een commissieovereenkomst kan onderworpen zijn aan precontractuele informatieplicht indien alle voorwaarden voldaan zijn
- Rechten en verplichtingen van de commissionair
  - Uitvoering van de opdracht conform de instructies van de committent
    - Indien de instructies van indicatieve aard zijn → commissionair heeft zeker vrijheid, indien imperatieve aard → geen vrijheid
    - Indien geen specifieke instructies, dient de commissionair zijn opdracht uit te voeren naar best vermogen
      - Middelenverbintenis
    - Indien de commissionair nalaat om de gegeven instructies na te leven of met de nodige zorgvuldigheid de opdracht uit te voeren (contractuele wanprestatie), kan de committent weigeren de transactie over te nemen

- De verhouding tussen de commissionair en de wederpartij blijft echter onaangeroerd: de commissionair moet de overeenkomst nog steeds uitvoeren en dit in natura of bij equivalent
- Uitvoering van de overeenkomst met de derde
  - Commissionair is persoonlijk verbonden door de door hem gestelde rechtshandeling
  - De commissionair staat in voor de goede uitvoering van de verbintenissen uit de overeenkomst die hij met de derde heeft gesloten
  - Hij staat ook in voor de afdwaling van de overeenkomst in geval van wanprestatie
- Informatieverstrekking aan de committent
  - Commissionair is verplicht de committent de nodige informatie te verschaffen
  - Committent dient ook ingelicht te worden over de modaliteiten van de overeenkomst
    - Mededeling identiteit wederpartij niet nodig
- Geheimhouding over de identiteit van de committent
  - Identiteit geheimhouden maar wederpartij weet wel over bestaan van committent (in tegenstelling tot de naamgeving)
  - Geheimhoudingsverplichting is niet absoluut
    - De commissionair kan de identiteit van zijn opdrachtgever bekend maken, indien hij daartoe de toelating heeft ontvangen vanwege de committent
    - Indien hij echter de identiteit vrijgeeft in strijd met ontvangen instructies, kan dit leiden tot een schadevergoeding
- Rekening en verantwoording afleggen
  - Bij afrekening wordt de transactie afgewikkeld in de interne rechtsverhouding
  - Commissionair dient verantwoording af te leggen over het verloop van de opdracht aan de committent
  - Ontvangen gelden en uitzonderlijke voordelen moeten worden doorgestort naar de opdrachtgever, de commissie moet wel ingehouden worden
- Verbod om als tegenpartij op te treden
  - De commissionair mag niet als tegenpartij optreden om een belangenconflict te vermijden
  - Uitzondering indien de commissionair de voorafgaande toestemming bekommt of de a posteriori bekrachtiging ervan door de committent
- Aansprakelijkheid van de commissionair ten opzichte van committent
  - Commissionair is aansprakelijk voor de correcte uitvoering van de commissieovereenkomst maar niet voor de niet-uitvoering van de daaruit voortvloeiende overeenkomst door de derde
  - Het risico gaat over naar de committent, bij faillissement moet de committent de commissionair alsnog betalen

- 2 uitzonderingen
    - Zorgvuldige keuze van de wederpartij
    - Delcrederebeding
      - Dit beding is in deze context niet strikt gereguleerd, ongeacht de aard van de opdracht kan de commissionair zich dus volledig garant stellen voor de wanbetaling van de tegenpartij
- Rechten en verplichtingen van de committent
  - Betaling van commissieloon
    - Indien overeenkomst niet voorziet in een vergoeding, wordt de vergoeding geraamd op basis van de impliciete wilsuiting of op grond van de gebruiken
    - Wilsautonomie van de partijen staat centraal → zij zijn vrij om de wijze, de hoogte, het ontstaan en de opeisbaarheid van de vergoeding te bepalen
    - Rechter kan de overeengekomen vergoeding niet matigen
    - Commissieloon is doorgaans verschuldigd vanaf het sluiten van de transactie, ook al wordt de transactie achteraf niet uitgevoerd
      - Partijen kunnen anders bedingen → wilsautonomie
  - Terugbetaling van kosten en voorschotten
    - Commissionair heeft recht op de terugbetaling van de normale kosten die gemaakt zijn in de uitvoering van zijn opdracht

AFDELING 4: DE MAKELAAR

- Definitie
  - Een onafhankelijke tussenpersoon, die geen permanente band heeft met zijn opdrachtgever en wiens taak erin bestaat 2 of meer personen met elkaar in contact te brengen zodat tussen deze personen een overeenkomst kan worden gesloten, zonder dat de makelaar zelf tussenkomt in de sluiting van de overeenkomst
- Kenmerken van de makelaar
  - Onafhankelijke tussenpersoon
    - Geen gezagsverhouding
    - Sociaalrechtelijk is makelaar een zelfstandige → Loonbeschermingswet niet van toepassing
  - Zonder permanente band met de opdrachtgever
    - Onderscheiding met handelsagent waar permanentie een van de elementen is
  - Taak
    - Met elkaar in contact brengen van 2 of meer personen teneinde hen een overeenkomst te laten sluiten
    - Geen vertegenwoordiger, hij wordt niet geacht rechtshandelingen te stellen voor iemand anders
    - Enkel materiële, feitelijke handelingen

- Makelaar kan wel de bevoegdheid krijgen van zijn opdrachtgever om naast zijn bemiddelingsopdracht, in zijn naam en voor zijn rekening rechtshandelingen te stellen
- Privaatrechtelijke kwalificatie van de makelaarsovereenkomst
  - Aanneming
    - Overeenkomst van aanneming → voorwerp bestaat louter uit stellen van materiële handelingen
    - Makelarij maakt geen vertegenwoordiging uit
  - Lastgeving
    - Makelaar ontvangt vaak een (beperkte) lastgeving waardoor hij wel gemachtigd is om rechtshandelingen te stellen
    - Soms ook vertegenwoordigingsbevoegdheid → mag bemiddelde overeenkomst met de wederpartij in naam en voor rekening van de opdrachtgever sluiten
    - Discussie of dit een aanneming of lastgeving is → verschillende kwalificatiemethodes zoals de absorptietheorie en de cumulatietheorie
      - Juridische kwalificatie is belangrijk
        - Bij lastgeving heeft rechter matigingsbevoegdheid, bij aanneming niet
        - Ook opzeggingsmogelijkheden verschillend: bij lastgeving kunnen lasthebber en lastgever de overeenkomst eenzijdig beëindigen, bij aanneming daarentegen heeft enkel de opdrachtgever het recht op eenzijdige beëindiging
      - Absorptietheorie
        - Men gaat na welke handeling het karakteristieke voorwerp van de overeenkomst uitmaakt
        - Indien vooral feitelijke handelingen → aanneming, anders lastgeving
        - In praktijk leidt toepassing van absorptietheorie vaak tot kwalificatie als aanneming
      - Cumulatietheorie
        - Verschillende rechtsfiguren worden gecombineerd, i.p.v. dat een contracttype de overeenkomst domineert
        - Op het onderdeel van de opdracht waarbij de makelaar enkel feitelijke handelingen mag stellen, worden de regels inzake aanneming toegepast, bij het onderdeel waar rechtshandelingen mogen gesteld worden de regels inzake lastgeving toegepast
- Verplichtingen van de makelaar
  - In geval van een aanneming: een middelenverbintenis die erin bestaat om een wederpartij te zoeken, makelaar heeft een informatieverplichting ten aanzien van zijn opdrachtgever
  - In geval van lastgeving: makelaar dient rekening en verantwoording af te leggen

- Verplichtingen van de opdrachtgever
  - Betalen van een makelaarsloon
    - Bij aanneming is de vergoeding wezenlijk, bij lastgeving in beginsel niet

AFDELING 5: VERKOOPCONCESSIE

- Concessiehouder wordt beschouwd als de zwakkere partij
- Tussenkomsten van de wetgever erg beperkt en betreffen slechts de beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop
- Voor concessieovereenkomsten is het mededingingsrecht ook van belang
  - Concessiecontracten zijn verticale overeenkomsten/ overeenkomsten voor de aan en verkoop van G&D die gesloten worden tussen ondernemingen die elk in een verschillend stadium van de productie of de distributieketen actief zijn
- Definitie
  - Iedere overeenkomst krachtens welk een concessiegever aan een of meer concessiehouders het recht voorbehoudt in eigen naam en voor eigen rekening producten te verkopen, die hij zichzelf vervaardigt of verdeelt
  - Concessiehouder is niet zuiver een wederverkoper, doordat hij het recht heeft om die goederen af te nemen en dit op een al dan niet exclusieve basis
  - Beide partijen treden steeds in eigen naam en voor eigen rekening op
  - Concessiegever heeft vrije keuze tussen verschillende potentiële concessiehouders
  - Verkoopconcessie laat toe een netwerk uit te bouwen, deze rechtsverhouding geeft de concessiehouder relatief sterke zekerheid
  - De concessiehouder kan op zijn beurt eventuele onderconcessiehouders aanduiden
- Kenmerken van de verkoopconcessie
  - Concessiegever heeft de plicht om te verkopen
  - Concessiehouder heeft het recht om te verkopen
    - Impliceert het recht op een permanente en regelmatige levering gedurende de looptijd van de concessieovereenkomst
    - Het staat de concessiegever vrij al dan niet exclusiviteit te verlenen aan de concessiehouder
    - De concessiehouder staat in principe in voor het financiële risico
    - Er bestaat geen band van ondergeschiktheid tussen de concessiegever en concessiehouder
    - Er geldt juridische gelijkheid
  - Verkoop van de producten van de concessiegever
    - Verkoopconcessie kan enkel betrekking hebben op goederen
    - Het is van belang dat de door de concessiegever verkochte goederen geen bewerking hebben ondergaan met het oog op de wederverkoop
      - Indien wel bewerking niet langer een verkoopconcessie
  - De concessie is een kaderovereenkomst
    - Kaderovereenkomst = een overeenkomst waarbij de contractpartijen het algemeen kader vaststellen waarbinnen zij latere (toepassings-) overeenkomsten zullen sluiten

- Duurzame relatie
  - Intentioneel element vereist
  - Bewijs van het bestaan van een verkoopconcessie kan gebeuren aan de hand van alle middelen van het recht
- Intuitu personae-karakter van de verkoopconcessie
  - Concessiegever selecteert concessiehouder op basis van verschillende criteria die voor hem van doorslaggevend belang zijn
  - Betwist of de verkoopconcessie ook intuitu personae karakter heeft in hoofde van de concessiegever is meer betwist
- Precontractuele informatie in het kader van commerciële samenwerkingsovereenkomsten
  - Precontractuele informatieplichten van boek X rusten op de concessiegever
- Contractuele omkadering van de verkoopconcessie
  - Wederkerige overeenkomst
  - Wilsautonomie van de partijen geldt als uitgangspunt
    - Belangrijke uitzondering: eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessie van alleenverkoop
- Eenzijdige beëindiging van de verkoopconcessie door de concessiegever
  - Algemeen
    - 3 soorten verkoopconcessies
      - Concessie van alleenverkoop
        - Exclusiviteit
        - Aan de concessiehouder wordt het recht toegekend om als enige een bepaald product te verkopen binnen de grenzen van een bepaald territorium
      - Quasi-alleenverkoop
        - Concessie waarbij de concessiehouder nagenoeg alle producten waarop de overeenkomst slaat in het concessiegebied verkoopt
        - Feitelijke maar geen juridische exclusiviteit
        - Verkoop van 80% volstaat
      - Concessie met belangrijke verplichtingen voor de concessiehouder
        - Vereist geen exclusiviteit
        - Gehanteerde criterium is of de beëindiging van de concessie een groot nadeel zou toebrengen aan de concessiehouder
  - Eenzijdige beëindiging van concessies
    - Concessie van onbepaalde duur
      - Elke partij kan, behalve bij een grove tekortkoming, eenzijdig de concessie van onbepaalde duur beëindigen, mits een redelijke opzeggingstermijn en een billijke vergoeding wordt betaald
        - Redelijke opzeggingstermijn impliceert dat de wederpartij in staat moet zijn om binnen die termijn een evenwaardige concessie te vinden

- Duur kan tussen de partijen vrij worden overeengekomen, na de beëindiging van de concessieovereenkomst
  - In praktijk varieert tussen 3 maand en 3 jaar
  - Rechter kan vervangende opzeggingsvergoeding toekennen indien hij van oordeel is dat de opzeggingstermijn te kort is
- Billijke vergoeding → omvang van deze vergoeding dient in overeenstemming te zijn met de verwachte winst gedurende de redelijke opzeggingstermijn
  - Opzeggende partij hoeft dus geen vergoeding te betalen bij een verlieslatende concessie
  - Semi-nettowinst (nettowinst + niet-indrukbaar kosten) vermenigvuldigd met het aantal maanden of jaren redelijke opzeggingstermijn
- Bij grove tekortkoming onmiddellijke beëindiging zonder billijke vergoeding
- Onder bepaalde voorwaarden kan een concessiehouder aanspraak maken op een billijke bijkomende vergoeding:
  - Beëindiging door concessiegever op andere gronden dan een grove tekortkoming van de concessiehouder
  - Beëindiging door concessiehouder door grove tekortkoming van de concessiegever
- Eventuele recht op een billijke bijkomende vergoeding komt alleen toe aan de concessiehouder en niet aan de concessiegever
  - Bijkomende karakter van de vergoeding, ze bestaat naast de opzeggingstermijn of vervangende billijke opzeggingsvergoeding
  - Doel van de bijkomende vergoeding is het toekennen van een schadeloosstelling
- Indien partijen niet tot een akkoord komen over het bedrag van de billijke bijkomende vergoeding → rechter doet uitspraak
- Akkoord gesloten over opzeggingstermijn voor beëindiging concessieovereenkomst is ongeldig
- Eenzijdige beëindiging van een concessie van bepaalde duur
  - “Eindopzegging” is vereist
  - Aangetekende brief waarmee de opzegging wordt betekend, ten minste 3 maanden en ten hoogste 6 maanden voor het verstrijken van de overeengekomen termijn
    - Indien dit niet wordt gedaan, onweerlegbaar vermoeden dat de partijen hebben ingestemd met een vernieuwing van het contract

- Indien een voor bepaalde tijd verleende verkoopconcessie tweemaal wordt vernieuwd of wanneer zijn tweemaal stilzwijgend wordt verlengd, wordt elke latere verlenging geacht te zijn toegestaan voor onbepaalde tijd

AFDELING 6: FRANCHISING EN COMMERCIËLE SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN

- Extern netwerk waarbij de controle toch grotendeels wordt behouden
- De regels van de concessie zijn van toepassing op de franchisingovereenkomst indien de component wederverkoop van groot belang is
- Franchising definitie
  - Overeenkomst gesloten tussen meerdere personen, waarbij de ene persoon het recht verleent aan de andere om bij de verkoop van producten of de verstrekking van diensten een commerciële formule te gebruiken onder 1 of meerdere van de volgende vormen:
    - Een gemeenschappelijk uithangbord
    - Een gemeenschappelijke handelsnaam
    - Een overdracht van know how
    - Een commerciële of technische bijstand
- Kenmerken van de franchising
  - Onbenoemde overeenkomst
    - Geen toepassing van bijzondere regelen van andere benoemde overeenkomsten, toepassing van gemeen verbintenissenrecht
  - Wederkerige overeenkomst
    - Op beide partijen rusten verplichtingen
  - Intuitu personae overeenkomst
    - In hoofde van franchisenemer, intuitu personae-karakter
    - Betwist of ook in hoofde van franchisegever
  - Franchisenemer is een zelfstandige
    - Geen band van ondergeschiktheid
      - Nuancering: franchise gaat vaak gepaard met verregaande instructies voor de franchisenemer → gevaar op herkwalificatie naar werknemer-werkgever relatie
      - Nuancering: franchisegever kan ook beschouwd worden als een feitelijk bestuurder indien deze zich inmengt in het bestuur van de vennootschap
    - Handelt volledig in eigen naam en voor eigen rekening
- Voordelen van de franchising
  - Voor de franchisegever
    - Kan uniforme distributiebeleid voeren tegen een lage kostprijs
    - Zonder volledig financieel risico, sterke controle uitoefenen
    - Naam- en merkbekendheid winnen

- Toetredingsvergoeding en vergoedingen tijdens de duur van de franchiseovereenkomst
    - Schaalvoordelen
  - Voor de franchisenemer
    - Mee genieten van merkbekendheid en knowhow van de franchisegever
    - Concurrentieel voordeel
    - Bijstand van de franchisegever
- Verplichtingen van de franchisegever
  - Precontractuele informatieplichten
    - Franchisegever dient minstens 1 maand voor het sluiten van de overeenkomst de volgende gegevens te verstrekken
      - Een ontwerp van de overeenkomst
      - Een afzonderlijk precontractueel informatiedocument met gegevens omtrent:
        - Belangrijke contractuele bepalingen
        - Gegevens voor de correcte beoordeling van de commerciële samenwerkingsovereenkomst
    - Deze precontractuele informatieverplichting heeft tot doel om de potentiële wederpartij voor de daadwerkelijke ondertekening van de overeenkomst een zo juist en volledig mogelijk beeld te geven over de rechten en de plichten die voortvloeien uit de commerciële samenwerkingsovereenkomst en over de economische context waarbinnen deze overeenkomst wordt gesloten zodat zij met kennis van zaken de overeenkomst kan sluiten
    - Bij hernieuwing of het sluiten van een nieuwe overeenkomst tussen dezelfde partijen → vereenvoudigd precontractueel informatiedocument
    - Bij niet-naleving van deze informatieplicht kan de franchisenemer de nietigheid inroepen van de desbetreffende bepalingen van de overeenkomst, dan wel de volledige overeenkomst, binnen de 2 jaar na het sluiten van de overeenkomst
  - Respecteren bedenktijd
    - Geen enkele verbintenis mag aangaan worden voor het verstrijken van de termijn van 1 maand
    - Geheimhoudingsverbintenis van de verschaft informatie, deze mag enkel worden aangewend binnen de te sluiten commerciële samenwerking
      - Mogelijk om schadebeding te koppelen aan niet-geheimhouding
  - Mededeling van knowhow
    - Knowhow = een geheel van niet-geoctrooieerde praktische informatie, voortvloeiend uit de ervaring van de leverancier en de door deze uitgevoerde proeven, die geheim, wezenlijk en geïdentificeerd is
    - Geheimhoudingsverplichting voor franchisenemer
  - Bijstand aan de franchisenemer
    - Bijstand bij de opstart maar ook tijdens de duur van de overeenkomst
  - Ter beschikking stellen van commerciële formule

- Franchisegever moet franchisenemer in staat stellen om de merken, de handelsnaam, het uithangbord of the andere typerende kenmerken te kunnen gebruiken
    - Deze kenmerken vormen herkenningpunten voor het cliënteel
  - Andere clausules kunnen voorzien worden
- Verplichtingen van de franchisenemer
  - Uitbating conform instructies
    - Instructies moeten nageleefd worden → aanwezigheid van controle is immers een kenmerk van deze distributievorm
  - Vergoeding aan de franchisegever
    - Voorwaarde van vergoeding is weggevallen, het is immers wel gebruikelijk dat de franchisenemer een vergoeding dient te betalen voor het toetreden tot het netwerk
    - Omvang van de toetredingsvergoeding hangt af van
      - Grootte van de franchiseonderneming
      - Al dan niet toegekende exclusiviteit
      - Grootte van toegekende territorium
      - Omvang van know how
      - Bekendheid van het merk
      - Omvang van een eventuele initiële opleiding
    - Ook periodieke vergoedingen of royalty's
      - Deze neemt vaak de vorm aan van een bepaald % van de door de franchisenemer verwezenlijkte omzet
  - Mogelijke andere verplichtingen

H4: B2B-contracten

- Onrechtmatige contractuele bedingen in B2B-contracten
  - Ook voor ondernemingen wordt in hun interactie met andere ondernemingen een beperking op hun contractuele vrijheid ingevoerd teneinde misbruik van de economische zwakkere partij te vermijden
  - Contractueel beding is onrechtmatig en verboden wanneer het een kennelijk onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van partijen
  - Zwarte lijst: bedingen zijn in elk geval onrechtmatig en dus verboden zonder verdere beoordeling wanneer zij ertoe strekken:
    - Te voorzien in een onherroepelijke verbintenis van de andere partij terwijl de uitvoering van de prestaties van de onderneming onderworpen is aan een voorwaarde waarvan de verwezenlijking uitsluitend afhankelijk is van haar wil
    - De onderneming het eenzijdige recht te geven om een of ander beding van de overeenkomst te interpreteren
    - In geval van betwisting, de andere partij te doen afzien van elk middel van verhaal tegen de onderneming of

- Op onweerlegbare wijze de kennisname of de aanvaarding van de andere partij vast te stellen met bedingen waarvan deze niet daadwerkelijk kennis heeft kunnen nemen voor het sluiten van de overeenkomst
  - Grijsel lijst: in beginsel onrechtmatig en verboden, tenzij wanneer de medecontractant kan bewijzen dat dergelijk beding geen kennelijk onevenwicht in de contractuele verhouding tot stand brengt, hetgeen een rechterlijke beoordeling impliceert, bedingen die ertoe strekken:
    - De onderneming het recht te verlenen om zonder geldige reden de prijs, de kenmerken of de voorwaarden van de overeenkomst eenzijdig te wijzigen
    - Een overeenkomst van bepaalde duur stilzwijgend te verlengen of te vernieuwen, zonder opgave van een redelijke opzegtermijn
    - Zonder tegenprestatie het economische risico op een partij leggen indien die normaliter op de andere onderneming of op een andere partij bij de overeenkomst rust
    - Op ongepast wijze de wettelijke rechten van een partij uit te sluiten of te beperken in geval van volledige of gedeelde wanprestatie of gebrekkig uitvoering door de andere onderneming van een van haar contractuele verplichtingen
    - Partijen te verbinden zonder opgave van een redelijk opzegtermijn
    - De onderneming te ontslaan van haar aansprakelijkheid voor haar opzet, haar zware fout of voor die van haar aangestelden of, behoudens overmacht, voor de niet-uitvoering van de essentiële verbintenissen die het voorwerp van de overeenkomst uitmaken
    - De bewijsmiddelen waarop de andere partij een beroep kan doen te beperken of
    - In geval van niet-uitvoering of vertraging in de uitvoering van de verbintenissen van de andere partij, schadevergoedingsbedragen vast te stellen die kennelijk niet evenredig zijn aan het nadeel dat door de onderneming kan worden geleden
  - Een onrechtmatig beding wordt als nietig beschouwd maar de overeenkomst zelf blijft bindend voor de partijen (indien de overeenkomst kan blijven voortbestaan zonder het beding)
- Oneerlijke marktpraktijken
  - Verbod op oneerlijke marktpraktijken tussen ondernemingen
  - Onderscheid tussen misleidende marktpraktijken en agressieve marktpraktijken

Consumentenrecht

- Inleiding
  - Regelen inzake marktpraktijken en consumentenbescherming in boek VI WER
  - Doel = eerlijkheid van de handelstransacties te verzekeren in het belang van de concurrenten en consumenten
- Algemene definities

- Producten
  - Goederen en diensten (ook OG)
    - Goederen = alle lichamelijke roerende zaken
    - Diensten = alle prestaties die een onderneming verricht in het kader van haar professionele activiteit of in uitvoering van haar statutair doel
- Homogene diensten
  - Diensten die fundamenteel gelijkaardige kenmerken vertonen los van de plaats waar, de persoon voor wie of aan wie ze worden verstrekt
  - Niet-homogene diensten = diensten die het voorwerp uitmaken van een specifiek, aan de noden van de opdrachtgever aangepast aanbod
- Onderneming
  - Elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die op duurzame wijze een economisch doel nastreeft
    - Alternatieve definitie dan degene normaal gebruikt in WER
  - Beoefenaars van vrije beroepen vallen ook onder de toepassing van boek VI WER
    - Nieuwe definitie vrij beroep: “elke onderneming wiens activiteit er hoofdzakelijk in bestaat om, op onafhankelijke wijze en onder eigen verantwoordelijkheid, intellectuele prestaties te verrichten waarvoor een voorafgaande opleiding en een permanente vorming is vereist en die onderworpen is aan een plichtenleer waarvan de naleving door of krachtens een door de wet aangeduide tuchtrechtelijke instelling kan worden afgedwongen”
- Consument
  - Iedere natuurlijke persoon die handelt voor doeleinden die buiten zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit vallen
  - Bestemmingscriterium: de bestemming die aan het product of de dienst gegeven wordt maakt het mogelijk de hoedanigheid van koper of consument te bepalen
- Informatie van de markt
  - Prijsaanduiding
    - Prijsaanduiding beoogt de klant een zeker beeld te geven van de prijs die hij zal moeten betalen voor de verwerving van een goed of dienst
    - Wet legt prijsaanduiding op voor goederen en homogene diensten
    - Voor niet-homogene diensten moet een bestek worden afgeleverd
    - Behalve bij openbare verkopen moet elke onderneming die aan de consument goederen te koop aanbiedt, de prijs hiervan schriftelijk en ondubbelzinning aanduiden
    - Ook voor homogene diensten moet het tarief schriftelijk, leesbaar, goed zichtbaar en ondubbelzinnig aangeduid worden
    - Aangeduide prijs = eindprijs
      - BTW, taksen en andere bijkomende kosten moeten inbegrepen zijn

- Kosten van facultatieve en veranderlijke supplementen moeten vanzelfsprekend niet in deze globale prijs worden begrepen
      - Vb. levering, plaatsing,...
  - Koning kan bijzondere regels stellen inzake de prijsaanduiding voor bepaalde diensten
    - Hij kan een vrijstelling verlenen van de verplichting de prijs goed zichtbaar aan te duiden
      - Vb. goud en zilverwerk indien prijs > 870 EUR
- Vergelijkende reclame
  - Elke vorm van reclame waarbij een concurrent of de door een concurrent aangeboden G of D uitdrukkelijk of impliciet worden genoemd
  - Toegelaten indien cumulatief aan een aantal voorwaarden wordt voldaan
    - Vergelijking moet betrekking hebben op G of D die in dezelfde behoeften voorzien of die voor hetzelfde doel bestemd zijn
    - Vergelijking moet op een objectieve wijze gebeuren
    - Vergelijking moet betrekking hebben op wezenlijke, relevante, controleerbare en representatieve kenmerken waaronder evt de prijs
  - Aantal verboden: niet misleidend, verwarringstichtend of afbrekend
- Promoties inzake prijzen
  - Uitverkopen
    - Slechts toegelaten een verkoop als uitverkoop aan te kondigen in 1 van de door de wet opgesomde gevallen, waaronder:
      - Uitverkoop ter uitvoering van een rechterlijke beslissing
      - Uitverkoop door een erfgenaam van een overleden persoon die een onderneming uitbaatte
      - Uitverkoop door een onderneming die na overname van een handel de voorraad geheel of gedeeltelijk verkoopt
      - Uitverkoop wegens verbouwing of herstelwerkzaamheden
        - Enkele voorwaarden voor deze werken:
          - Langer dan 20 werkdagen
          - Tijdens de 3 voorafgaande jaren mag de onderneming geen gelijkaardige goederen om dezelfde reden uitverkocht hebben
      - Uitverkoop wegens ernstige schade door een ramp aan de gehele goederenvoorraad of belangrijk gedeelte ervan toegebracht
  - Opruiming of solden
    - Tekoopaanbiedingen of verkopen aan de consument van goederen waartoe (vanuit historisch oogpunt) wordt overgegaan met het oog op seizoenvernieuwing van het assortiment van een onderneming
    - Alle goederen komen in aanmerking voor soldenverkoop, diensten zijn uitgesloten, aan volgende voorwaarden moet worden voldaan:

- Onderneming moet de G minstens 30 dagen hebben aangeboden en in het begin van de soldenperiode nog in haar bezit hebben
  - De gevraagde prijs moet lager zijn dan de laagste prijs die voorheen werd gevraagd in dat verkooppunt
  - Soldenperiodes zijn 3-31 januari en 1-31 juli
    - Indien 3 januari of 1 juli op zondag valt begint de soldenperiode een dag vroeger
  - Het is te allen tijde verboden om prijsverminderingen aan te kondigen die uitwerking hebben tijdens de maand die aan het begin van beide soldenperiodes voorafgaat (sperperiodes)
    - Sperperiode geldt voor kledij, lederwaren en schoenen
  - Uitverkopen en occasionele braderieën mogen wel plaatsvinden tijdens de sperperiode
- Overeenkomsten met consumenten
  - Overeenkomsten op afstand
    - = een georganiseerd systeem voor de verkoop van goederen of diensten, waarbij de overeenkomst wordt gesloten in het kader van een door de onderneming georganiseerd systeem en waarbij uitsluitend gebruik wordt gemaakt van een communicatietechniek op afstand, zodat er aldus geen gelijktijdige fysieke aanwezigheid is van onderneming en de consument
      - Verkoopstelsel → GEEN occasionele verkopen
    - Overeenkomsten op afstand betreffende financiële diensten worden afzonderlijk geregeld
    - Bepalingen voor verkopen op afstand zijn voor G&D
    - 2 mechanismen voor bescherming van de consument
      - Dubbele informatieplicht op de ondernemingen
        - Voorstel vooraleer de consument is gebonden, waarin een aantal gegevens worden meegedeeld aan de consument
        - Bij de levering van het goed of voor de uitvoering van elke dienstenovereenkomst, ontvangt de consument een schriftelijke of op duurzame drager gestelde bevestiging van de inlichtingen
      - Herroepingsrecht
        - Laat consument toe eventueel terug te komen op een impulsieve beslissing
        - Consument heeft te allen tijde het recht om binnen 14 kalenderdagen na de dag waarop de consument de goederen in ontvangst nam of de dienstenovereenkomst werd gesloten, van de overeenkomst af te zien
        - De onderneming MOET de consument over dit herroepingsrecht informeren en het daarvoor uitgewerkt

modelformulier bezorgen, als ze dit niet doen wordt de termijn verlengd met 1 jaar

- Als consument wil herroepen moet hij voor het verstrijken van de herroepingstermijn de onderneming op de hoogte stellen van zijn beslissing
  - Via modelformulier of een andere ondubbelzinnige verklaring
- De onderneming moet dan binnen de 14 dagen alle ontvangen betalingen terugbetalen, de consument moet binnen de 14 dagen de goederen terugbezorgen
- In sommige gevallen heeft de consument geen herroepingsrecht:
  - Dienstenovereenkomst na volledige uitvoering dienst
  - Levering of verstrekking van G of D waarvan de prijs gebonden is aan schommelingen op de financiële markt
  - Volgens specificaties van de consument vervaardigde goederen
  - Goederen die snel bederven/met beperkte houdbaarheid
  - Verzegelde audio- en verzegelde video-opnamen en verzegelde computerprogrammatuur waarvan de verzegeling na levering is gebroken
  - Kranten, tijdschriften of magazines met uitzondering van abonnementen
  - Terbeschikkingstelling van accommodatie
  - Levering van digitale inhoud
  - Diensten voor weddenschappen en loterijen
- Overeenkomsten gesloten buiten de verkooppunten
  - Iedere overeenkomst tussen de onderneming en de consument die:
    - Wordt gesloten in de gelijktijdige fysieke aanwezigheid van de onderneming en de consument op een andere plaats dan de verkooppunten van de onderneming
    - Wordt gesloten in de verkooppunten van de onderneming of met behulp van een techniek voor communicatie op afstand, onmiddellijk nadat de consument persoonlijk en individueel is aangesproken op een plaats die niet de verkooppunt van de onderneming is
    - Wordt gesloten tijdens een excursie die door de onderneming is georganiseerd met als doel of effect de promotie en de verkoop van goederen of diensten aan de consument
  - Verkooppunten omvat:
    - Iedere onverplaatsbare ruimte voor detailhandel waar de onderneming op permanente basis zijn activiteiten uitvoert
    - Iedere verplaatsbare ruimte voor detailhandel waar de onderneming gewoonlijk zijn activiteiten uitvoert

- Wordt niet als buiten de verkoopruimten gesloten overeenkomsten beschouwd:
      - Verkopen van voedingsmiddelen, dranken of andere goederen die bestemd zijn voor dagelijkse huishoudelijke consumptie
      - Verkoop van verzekeringsovereenkomsten
      - Verkopen georganiseerd in het raam van manifestaties zonder handelskarakter en met een uitsluitend menslievend doel, en voor zover de verkoopsom 50 EUR niet overschrijdt
      - Sluiten van overeenkomsten inzake consumentenkrediet
    - Bescherming van de consument wordt ook hier gerealiseerd aan de hand van een dubbele infoplicht enerzijds en een herroepingsrecht anderzijds
  - Openbare verkopen
    - = Verkoop door een notaris of een gerechtsdeurwaarder van vervaardigde goederen volgens het procedé van opbod of afslag, wanneer goederen met het oog op een veiling worden tentoongesteld is er een openbare verkoop in de zin van de wet
    - Regelen inzake prijsaanduiding zijn hier niet van toepassing
    - Openbare verkoop van nieuwe goederen is verboden
      - Nieuwe goederen = goederen die geen duidelijk teken van gebruik vertonen
    - Openbare verkoop moet doorgaan in lokalen die uitsluitend voor veilingen bestemd zijn, behalve in noodgevallen
    - Openbare verkopen buiten het toepassingsgebied van de regeling:
      - VK zonder handelskarakter
      - VK mbt kunst-, verzamelings- of antiquariaatsvoorwerpen
      - VK in uitvoering van een wettelijke bepaling of van een gerechtelijk beslissing
      - VK in kader van gerechtelijke reorganisatie of faillissement
  - Gezamenlijk aanbod
    - = wanneer het al dan niet kosteloos aanbod tot het verkrijgen van G of D wordt gebonden aan de verkrijging van andere G of D
    - Verboden: elk gezamenlijk aanbod aan de consument waaraan minstens 1 bestanddeel een financiële dienst is
    - Volgende mogen wel gezamenlijk aan de consumenten worden aangeboden:
      - Financiële diensten die 1 geheel vormen
      - Voorwerpen waarop reclameopschriften zijn aangebracht, indien voldaan aan 3 VW:
        - Onuitwisbaar + duidelijk zichtbaar
        - Voorwerpen mogen niet in de handel voorkomen
        - Inkoopprijs van de voorwerpen onder bepaalde limiet
  - Onrechtmatige bedingen
    - Verboden in de overeenkomsten onrechtmatige bedingen op te nemen, dit verbod is van openbare orde

- Deze zijn van aard het normaal evenwicht tussen de respectievelijke verplichtingen van de koper en verkoper ernstig in gevaar te brengen
  - Zwarte lijst van bedingen en voorwaarden die als onrechtmatig moeten worden beschouwd
    - Elk beding op deze lijst is nietig en verboden, enkel wanneer het beding dermate essentieel is voor de overeenkomst dat de overeenkomst zonder het beding geen zin meer heeft, kan de nietigheid van het beding tot de nietigheid van de overeenkomst leiden
- Verboden praktijken
  - Oneerlijke handelspraktijken jegens consumenten
    - De regel speelt doorheen de ganse duurtijd van de commerciële relatie
    - Open norm
      - Oneerlijke handelspraktijken = verboden
      - Oneerlijk wanneer in strijd met de vereisten van professionele toewijding en het economisch gedrag van de consument op wie zij gericht is, met betrekking tot het product of de dienst, wezenlijk verstoort of kan verstoren
      - Economische gedrag van consumenten wordt verstoord indien een handelspraktijk gebruikt wordt om het vermogen van de consument om een geïnformeerd besluit te nemen merkbaar te beperken, waardoor de consument tot een transactie besluit waartoe hij anders niet had besloten
      - Gezichtspunt van gemiddelde lid van groep consumenten voor beoordeling
    - Misleidende handelspraktijken door:
      - Al dan niet juist informatie die wordt gegeven
      - De begeleidende omstandigheden of de feitelijke context
      - Weglating of omissie van bepaalde essentiële informatie welke de consument, naargelang de context, nodig heeft om een geïnformeerd besluit over een transactie te nemen
        - Essentiële gegevens:
          - Geografische adres + identiteit van de onderneming
          - Prijs incl belastingen
          - Bestaan van verzakings- of annuleringsrecht
    - Zwarte lijst:
      - Vertrouwens-, kwaliteits- of ander soortgelijk label aanbrenen zonder daarvoor de vereiste toestemming te hebben gekregen
      - Bewering dat onderneming een gedragscode heeft ondertekend wanneer dit niet het geval is
      - Producten of diensten tegen een genoemde prijs te koop aanbieden zonder dat de onderneming aangeeft dat er een

- gegrond vermoeden bestaat dat hij deze producten of gelijkwaardige producten niet tegen die prijs kan leveren
- Producten of diensten tegen een genoemde prijs te koop aanbieden en vervolgens
    - Weigeren het aangeprezen product/dienst te tonen
    - Weigeren een bestelling op te nemen of het P/D binnen een redelijke termijn te leveren
    - Een exemplaar van het artikel met gebreken tonen om een ander P/D aan te prijzen
  - Bedrieglijk beweren dat een product of een dienst slechts gedurende een zeer beperkte tijd beschikbaar zal zijn
  - Beweren dat een P/D het winnen bij kansspelen kan vergemakkelijken
  - Bedrieglijk beweren dat een P/D ziekten, functiestoornissen of misvormingen kan genezen
  - Beweren dat een wedstrijd wordt georganiseerd of prijzen worden uitgelooft zonder de aangekondigde prijzen of een redelijk equivalent daadwerkelijk toe te kennen
  - Een P/D als gratis, voor niets, kosteloos of dergelijke omschrijven als de consument iets anders moet betalen dan de onvermijdelijke kosten om in te gaan op het aanbod
  - Agressieve handelspraktijken
    - Een handelspraktijk die, in haar feitelijke context, al haar kenmerken en omstandigheden in aanmerking genomen, door intimidatie, dwang, inclusief het gebruik van lichamelijk geweld, of ongepaste beïnvloeding, de keuzevrijheid of de vrijheid van handelen van de consument met betrekking tot het product of de dienst aanzienlijk beperkt of kan beperken, waardoor hij ertoe wordt gebracht of kan worden gebracht over een transactie een besluit te nemen dat hij anders niet had genomen
    - Zwarte lijst:
      - Indruk geven dat de consument het pand niet mag verlaten alvorens een overeenkomst is opgesteld
      - De consument thuis opzoeken en zijn verzoek om weg te gaan of niet meer terug te komen negeren (tenzij wettelijk)
      - Hardnekkig en ongewenst aandringen per telefoon, fax, e-mail of andere afstandsmedia
      - Kinderen er in reclame rechtstreeks toe aanzetten om geadverteerde producten te kopen
      - De consument om betaling of terugzending van producten verzoeken die de onderneming heeft geleverd, maar waar de consument niet om heeft gevraagd
  - Oneerlijke marktpraktijken jegens andere personen dan consumenten

- Verbod om elke met de eerlijke marktpraktijke strijdige daad, waardoor een onderneming de beroepsbelangen van 1 of meer andere ondernemingen schaadt of kan schaden
- De term eerlijke marktpraktijk verwijst derhalve naar de gedraging die van een normaal zorgvuldig deelnemer aan het handelsverkeer mag worden verwacht
  - 3 elementen dienen bewezen te worden
    - Een fout = een daad strijdig met de eerlijke handelsgebruiken
    - Potentiële schade = de beroepsbelangen van 1 of meerdere verkopers kunnen schaden
    - Het oorzakelijk verband tussen fout en schade
- Typegevallen van onrechtmatige mededinging
  - Parasitaire mededinging → de handeling waarbij men de naam en de faam van de concurrent uitbuit zonder verwarring te stichten en zonder diens verdiensten naar omlaag te halen
  - Afwerven van cliënteel → als afwerving gebeurt in samenhang met bijzondere bijkomende omstandigheden die aan een in beginsel normale concurrentiedaad een onrechtmatig karakter verlenen, kan dit onrechtmatig zijn
  - Afwerven van personeel → bewust aanwerven van personeel dat door niet-concurrentiebeding is gebonden
  - Handelsnaam en domeinnaam → gebruik van een van deze die verwarring kan creëren is strijdig met de eerlijke marktpraktijken
- Ook een aantal vormen van reclame zoals misleidende en agressieve reclame, alsook afgedwongen aankopen zijn verboden
  - Misleidende handelspraktijken: zowel de verstrekking van onjuiste informatie als het weglaten van essentiële informatie kan leiden tot het bestaan van misleidende handelspraktijken
  - Verbod op piramidesysteem, waarbij een onderneming tegen betaling kans maakt op een vergoeding die eerder voortkomt uit het aanbrenge van nieuwe ondernemingen in het systeem dan uit de verkoop of het verbruik van producten
- Verkoop met verlies
  - In verband met 2 fenomenen:
    - Promotiepraktijk van lokprijzen
      - Grote distributiebedrijven kunnen klanten lokken door hoge kortingen op goederen voor alledaags gebruik, dit verlies wordt gecompenseerd door de andere gelijktijdse aankopen
    - Extreme vorm van prijsconcurrentie → verkoop beneden kostprijs
  - Verkoop met verlies = elke verkoop tegen een prijs die niet ten minste gelijk is aan de prijs waartegen de onderneming het goed heeft gekocht of die de onderneming zou moeten betalen bij herbevoorrading, na aftrek van

eventueel toegekende en definitief verworven kortingen, alsook van niet definitief verworven volumekortingen berekend op basis van 80% van de volumekorting die de onderneming in het voorbije jaar voor hetzelfde goed heeft verworven

- Uitzonderingen op verbod verkoop met verlies
  - Solden/uitverkoop
  - Goederen die niet langer bewaard kunnen worden
  - Goederen die door externe omstandigheden niet meer kunnen verkocht worden tegen een prijs gelijk aan of hoger dan de aankoopprijs
  - Goederen waarvan de verkoopprijs om dwingende redenen van mededinging wordt afgestemd op de prijs van concurrentie
    - Hierop zijn rechtbanken streng
- Het wordt betwist of de laatste uitzondering ook mag worden aangewend om een prijs af te stemmen op verlieslatende prijzen van andere ondernemingen, het instellen van een stakingsvordering lijkt de meer aangewezen optie

Insolventierecht

H1: faillissement – curatief mechanisme

AFDELING 1: WETTELIJK KADER

- Boek XX WER “insolventie van ondernemingen”

AFDELING 2: FAILLISEMENTSVOORWAARDEN

- De onderneming die op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en wiens krediet geschokt is, bevindt zich in staat van faillissement
- Onderneming
  - Nieuwe ruime definitie dus ook beoefenaren van vrije beroepen en hun vennootschappen, vennootschapsbestuurders, VZW's, stichtingen en maatschappen kunnen failliet worden verklaard
  - Meestal wordt een onderneming failliet verklaard wanneer deze nog actief is
  - Ook na de stopzetting van een onderneming kan deze nog failliet worden verklaard
    - Vb: overlijden ondernemer-natuurlijke persoon of ontbinding van de ondernemer-rechtspersoon
      - Tot 6 maanden na overlijden/ontbinding
  - Echtgenoot die bijstaat kan niet mee failliet worden verklaard indien helpende of ondergeschikte functie
    - Indien deze op voet van gelijkheid activiteit heeft ugeoefend, kan dit wel
- Duurzaam ophouden te betalen

- Vereist is dat de schuldenaar niet meer het hoofd kan bieden aan het geheel van zijn opeisbare schulden, en hij geen mogelijkheid meer heeft nog gelden te ontvangen of nog krediet te bekomen
  - Loutere betalingsmoeilijkheden volstaan niet
- Het 'ophouden te betalen' = een feit → de feitenrechter zal de gehele liquiditeitstoestand van de schuldenaar onderzoeken, zijn opeisbare schulden vergelijken met de nog te ontvangen vorderingen, en andere op korte termijn te mobiliseren activa, en vaststellen dat deze niet zullen volstaan om op korte termijn de opeisbare schulden te voldoen
- Het "geschokt zijn van het krediet"
  - Wankelend krediet kan zowel oorzaak als gevolg zijn van de staking van betaling
  - = onderneming geniet geen krediet meer bij zijn schuldeisers en kredietverstrekkers
  - Het krediet waarover de onderneming beschikt moet reëel zijn → fictief krediet, steunend op leningen tegen woekerrente, of op het niet-betalen van belangrijke institutionele schuldeisers, zoals de RSZ of de BTW-administratie, staat gelijk met "wankelen van het krediet"
  - Ook gebruik van ruïneuze middelen kan wijzen op het geschokt zijn van krediet
    - Vb. voorraden verkopen onder kostprijs
  - Het is niet omdat een vennootschap zich in de toepassing van de alarmbelprocedure bevindt, en aldus ernstige verliezen heeft geleden, dat haar krediet daardoor geschokt is

AFDELING 3: OPENING VAN DE FAILLISEMENTSPROCEDURE

- Aangifte door de schuldenaar
  - Schuldenaar moet zelf aangifte doen van zijn faillissement binnen de maand nadat hij heeft opgehouden te betalen
    - Boeken neerleggen/ faillissement op bekentenis
  - Bij vennootschappen is de aangifte een bestuurshandeling
  - Aangifte wordt elektronisch of uitzonderlijk door de neerlegging van een akte op de griffie van de ondernemingsrechtbank gedaan
  - De aangifte is een bekentenis: zij bindt de rechtbank niet, deze is in elke geval gehouden om na te gaan of aan de faillissementsvoorwaarden is voldaan om misbruik te vermijden
  - Enige uitzondering op aangifte binnen de maand is indien men gerechtelijke reorganisatie heeft aangevraagd
  - Strafrechtelijke aansprakelijkheid
    - Strafwet bevat specifieke strafbepalingen voor gefailleerde fysieke personen en voor bestuurders van rechtspersonen die bepaalde handelingen hebben nagelaten of gesteld
    - Indien geen tijdige aangifte kan schuldenaar strafrechtelijk worden veroordeeld indien een bijzonder opzet aanwezig is
  - Bestuurdersaansprakelijkheid
    - Niet voor natuurlijke personen die ondernemingen zijn

- Kennelijke grove fout
    - Indien een bestuurder/zaakvoerder/lid van directieraad/... een kennelijke grove fout heeft begaan die heeft bijgedragen tot het faillissement kan deze aansprakelijk worden gesteld voor de veroorzaakte schade maar zelfs ook het volledig netto-passief
    - Niet voor KMO's
    - Naast de curator kunnen ook de SE een vordering tot herstelling van de waarde van de boedel instellen
  - Wrongful trading
    - Een bestuurder kan aansprakelijk worden gesteld indien hij voor de vennootschap nog rechtshandelingen blijft stellen terwijl hij weet dat de vennootschap niet langer in staat is tot naleving van haar verbintenissen onder die rechtshandelingen
      - Aansprakelijk voor schade die hij hierdoor heeft veroorzaakt
    - Enkel curator kan deze vordering instellen
    - Geldt niet voor (I)VZW of stichting die vereenvoudigde boekhouding voeren
- Verzoek van een schuldeiser
  - Schuldeiser kan evenzeer vragen dat zijn schuldenaar die niet betaalt, failliet wordt verklaard → optreden bij dagvaarding
- Dagvaarding door het openbaar ministerie
  - Uitzonderlijk maar kan
- Dagvaarding door de voorlopige bewindvoerder aangesteld in het kader van de "voorlopige beheersontneming"
  - De voorzitter van de ondernemingsrechtbank kan het beheer van de goederen van een onderneming geheel of gedeeltelijk aan diens bewind onttrekken → in de plaats een voorlopig bewindvoerder
  - De maatregel wil bereiken dat de onderneming niet meer over zijn vermogen kan beschikken en dat dit beschikkingsrecht tijdelijk aan de gerechtelijke bewindvoerder wordt toevertrouwd

AFDELING 4: FAILLISEMENTSVONNIS

- Inhoud van het faillissementsvonnis
  - Aanduiding van de curator
    - Faillissementsvonnis benoemt een of meer curatoren, opgenomen in de lijst van de curatoren, enkel advocaten komen hiervoor in aanmerking
    - Deze voert als neutrale persoon het bewind over de te vereffenen boedel als gerechtelijk mandataris, met een specifieke, bij wet bepaalde opdracht
    - De curator kan enkel optreden ter vertegenwoordiging van de boedel, dus van alle schuldeisers, andere dan de bijzonder bevoorrechte en de pandhoudende
  - Aanduiding van de rechter-commissaris

- Rechtbank wijst een van haar leden aan om de afhandeling van het faillissement op te volgen (rechter in ondernemingszaken of beroepsrechter)
- Dubbele taak
  - Toezicht op het beheer van de curator
    - Brengt ook verslag uit bij de rechtbank en vergadering voor schuldeisers
  - Hulporgaan van het vereffeningbewind
    - Geeft toelating voor bepaalde handelingen, beveelt /laat dringende maatregelen toe
- De vaststelling van de datum van staking van betaling
  - Tijdstip van staking van betaling mag niet worden vastgesteld op meer dan 6 maanden voor het vonnis van faillietverklaring
  - Normaal wordt het tijdstip bepaald op de datum van het faillissementsvonnis
- Bekendmaking vonnis en oproep tot aangifte van schuldvordering door de schuldeisers
  - In Belgisch Staatsblad
  - SE moeten binnen 30 dagen hun vordering aangeven in het elektronische register (RegSol)

AFDELING 5: RECHTSGEVOLGEN T.A.V. VERMOGEN GEFAILLEERDE

- De buitenbezitstelling
  - De gefailleerde verliest door het faillissement “van rechtswege het beheer over al zijn goederen evenals over goederen die hij tijdens de procedure verkrijgt op grond van een oorzaak die het faillissement voorafgaat”
  - De curator zal handelen als gerechtelijk mandataris
  - Nul uur-regel
    - De maatregel geldt vanaf 0 uur van de dag van de faillietverklaring, zodat aan het vonnis een beperkt retroactieve uitwerking toekomt
  - Gevolgen
    - De gefailleerde kan de boedel niet meer bezwaren
    - Het faillissement heeft niet de onbekwaamheid van de gefailleerde voor gevolg, de handelingen zijn principieel evenwel rechtsgeldig
    - De buitenbezitstelling beperkt aanzienlijk de handelingsvrijheid van de gefailleerde
      - Hij mag niet meer beschikken over zijn goederen
      - Hij mag geen betalingen meer verrichten
      - Hij mag geen betalingen meer ontvangen → SN moeten aan de curator betalen
      - Hij mag in principe geen nieuwe verbintenissen aangaan
    - De buitenbezitstelling belet niet dat de gefailleerde zich na het faillissementsvonnis met nieuwe zaken bezighoudt
- Samenloop van de schuldeisers en vorming van de boedel
  - Meeste schuldeisers komen in samenloop, dit verzekert gelijkheid

- Pondspondsgewijze verdeling
  - De schuldeisers worden verenigd in een gezamenlijk belang: de boedel of de massa, deze is samengesteld uit actief- en passiefbestanddelen
    - Curator vertegenwoordigt, beheert en vereffent de boedel
  - Passiva
    - Schuldeisers die in de boedel opkomen: SE zonder zekerheid noch voorrecht en SE met een algemeen voorrecht
    - SE die niet in de boedel opkomen: bijzonder bevoorrechte SE en SE met een zakelijke zekerheid
      - Deze zijn de seperatisten
      - Deze kunnen zelfstandig optreden
    - Boedel wordt gevormd op dag van het faillissement, de passiva worden op die dag gekristalliseerd → schulden **in** de boedel
    - Verbintenissen die later worden aangegaan door de curator zijn verschuldigd ten laste van de activa van de gefailleerde, deze worden betaald **voor** de schulden in de boedel → schulden **van** de boedel
  - Activa
    - Het actief van de boedel bestaat uit alle activa van de gefailleerde waarop de gewone of algemeen bevoorrechte SE hun verhaalsrecht kunnen laten gelden
    - Alle activa behalve deze die onder het preferentieel verhaalsrecht van de seperatisten vallen, deze die door een uitdrukkelijk wetsbepaling aan het actief van het faillissement worden onttrokken en activa verworven uit een nieuwe activiteit
    - Curator zal alle activa ten gelde maken voor de verdeling
- Stopzetting maatregelen van tenuitvoerlegging
  - Alleen de curator kan ten aanzien van het vermogen van de gefailleerde handelen, aan individuele SE is in principe elke actie ontzegd
- De eisbaarheid van de termijnschulden
  - Schulden die op termijn eisbaar zijn worden door het faillissement onmiddellijk eisbaar
  - Schulden die geen rente geven en pas opeisbaar zijn na een termijn van 1 jaar worden slechts in rekening gebracht na aftrek van een disconto
- Stuiting van de loop van de interesten
  - Passief moet op de dag van het faillissement duidelijk worden afgesloten om gelijkheid van de SE te garanderen
    - → kristallisatie van het passief
  - Stuiting loopt enkel tegen schulden in de boedel
  - Interesten blijven lopen tegen de borgens en medeschuldenaars
  - Ook seperatisten geen stuiting: de interesten blijven lopen, maar deze kunnen enkel worden verhaald op het voorwerp of het goed dat tot waarborg dient

AFDELING 6: RECHTSGEVOLGEN EN HET FAILLISSEMENT OP VOORHEEN GESTELDE HANDELINGEN

- Tegenwerpelijheid
  - Beginsel: behoud van de handelingen
    - Elke SE is gehouden de nadelige gevolgen te ondergaan van de handelingen van zijn SN
    - 3 correcties op dit principe:
      - Voorschriften inzake tegenwerpelijheid van rechtshandelingen aan derden
      - Handelingen gesteld in de periode die het faillissement voorafgaat (verdachte periode)
      - Faillissementsrechtelijke pauliana: handelingen gesteld met het oog op de bedrieglijke benadeling van de rechten van de SE
  - Gemeenrechtelijke niet-tegenwerpelijheid
    - Wanneer de handeling werd gesteld heeft geen belang, enkel of de formaliteit vervuld was op de dag voor faillietverklaring is beslissend
    - Indien dit niet het geval is → handeling niet-tegenwerpelijk
      - Dwz dat deze geen rechtsgevolg ten aanzien van de boedel heeft maar wel ten aanzien van de gefailleerde
      - De curator kan eventueel verkiezen de handeling alsnog te bevestigen, hij kan dan de wederpartij tot uitvoering verplichten, deze kan zich hier niet op beroepen
  - Handelingen gesteld tijdens de verdachte periode
    - Het begrip “verdachte periode”
      - De onderneming verkeert meestal reeds geruime tijd in een virtuele onmogelijkheid te betalen → verdachte periode
      - Retroactiviteit kan enkel door de rechtbank worden vastgesteld
      - De verdachte periode kan niet retroageren voor een periode van meer dan 6 maanden
      - Enkel een verdachte periode indien ernstige en objectieve omstandigheden ondubbelzinnig aangeven dat de betalingen reeds voorheen hebben opgehouden
    - Handelingen in de verdachte periode gesteld: rechtsgevolg
      - In beginsel geldig: dit geldt ook voor handeling die tijdens deze periode tegenwerpelijk zijn gemaakt
      - Bepaalde categorieën handelingen zijn niet-tegenwerpelijk aan de boedel
        - De tegenpartij moet dan ontvangen gelden of goederen teruggeven aan de boedel (evt equivalent)
        - Deze zal evt voor de schuldvordering in de boedel kunnen opkomen
      - Verplicht vs facultatief niet-tegenwerpelijke handelingen

- Bij facultatief: curator beschikt over een keuzerecht en kan de handeling wel laten voortbestaan
- Verplicht niet-tegenwerpelijke handelingen
  - Handelingen om niet of met aanzienlijk onevenwicht van de prestaties
  - Alle betalingen van niet-ervallen schulden
    - Dit schendt de gelijkheid onder de SE
    - Ook alle andere gevallen van voortijdige uitvoering van de verbintenis kunnen onder deze regel worden begrepen
    - Deze betalingen moeten worden geweerd
    - Ook een factuur die voor de vervalddag is betaald is in principe niet tegenwerpeijk, indien dit een optie is en korting oplevert wel toegelaten
  - De betaling van ervallen schulden, in andere vermogensbestanddelen dan gebruikelijke betaalmiddelen
    - Gebruikelijke betaalmiddelen = geld, girale betaling, afgifte van cheques, of van handelspapier die de onderneming van een andere partij heeft ontvangen
    - Anders verdacht!
  - Het vestigen van zakelijke zekerheden voor voorheen aangegane schulden
    - Zakelijke zekerheden getroffen door artikel XX.111,3° WER
    - Zakelijke zekerheden aangegaan door de gefailleerde
    - Zakelijke zekerheden voor oude schulden
- Facultatieve niet-tegenwerpeijkheid
  - Dit stelt de curator in staat alle andere handelingen te verwerpen, indien zij werden gesteld door een wederpartij die kennis had van de staking van betaling
  - Doel: vermijden dat bepaalde SE voordeel kunnen halen uit de prefaillissementssituatie op basis van “voorkennis”
  - Curator oordeelt of de handeling nadelig was voor de boedel
- Faillissementspauliana
  - Handelingen gesteld met het oog op de bedrieglijke benadeling van de rechten van de SE kunnen de boedel niet worden tegengeworpen
  - Gemeenrechtelijke voorwaarden
    - De SE is benadeeld in zijn rechten
    - De handelingen werden verricht met bedrieglijke benadeling van de rechten van de SE
  - Na faillissement komt het recht om de pauliana in te stellen niet langer bij de benadeelde SE maar exclusief voor de curator
- Lopende overeenkomsten
  - Principe: continuïteit van de lopende overeenkomsten
    - Faillissement heeft geen gevolg voor de in uitvoering zijnde overeenkomsten

- Lopende overeenkomsten = overeenkomsten waarbij de karakteristieke prestatie op het ogenblik van het faillissement nog niet (volledig) is geleverd
  - 2 uitzonderingen op regel dat faillissement geen einde maakt aan lopende overeenkomsten:
    - De overeenkomst is intuitu personae ten aanzien van de gefailleerde
      - Arbeidsovereenkomst blijft wel gelden
    - De overeenkomst bevat een ontbindende voorwaarde voor het geval van faillissement
- Het optierecht van de curator bij lopende overeenkomsten
  - Curator beschikt over een optierecht voor het al dan niet verder uitvoeren van een bestaande overeenkomst in de hypothese dat de overeenkomst niet door het loutere faillissement wordt ontbonden
  - Een voorstel tot verderzetting van de lopende overeenkomst door de curator, kan door de wederpartij niet worden geweigerd
  - Heel vaak zal de verdere uitvoering van de lopende overeenkomst niet noodzakelijk zijn voor het beheer van het faillissement of de boedel ten goede komen
    - Niet-uitvoering = eenzijdige verbreking
    - De wederpartij kan dan een schadevergoeding eisen, deze vormt een schuld in de boedel
- Rechten van de medecontractanten van de gefailleerde bij lopende overeenkomsten
  - SE kan op zich wel de uitvoering van de overeenkomst vorderen maar dit is zinloos, indien hij de uitvoering bij equivalent vraagt vormt dit een schuld in de boedel
  - SE kan zijn positie via verschillende remedies beveiligen
    - Retentierecht uitoefenen op de goederen van de gefailleerde die hij onder zich heeft
    - (Stilzwijgende) ontbinding wegens wanprestatie door gefailleerde invoeren
      - Voor geleden schade en uitvoering van de prestaties in het verleden zal de SE over een schuldvordering in de boedel beschikken
    - Voor het geval de wederpartij de prestatie van de gefailleerde reeds grotendeels had bekomen → uitvoering in equivalent
      - Het aanzienlijk voorschot wordt behouden en het saldo als een schuld in de boedel opgenomen
- Faillissement van de koper van geleverde koopwaar
  - Terugvordering
    - In geval van contante verkoop beschikt de verkoper over een recht van terugvordering van het goed binnen 8 dagen na levering, op voorwaarde dat het goed zich nog in dezelfde staat bij de (gefailleerde) koper bevindt

- Als de goederen bewerkt, verwerkt, verkocht werden vervalt het revindicatierecht, en kan de eiser enkel als SE in de boedel optreden
  - Voorrecht onbetaalde verkoper
    - Tenzij goederen onroerend zijn geworden door bestemming of incorporatie
    - Voorrecht blijft gedurende 5 jaar na de levering bestaan, niettegenstaande de onroerendmaking
  - Eigendomsvoorbehoud
    - Geldigheidsvereisten voor beding van eigendomsvoorbehoud
      - Schriftelijk opgesteld
      - Uiterlijk op het ogenblik van de levering zijn overeengekomen
      - In natura of vermengd met soortgelijke goederen die reeds eigendom zijn van de koper
      - Ingesteld voor het eerste proces-verbaal van verificatie van schuldvorderingen
- Faillissement van de huurder van roerende goederen
  - Verhuurder zal ontbinding vorderen van de huurovereenkomst + teruggave van het roerende goed, hij dient een vordering tot schadevergoeding in maar zal geen bevoorrechte SE zijn
  - Curator heeft belang bij beëindiging van de overeenkomst, anders zijn de toekomstige huurgelden schulden van de boedel
- Invloed van het faillissement op het familiaal vermogen
  - Gemeenschap van goederen
    - Onderpand van de SE is beperkt tot de gemeenschap, incl. gezinswoning en het eigen vermogen van de gefailleerde
  - Scheiding van goederen
    - Eigen vermogen van gefailleerde
- Werking van de schuldvergelijking
  - Dit laat toe dat de SE zijn vordering aanwendt om zijn schuld tegenover de gefailleerde te voldoen: hij ontsnapt aan de wet van de evenredige verdeling
  - Schuldvergelijking na faillissement is in beginsel uitgesloten
    - Enkel in uitzonderlijke gevallen: vb. het geval waarin er tussen de vordering en de schuld nauwe verbondenheid bestaat

AFDELING 7: VERLOOP VAN DE PROCEDURE

- Faillietverklaring en samenstelling van de boedel
  - Plaatsopneming en inventarisatie
    - Plaatsopneming kan bevolen worden door rechtbank
    - Inventaris wordt opgesteld door curator
    - Binnen de 2 maanden na ambtsaanvaarding, moet curator aan rechter-commissaris een kort verslag overhandigen betreffende de vermoedelijke

toestand van het faillissement, de voornaamste oorzaken en omstandigheden ervan en de kenmerken die het vertoont

- Verzegeling
  - Curator kan verzegeling door de rechter-commissaris vorderen
- Beheer van boedel
  - Curator dient activa (schuldvorderingen) van de gefailleerde op te sporen en te innen
  - Curator dient dadingen aan te gaan over alle geschillen waarbij de boedel betrokken is
  - Onmiddellijke verkoop van activa die aan spoedig bederf of snelle waardeverminderingen onderhevig zijn
  - Rechtbank kan voorlopige voortzetting van de ondernemingsactiviteiten van de gefailleerde door de curator bevelen
  - Mogelijke overdracht van de “onderneming in werking” → enkel actieve en lopende overeenkomsten
- Aangifte en verificatie van schuldvorderingen
  - Aangifte van schuldvorderingen
    - SE worden opgeroepen om hun vorderingen aan te geven, uiterlijk binnen 30 dagen van het vonnis van faillietverklaring
    - SE die niet tijdig hun vordering aangeven worden uitgesloten van de vordering, kunnen wel evt opname vorderen voor latere verdelingen
  - Verificatie van de schuldvorderingen
    - Binnen de 5-30 dagen van het einde van de termijn om vorderingen aan te geven
    - Afzonderlijke vermelding van betwiste en niet-betwiste vorderingen
    - Proces Verbaal opgesteld, de gefailleerde en SE kunnen hun bezwaren laten kennen en opnemen in het PV
  - Betwiste vorderingen
    - Centraliserende rol van ondernemingsrechtbank om vereffening faillissement niet onnodig te vertragen
  - Bijzondere vereffeningprocedures
    - Voorrang aan separatisten
- Einde van de faillissementsprocedure – vereffening en verdeling
  - Vereffening
    - Rechter-commissaris roept hiervoor de gefailleerde op
  - Verdeling
    - Op bevel van rechter-commissaris
    - Indien vorderingen nog niet beslecht, geldsommen gereserveerd
  - Sluiting
    - Vergadering van de SE verneemt de rekening van de curator en sluit deze af
    - Definitieve sluiting faillissementsprocedure
      - Indien positief saldo over komt dit de gefailleerde toe

- In vele gevallen blijkt dat nauwelijks enig actief in de failliete boedel aanwezig is, zodat het weinig efficiënt is om de volledige faillissementsprocedure te doorlopen, in dat geval zal het faillissement via een summiere rechtspleging worden afgesloten
- Kwijtschelding
  - Gevolgen zijn bevrijding van de gefailleerde van alle restschulden, met uitzondering van onderhoudsschulden en schulden voortvloeiend uit de verplichting tot herstel van lichamelijke schade
  - Bevrijding van de gefailleerde heeft ook gevolgen voor de echtgenoot, de kwijtschelding ten aanzien van de partner geldt niet voor alle mogelijke schulden:
    - Dezelfde uitzonderingen geld als voor de kwijtschelding van de gefailleerde zelf
      - Onderhoudsschulden
      - Schadevergoeding voor lichamelijke schade
    - Kwijtschelding geldt slechts voor schulden die tijdens de duur van het huwelijk of de duur van de wettelijke samenwoning zijn aangegaan
    - Kwijtschelding geldt niet voor persoonlijke of gemeenschappelijke schulden die voortvloeien uit een overeenkomst die door de partner van de gefailleerde werd gesloten en die vreemd is aan de beroepsactiviteit van de gefailleerde
  - Kwijtschelding wordt slechts toegekend door de rechtbank op uitdrukkelijk verzoek van de gefailleerde
    - Hij moet hiervoor een verzoekschrift bij zijn aangifte van het faillissement voegen of later indienen
  - Belanghebbenden kunnen vanaf de bekendmaking van het faillissementsvonnis eisen dat de kwijtschelding slechts voor een deel wordt toegekend of zelfs volledig wordt geweigerd
    - Bewijs zal moeten worden voorgelegd van grove fouten begaan die hebben bijgedragen tot het faillissement
  - Gefailleerde kan na het verstrijken van 6 maand na het faillissementsvonnis, bij de rechtbank aandringen op een beslissing omtrent de kwijtschelding
    - Rechtbank moet uiterlijk na 1 jaar na het openen van de faillissementsprocedure redenen meedelen waarom nog geen beslissing is genomen

H2: preventieve mechanismen

- Eens men de ongunstige evolutie effectief heeft vastgesteld, kunnen maatregelen worden genomen ter preventie van het faillissement, o.a:
  - Gerechtelijke reorganisatie
  - Uitstel van betaling
  - Minnelijk akkoord met een deel van de SE

AFDELING 1: DEPISTAGE

- Depistage: de kamers voor ondernemingen in moeilijkheden
  - Deze houdt op eigen initiatief een onderzoek in naar de situatie en toekomstperspectieven van een onderneming, wanneer aan de hand van diverse ingezamelde gegevens blijkt dat deze zich in (financiële) moeilijkheden bevindt en de continuïteit van de onderneming van de schuldenaar bedreigd is
- Opsporing van financiële moeilijkheden: rol van de commissaris-revisor en andere beoefenaars van cijferberoepen
  - Gegevensverzameling
    - Commissaris en externe accountant → taken inzake opsporing
    - Ze dienen in bepaalde gevallen de onderneming waarvoor zij optreden te wijzen op de gevaren voor de continuïteit van de onderneming en worden aangespoord om bepaalde gegevens met de kamers voor ondernemingen in moeilijkheden te delen
  - Verloop van de depistage
    - Na de verzameling van de gegevens ter griffie, zijn de kamers voor ondernemingen in moeilijkheden verantwoordelijk deze gegevens te onderzoeken en te oordelen of verdere stappen noodzakelijk zijn
    - Verschillende mogelijke resultaten van dit onderzoek:
      - Geen bedreiging van de continuïteit
        - De schuldenaar ondervindt (betalings-)moeilijkheden, maar deze vormen binnen afzienbare termijn geen daadwerkelijke continuïteitsbedreiging voor de onderneming
        - Depistagekamer kan evt dossier overmaken aan gewestelijke of regionale instanties die instaan voor begeleiding van ondernemingen
      - Bedreiging van de continuïteit
        - Onderneming bevindt zich in continuïteit maar ondervindt (betalings-)moeilijkheden die binnen korte of afzienbare termijn deze continuïteit kunnen bedreigen
        - Indien financieel herstel mogelijk blijft, proberen minnelijk akkoord te verkrijgen of een procedure van gerechtelijke organisatie op te starten
        - Gesprek met verzoek om bijkomende documenten over te maken
        - Schuldenaar (of bestuurders of zaakvoerders) moeten in persoon verschijnen, kunnen wel worden bijgestaan door advocaten of financiële adviseurs
        - Rechter-verslaggever kan plaatsbezoek uitvoeren
        - Bij inertie van de SN, kan de kamer voor ondernemingen in moeilijkheden het dossier overmaken aan de Procureur des Konings
      - Staat van faillissement

- Toestand van discontinuïteit: kan haar schulden niet meer betalen en geen krediet meer verkrijgen
- Aansturing op een van volgende opties
  - Faillietverklaring van de ondernemer
  - Gerechtelijke ontbinding
  - Instellen van een procedure van overdracht van de onderneming onder gerechtelijk gezag

AFDELING 2: BEWARENDE MAATREGELLEN

- Verschillende instrumenten om een onderhandelde oplossing te stimuleren in boek XX WER, o.a.:
  - Aanstelling van een ondernemingsbemiddelaar
  - Mogelijkheid tot sluiten minnelijk akkoord met SE
  - Bewarende maatregelen → mogelijkheid voor externe stakeholders vordering tot aanstelling van een gerechtsmandataris
  - 2 types van voorlopige beheersontneming
- De ondernemingsbemiddelaar
  - Onderhandelingen met SE om een oplossing te vinden voor de financiële moeilijkheden worden gefaciliteerd
  - Doelbewust laagdrempelige wettelijke regeling, geen enkele vorm van 'dwang' ten opzichte van de onderneming in moeilijkheden, dit blijkt uit details van de regeling:
    - Aanstelling van een ondernemingsbemiddelaar gebeurt uitsluitend op verzoek van de schuldenaar
    - Discrete procedure
    - Geen kwalificatievereisten voor de bemiddelaar → maximale soepelheid in keuze bemiddelaar
    - SN draagt zelf de kosten voor de ondernemingsbemiddelaar, deze kosten hebben voorrang op schulden aan SE
- De gerechtsmandataris
  - Bij grove tekortkomingen van de SN of van een van zijn organen die de continuïteit in gevaar brengen
  - Op verzoek van het openbaar ministerie of elke belanghebbende
  - Ondernemingsrechtbank verantwoordt en bepaalt nauwkeurig de inhoud en duur van de opdracht van de gerechtsmandataris
- De voorlopige bewindvoerder
  - Voorlopige bewindvoerder 1
    - XX.31 WER
    - Degene die specifiek kan worden aangesteld tijdens de periode van opschorting die aan een schuldenaar wordt toegekend in het kader van een gerechtelijke reorganisatieprocedure
    - SN of orgaan kennelijk grove fout
    - Rechtbank bepaalt bevoegdheid van de bewindvoerder

- In principe zal deze de SN of bestuursorgaan vervangen en worden belast met het bestuur van de onderneming voor de duur van de opschorting
  - Voorlopige bewindvoerder 2
    - XX.32 WER
    - Moet specifiek in verband worden gebracht met vennootschappen die zich in staat van faillissement bevinden
    - Bijzonder ingrijpend, daarom kan enkel worden aangewend indien “gewichtige en met elkaar overeenstemmende aanwijzingen bestaan dat de voorwaarden van het faillissement vervuld zijn”
    - Voorzitter van de rechtbank wijst 1 of meer voorlopige bewindvoerders
    - Periode tot 21 dagen, in deze tijdsspanne moet een vordering tot faillietverklaring worden ingesteld
    - Indien binnen de 4 maanden geen faillissement is uitgesproken, vervalt de beheersontneming

AFDELING 3: BUITENGERECHTELIJK MINNELIJK AKKOORD

- Concept en doel
  - Minnelijk akkoord buiten een reorganisatieprocedure om vs minnelijk akkoord binnen de context van een reorganisatieprocedure
  - Uitgewerkte regeling
    - SN en SE aanmoedigen om zelf tot een minnelijk akkoord te komen
    - Risico op mogelijke misbruiken inperken
  - Er is niet echt nood aan een wettelijke regeling van een “minnelijk akkoord” aangezien dit een overeenkomst tussen de SN en (verschillende) SE is
  - Door een minnelijk akkoord een bepaalde bescherming te bieden tegen latere bewistingen, zullen SE er doorgaans op aansturen om een onderhandelde oplossing met de SN in de vorm van een “minnelijk akkoord” te gieten dat aan de vereisten van de wet voldoet, veeleer dan een regeling overeen te komen die niet aan de wettelijke voorwaarden voldoet en het risico loopt van latere betwistingen
- Voorwaarden
  - Opdat immuniteit voor latere betwistingen verworven wordt is het volgende vereist:
    - Minstens met 2 SE afgesloten, tenzij er maar 1 is
      - Om te vermijden dat bij een nakend faillissement 1 SE zich zo kan onttrekken aan de implicaties hiervan
    - Het akkoord moet uitdrukkelijk het nut van het akkoord met het oog op de reorganisatie van de onderneming vermelden en motiveren
- Publiciteit
  - Akkoord moet neergelegd worden in RegSol, dit wordt niet publiek, derden kunnen enkel kennis nemen mits expliciete toestemming van de SN
- Gevolgen
  - Bescherming is uitgebreid maar niet absoluut

- Ander prefaillissementshandelingen die niet uitdrukkelijke in de wet zijn vernoemd, kunnen wel nog leiden tot betwisting van de curator
- Uitvoerbare titel
  - Men kan een minnelijk akkoord door de ondernemingsrechtbank laten homologeren teneinde een uitvoerbare titel te bekomen

AFDELING 4: DE GERECHTELIJKE REORGANISATIE

- Doelstelling van de procedure
  - Faillissementspreventie
  - Continuïteitsperspectieven moeten niet langer de volledige onderneming van de SN betreffen, ook een deel van de onderneming of van diens activiteit kan worden toegelaten tot de gerechtelijke procedure
- Krachtlijnen van de procedure
  - Opschorting: SN krijgt het recht om de schuldvorderingen in de opschorting niet te betalen
  - SN blijft aan het hoofd staan van de onderneming, evt bijgestaan door een gerechtsmandataris
  - Grondvoorwaarden voor verkrijgen van een voorlopige opschorting:
    - Openportaalbenadering: het moet voor een onderneming in moeilijkheden zo eenvoudig mogelijk worden gemaakt om een reorganisatieprocedure te laten openen, de beoordeling gebeurt naderhand en kan leiden tot vervroegde beëindiging van de procedure
    - SN heeft de mogelijkheid om zowel bij de aanvang van de procedure als tijdens de opschorting te bepalen welk doel wordt nagestreefd met de reorganisatie: een minnelijk akkoord, een collectief akkoord of een overdracht onder gerechtelijk gezag
      - Soepele wet: voor verschillende onderdelen kan een verschillende deelprocedure worden vooropgesteld
- Verloop van de procedure
  - Initiatief
    - Slaagkansen van een akkoord hangen in eerste instantie af van de bereidheid van de SN om zelf het herstel van de onderneming te bewerkstelligen, daarom komt het exclusief initiatief recht aan deze toe
    - Dit principe wordt op dubbele wijze genuanceerd:
      - SE beschikken over een onrechtstreeks initiatiefrecht → vordering tot aanstelling van een gerechtsmandataris, die de bevoegdheid zou kunnen krijgen om een reorganisatieverzoek in te dienen met het oog op een minnelijk of collectief akkoord, het komt uitsluitend aan de gerechtsmandataris toe om de opportuniteit van zulke aanvraag te beoordelen
      - De voorlopig bewindvoerder 2 kan ook een verzoek tot gerechtelijke reorganisatie indienen
    - Als de gerechtelijke reorganisatie strekt tot de overdracht onder gerechtelijk gezag van de onderneming, is het vereist dat het bewijs wordt geleverd dat

de SN zich in globo in staat van faillissement bevindt, of dat een reorganisatieprocedure ingesteld door de SN faalt

- De vordering tot overdracht onder gerechtelijk gezag kan ook als alternatief fungeren voor de mogelijk faillietverklaring van de SN

○ Toegangsvoorwaarden

- Toepassingsgebied rationae personae
  - Onderneming → ook alle burgerlijke activiteiten, inclusief de vrije beroepen, alle VZW's en alle vennootschappen zonder RP
- Enige grondvoorwaarde: continuïteitsbedreiging
  - Continuïteitsbedreiging verwijst naar huidige toestand van de onderneming: de SN moet op het ogenblik van de beoordeling met moeilijkheden kampen die de continuïteit van zijn onderneming actueel of op termijn bedreigen
  - Beoordeling van continuïteitsbedreiging: door feitenrechter
  - Als onderneming zich in een toestand van de alarmbelprocedure bevindt wordt ze geacht te zijn bedreigd
  - Staat van faillissement is geen beletsel voor verzoek, maar eenmaal failliet verklaard is er geen weg terug
  - Slechts prima facie-beoordeling van continuïteitsbedreiging
  - Signaalfunctie van revisor/beoefenaar cijferberoep
  - Vermoeden als $NA < 50\%$ kapitaal
- Mogelijkheid tot continuïteit maar geen beoordeling van de reddingskansen
  - Beoordeling continuïteit a posteriori
    - Openportaalbenadering impliceert dat het filteren van niet-levensvatbare ondernemingen pas gebeurt na de opening van de procedure en de toekenning van een opschorting
    - De rechtbank kan de procedure van gerechtelijke reorganisatie voortijdig beëindigen wanneer duidelijk blijkt dat de onderneming ten gronde niet in aanmerking komt voor een reorganisatie
  - Uitzondering: abusieve reorganisatieverzoeken
    - Rechtbank kan verzoek tot reorganisatie afwijzen als het blijkt om rechtsmisbruik te gaan, een kennelijk onredelijk uitoefening van het recht op indienen van een reorganisatieverzoek
    - Aanwijzingen hiervan:
      - Verzoeker voert geen werkelijke economische activiteiten meer uit
      - Verzoek is duidelijk ingegeven om concrete dwanguitvoeringsmaatregelen door een SE te dwarsbomen
  - Gehele of gedeeltelijke continuïteit
- De openportaalbenadering: temporele beperkingen

- Doel van openportaalbenadering: verhinderen dat door laattijdige aanvragen de financiële achteruitgang van de ondernemer dermate gevorderd is dat de herstelkansen van de onderneming al te zeer worden gecompromitteerd
- Om te vermijden dat onderneming te vaak een verzoek tot gerechtelijke reorganisatie indient 3 temporele beperkingen
  - Verzoek binnen 3 jaar
    - Onmogelijk procedure aan te vragen indien minder dan 3 jaar voorheen een procedure is aangevraagd + verkregen
    - Enkel verzoek tot overdracht onder gerechtelijk gezag
  - Aanvraag tussen 3 en 5 jaar
    - Indien nieuw verzoek tussen 3 en 5 jaar na een eerder verzoek werd ingediend en ingewilligd, kan een nieuw reorganisatieplan niet terugkomen op de verworvenheden die de SE tijdens de eerste reorganisatie hebben verkregen
  - Nieuwe aanvraag binnen 6 maanden
    - Indien nieuwe aanvraag binnen 6 maanden na vorige (negatieve) aanvraag, geen gevolgen verbonden aan louter indienen verzoek
- Formele rechtsingang van de procedure
  - SN moet vraag tot opening van de reorganisatieprocedure formuleren bij verzoekschrift, waarbij een aantal gegevens te voegen zijn
    - Dit is voldoende, geen verder onderzoek
- De gerechtelijke reorganisatie: algemeen verloop
  - Gevolgen neerlegging verzoekschrift
    - Publiciteit
      - SN wordt gehoord in de raadkamer, tenzij deze verzoekt om in een openbare zitting te worden gehoord
      - De gedelegeerd rechter kan beslissen om derden te horen, gesprekken met deze dienen in de regel steeds te gebeuren in aanwezigheid van de verzoekende SN
    - Aanduiding van de gedelegeerd rechter
      - Dit gebeurt onmiddellijk na de neerlegging van het verzoekschrift
      - Deze is de schakel tussen de SN en de rechtbank
      - Hij brengt mondeling en schriftelijk verslag
      - Tweeledige opdracht:
        - Controleren of de wettelijke opgelegde formaliteiten zijn vervuld
        - Oordeel over de ontvankelijkheid/ongegrondeerdheid van het verzoek

- Ook belangrijke toezichhoudende rol
- Behandeling verzoek en uitspraak rechtbank
  - Verzoekschrift dient binnen de 15 dagen te worden behandeld
  - Na verslag te hebben gehoord doet de rechtbank een uitspraak bij vonnis binnen 8 dagen
  - Indien voorwaarden vervuld: opening gerechtelijke procedure + bepaling duur opschorting (max 6 maanden)
  - Hoger beroep kan worden ingesteld binnen een termijn van 8 dagen, vanaf de kennisgeving van het vonnis (weigering)
- Uitspraak
  - Opening van de reorganisatie
  - Publicatie
    - Vonnis dat gerechtelijke procedure open zal worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad
    - Informatieverplichtingen indien gerechtelijke organisatie door collectief akkoord of een overdracht onder gerechtelijk gezag
      - SE dienen individueel op de hoogte te worden gebracht van het uitgesproken vonnis
    - SN voegt lijst van SE en bedrag van hun schuldvordering toe
- Gevolgen van de gerechtelijke reorganisatie ten aanzien van de SN en zijn SE
  - Gevolgen van het indienen van een reorganisatieaanvraag (mini-opschorting)
    - SN kan niet failliet worden verklaard zolang de rechtbank geen uitspraak heeft gedaan omtrent het verzoek tot gerechtelijke reorganisatie
    - Ondernemers die in faillissement worden gedagvaard door een SE kunnen eventueel een reorganisatieaanvraag indienen teneinde de faillietverklaring tijdelijke te neutraliseren
    - Vanaf de neerlegging van het verzoekschrift tot opening van een reorganisatieprocedure mag geen enkele tegeldemaking van roerende of onroerende goederen ingevolge de uitoefening van een middel van tenuitvoerlegging geschieden tot de beslissing omtrent het ingediende verzoek
  - De opschorting
    - Betekenis van de opschorting
      - Duur van opschorting mag initieel niet langer zijn dan 6 maanden
      - Deze kan 1 of verschillende malen door de rechtbank worden verlengd, zonder dat de totale duur 12 maanden mag overschrijden
        - Voor verlenging moet de SN door de rechtbank worden opgeroepen en gehoord
      - In buitengewone omstandigheden, kan de rechtbank de opschorting nog bijkomend met 6 maanden verlengen

- Tijdens de opschorting: een procedure van mededeling van schuldvordering: de schuldenaar doet binnen 14 dagen na de opening van de reorganisatieprocedure aan zijn SE mededeling van het bedrag van zijn schulden en, in de mate van het mogelijke, van de voorrechten of zekerheden die eraan verbonden zijn
- Tijdens opschortingsperiode blijft SN volledig het bestuur van zijn onderneming voeren
  - Bij kennelijk grove fouten → voorlopige bewindvoerder
- Gevolgen van de opschorting
  - Opschorting van de middelen van tenuitvoerlegging
    - Tijdens de observatieperiode kan geen enkel middel van tenuitvoerlegging op de (on)roerende goederen van de SN worden voortgezet of aangewend
    - Verbod viseert all SE in de opschorting
    - Titularissen van 'nieuwe schulden' ontstaan na de toekenning van de voorlopige opschorting alsook schulden voor prestaties na de opening van de procedure, zullen hier niet door worden getroffen
    - Opschorting belet niet dat de SN vrijwillig schulden betaalt die getroffen zijn door de opschorting, dit geldt enkel voor betaling die vereist zijn voor de continuïteit van de onderneming
      - Deze betalingen worden niet betwist bij een eventueel volgend faillissement
  - Verbod van beslagleggingen
    - Niet langer mogelijk om enig beslag te leggen op de goederen van de SN
    - Dit gaat in op de dag van het vonnis waarbij de opschorting wordt toegekend
    - Een beslag gelegd voor de opschorting behoudt zijn bewarende werking, ondernemingsrechtbank kan wel de opheffing ervan verlenen
      - Dit zal gebeuren als wordt aangetoond dat deze noodzakelijk is voor de mogelijkheid van continuïteit van de ondernemingsactiviteit
  - Lopende overeenkomsten
    - De toekenning van de opschorting maakt geen einde aan overeenkomsten gesloten voor die datum

- SN kan zelf beslissen lopende overeenkomst niet langer uit te voeren tijdens opschorting (geen ontbindingsrecht)
    - SE kan dan ook verplichtingen opschorten, kan overeenkomst niet beëindigen (tenzij wanprestatie)
    - Schuldvorderingen zijn niet onderworpen aan de opschorting in de mate dat ze betrekking hebben op prestaties verricht nadat de procedure open is verklaard
    - Voorkeursbehandeling voor nieuwe schulden bij een later faillissement is beperkt tot contractuele schulden die beantwoorden aan prestaties die tijdens de opschorting worden geleverd
- Reorganisatie tijdens de opschorting
  - Minnelijk akkoord
    - De SN zal met bijstand van een ondernemingsbemiddelaar of gerechtsmandataris en onder het toezicht van de gedelegeerd rechter met een aantal SE onderhandelen over maatregelen waarmee de SN zijn financiële moeilijkheden hoopt op te lossen
    - Minnelijk akkoord bindt enkel de bij het akkoord betrokken SE, op voorwaarde dat zij individueel instemden met het betrokken akkoord
    - Zodra een akkoord is bereikt, wordt dit voorgelegd aan de rechtbank
      - Deze zal het homologeren, na homologatie is het akkoord uitvoerbaar
    - Homologatie levert bescherming op tegen betaling niet-vervallen schulden en inbetalinggeving, kennis staking van betaling en zakelijke zekerheid voor eerder aangegane schulden
  - Collectief akkoord
    - Voorbereiding van het reorganisatieplan
      - Redactie van het reorganisatieplan
        - Reorganisatieplan opmaken, met bijstand van gerechtsmandataris of ondernemingsbemiddelaar
        - 2 luiken van plan:
          - Beschrijvend gedeelte dat huidige toestand + maatregelen uiteenzet
          - Bepalend gedeelte dat voorgestelde maatregelen opsomt
        - Grote soepelheid inhoud reorganisatieplan
          - Beoogt voldoening van SE en behoud van continuïteit van de onderneming
        - Geen onbeperkte vrijheid
          - Voor elke SE 20% hoofdsom betalingsvoorstel

- Indien verschillende behandeling tussen SE, moeten SE met een voorrecht de gunstigste regeling genieten
  - 3 categorieën van SE aan wie het plan in geen geval een schuldreductie of kwijtschelding kan toepassen
    - Werknemers voor hun schuldvorderingen die ontstaan zijn voor het openen van de procedure
    - Onderhoudsschulden en schadevergoeding voor overlijden of lichamelijke letsels
    - Strafrechtelijke boeten
- Goedkeuring van het reorganisatieplan door de SE
  - Voor goedkeuring voorleggen door neerlegging
  - Goedkeuring is een essentiële vereiste
    - Collectieve goedkeuring en individuele, anders niet bindend
  - Het plan wordt slechts geacht door de SE te zijn goedgekeurd wanneer aan een dubbele meerderheidsvereiste is voldaan:
    - Meer dan de helft van de aanwezige of vertegenwoordigde SE hebben het plan goedgekeurd
    - Die goedkeurende SE vertegenwoordigen meer dan de helft in waarde van de aanwezige of vertegenwoordigde schuldvorderingen
  - Er geldt geen quorum-vereiste
  - De buitengewone SE in de opschorting moeten hun individuele instemming met het ontwerpplan betuigen opdat het tegenover hen bindende kracht zou verkrijgen
- Homologatie van het goedgekeurde reorganisatieplan
  - Slechts verbindend wanneer gehomologeerd
  - Binnen 15 dagen na stemming en voor het einde van de opschorting
  - Controlebevoegdheid van rechtbank beperkt, de rechtbank zal niet kunnen oordelen over de vraag of het plan van aard is om het financiële herstel van de onderneming daadwerkelijk te bewerkstelligen, dit is taak van SE bij goedkeuring
  - Rechtbank mag homologatie enkel weigeren:
    - Wanneer een van de pleegvormen opgelegd door de wet niet werden nageleefd
    - Wanneer het plan de openbare orde schendt
  - Homologatie is alles of niets uitspraak, indien een van vorige 2 problemen wordt toegelaten een aangepast reorganisatieplan voor te leggen
  - Homologatie maakt een einde aan de reorganisatieprocedure

- Uitvoering van het gehomologeerde reorganisatieplan
  - Reorganisatieplan kan in de fase van uitvoering nog bij vonnis worden ingetrokken, waardoor aan het plan elke uitwerking wordt ontnomen, en de SE bijgevolg hun oorspronkelijke rechten herwinnen
    - SE kan ook via dwanguitvoering nieuw bekomen rechten
  - De correcte uitvoering van het plan daarentegen zal ertoe leiden dat de SN definitief bevrijd is tegenover alle in het plan betrokken SE
- Bevrijdende werking van het uitgevoerde plan
  - Enkel bij volledige uitvoering van het plan
  - Beginsel van gelijkheid bij niet-uitvoering/intrekking: de SE die volgens de bepalingen van het plan waren voldaan, herwinnen hun aanspraken ten volle
- Overdracht onder gerechtelijk gezag
  - Rechtbank stelt mandataris aan, die wordt belast met de organisatie en realisatie van de overdracht van de onderneming of van onderdelen ervan in naam en voor rekening van de SN
    - Gerechtsmandataris treedt dus op als lasthebber van de SN
  - 2 mogelijkheden
    - Ofwel is de overdracht, buiten een bestaande reorganisatieprocedure om, aangevraagd door de SN of door derden indien de SN zich in staat van faillissement bevindt → tijdelijke opschorting (max 6 m, verlengbaar tot 12)
    - Ofwel beveelt de rechtbank de overdracht nadat een reorganisatieprocedure mislukt is, in dit geval kan een bijkomende opschorting van 6 maand toegekend worden
  - De organisatie van de overdracht door de gerechtsmandataris behelst het organiseren van een zekere vorm van mededinging onder kandidaat-kopers, via het inwinnen van offertes, met het oog op de maximalisatie van de verkoopwaarde, in het belang van de SE
  - Mandataris beslist niet zelf over de overdracht, maar moet voorstellen formuleren ten behoeve van de rechtbank: hij moet hierbij voorrang geven aan de continuïteit van de onderneming, rekening houdend met de rechten van de SE
    - Indien gelijkaardige offertes, voorrang aan personeelbehoud
  - Rechtbank verleent machtiging aan de gerechtsmandataris om over te gaan tot uitvoering van de voorgestelde verkoop indien is voldaan aan de voorwaarden inzake continuïteitsbehoud, belangen van de SE (en werkgelegenheid)
  - Bij de verkoop van OG is steeds de tussenkomst van een notaris vereist, bij verkoop van RG volstaat een gerechtsdeurwaarder

- Na verdeling van de prijs, zal de gerechtsmandataris de rechtbank moeten verzoeken om de procedure af te sluiten, de gevolgen van deze sluiting zijn vergelijkbaar met deze van de afsluiting van een faillissement

Vennootschapsrecht

AFDELING 1: OVERZICHT

- Structuur Wetboek van vennootschappen en verenigingen
  - Deel 1: algemene bepalingen
    - Boek 1-3
  - Deel 2: de vennootschappen
    - Boek 4-8
  - Deel 3: de verenigingen en stichtingen
    - Boek 9-11
  - Deel 4: herstructurering en omzetting
    - Boek 12-14
  - Deel 5: Europese rechtsvormen

AFDELING 2: OVERGANGSREGELING EN INWERKINGTREDING

- Nieuwe vennootschappen
  - Alle vennootschappen opgericht na 1 mei 2019 moesten volledig volgens het nieuwe recht, deze zijn ook ten volle aan het nieuwe recht onderworpen
  - De dag van de verkrijging van de rechtspersoonlijkheid telt als afkappunt → dag van neerlegging oprichtingsakte op de griffie van de ondernemingsrechtbank
- Bestaande vennootschappen
  - Overgangsperiode, het WVV wordt pas op 1 januari 2020 van toepassing
    - Vennootschapsstatuten moeten dan nog niet zijn aangepast, wel uiterlijk op 1 januari 2024
  - Ondanks dat de vennootschapsstatuten nog niet moeten worden aangepast moeten ze wel in overeenstemming gebracht worden bij de eerstvolgende statutenwijziging
  - Bestaande vennootschappen kunnen zich vrijwillig aan het nieuwe recht laten onderwerpen (opt-in)
    - Wel volledig, geen cherry-picking
- Afgeschafte vennootschapsvormen
  - Verbod om afgeschafte vormen op te richten na 1 mei 2019, bestaande vennootschappen mogen zich na die datum ook niet meer omvormen naar deze vormen
  - Bestaande vennootschappen van een afgeschaft vorm krijgen een overgangsperiode om zich om te zetten, zolang dit niet gedaan is blijven zij beheerst door het W.Venn

- Uitzondering: de dwingende bepalingen uit het WVV die betrekking hebben op de met de afgeschafte vorm best corresponderende rechtsvorm, onmiddellijk van toepassing worden
- Op 1 januari 2024 wordt de vennootschapsvorm omgezet, ten laatste 6 maanden hierna moeten ook de statuten gewijzigd zijn

H1: vennootschap en vereniging: begrip en soorten

AFDELING 1: WAT IS EEN VENNOOTSCHAP EN WAT IS HAAR BESTAANSREDEN

- Wat is een vennootschap?
  - Een vennootschap:
    - Rechtshandeling waarbij 1 of meerdere personen de vennootschap oprichten, het is van geen belang of dit natuurlijke personen of rechtspersonen zijn, zij worden vennoten genaamd
      - Vennootschappen tussen meerdere personen zijn een vorm van contract → partijen = vennoten en contractuele regels = statuten
    - Heeft een vermogen
    - Vennoten komen overeen samen bepaalde activiteiten uit te voeren, deze activiteiten vormen het voorwerp van de vennootschap
      - Langdurige samenwerking
    - Vennoten staan een deel van hun vermogen af aan de vennootschap, dat aan het ondernemingsrisico wordt onderworpen
    - Uiteindelijk doel van de vennootschapsactiviteit is winst maken, en deze buiten in de vennootschap houden en herinvesteren ook gedeeltelijk onder elkaar te verdelen
  - Wetgever verleent de belangrijkste vennootschapstypes rechtspersoonlijkheid, dit zorgt ervoor dat deze vennootschappen in het rechtsverkeer kunnen optreden
  - Vennootschapsrecht bevat een soort modelcontract, om allerlei redenen zullen mensen evenwel niet alles in het contract regelen
    - Het WVV bevat een ganse reeks (suppletiefrechtelijke) regels die gelden wanneer partijen om 1 of andere reden bepaalde aspecten van hun samenwerking niet geregeld hebben
  - Vennootschapsrecht
    - Is een hulpmiddel om ondernemingsactiviteiten goed te structureren
    - Legt ondernemers ook beperkingen op
      - De handelingsvrijheid van ondernemers wordt beperkt teneinde bepaalde categorieën van personen op wie de vennootschap een impact heeft te beschermen
- Waarom worden vennootschappen gebruikt?
  - Wanneer personen willen samenwerken om een bepaald doel te bereiken, en die samenwerking op voet van gelijkheid willen organiseren
    - Bij arbeidsovereenkomst band van ondergeschiktheid, bij vennootschapscontract niet

- Vennoten werken op voet van gelijkheid en delen in de winst die ze eventueel maken met hun activiteit
  - Bezit van talent en bezit van geld zijn vaak gescheiden, vennootschappen laten toe dat diegene die talent bezit op voet van gelijkheid samenwerkt met diegene die het geld bezit dat nodig is om dat talent financieel te doen renderen
  - Beperkte aansprakelijkheid van de vennoten
    - Wie vennoot is in een dergelijke vennootschap, kan hoogstens zijn inbreng in die vennootschap verliezen
    - Niet de vennootschap maar haar vennoten zijn beperkt aansprakelijk
  - Fiscaal voordeel
  - Vennootschappen met rechtspersoonlijkheid sterven niet: het wegvallen van een vennoot door overlijden heeft niet het einde van de vennootschap tot gevolg
    - Organisatie bestaat los van de leden ervan
    - Vennoten kunnen aandelen overdragen, het vennotenbestand kan wisselen, terwijl de organisatie onveranderd blijft voortbestaan
- Vennootschap – vereniging – onderneming
  - Onderneming
    - Voor definitie zie WER
  - Vennootschappen
    - Juridische dragers van ondernemingen, een vorm waarin ondernemingen kunnen gegoten worden
    - 1 vennootschap kan uit meerdere ondernemingen bestaan, soms wordt 1 onderneming over meerdere vennootschappen, die dan meestal samen een zogenaamde “vennootschapsgroep” vormen gesplitst
    - BV en NV zijn de belangrijkste vormen
    - CV wordt enkel voorbehouden voor vennootschappen die het coöperatief gedachtegoed onderschrijven
    - Andere vormen worden vooral gebruikt in specifieke situaties, hun statuten zijn dan ook verregaand aangepast aan die specifieke situaties
  - Verenigingen
    - Contracten waarbij 2 (3) of meer personen, leden genaamd, overeenkomen om samen een belangeloos doel na te streven
    - Cruciale verschil met vennootschap: winstverdelingsoogmerk

AFDELING 2: DE RECHTSPERSOONLIJKHEID

- Basiskennmerken van de rechtspersoonlijkheid
  - Een rechtssubject is een persoon op wie het (“objectieve”) recht toegepast wordt, en die drager van (“subjectieve”) rechten en plichten is
  - Geheel van rechten en plichten die iemand heeft = zijn vermogen
    - Activa
    - Passiva
  - Vermogen wordt ook gebruikt voor het geheel van goederen waarop de rechten van een rechtssubject slaan, maw het activa

- Rechtspersonen zijn hetzij organisaties bestaande uit mensen en middelen, hetzij louter vermogens die door de wetgever erkend zijn als zelfstandig rechtssubject, als zelfstandige dragers van rechten en plichten
  - Meestal vennootschappen of verenigingen
  - Stichting is een rechtspersoon zonder leden, die bestaat uit een vermogen dat door haar stichter is toegewezen, dit vermogen moet gebruikt worden om een belangeloos doel na te streven
- Rechtspersoon staat los van de leden ervan, rechten en plichten worden vastgeknoopt aan de rechtspersoon, niet aan de leden ervan
- Rechtspersonen hebben een eigen vermogen, dit staat los van de leden die er geen recht op hebben
  - Pas wanneer de rechtspersoon ophoudt te bestaan, ten gevolge van ontbinding, dat het vermogen kan verdeeld worden onder de leden, nadat de SE van de rechtspersoon betaald zijn
- In vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid zijn de vennoten, naast de vennootschap zelf, aansprakelijk voor de vennootschapsschulden, ook al heeft de vennootschap rechtspersoonlijkheid
  - Vb. VOF
- Wetgever bepaalt of een bepaalde organisatievorm rechtspersoonlijkheid heeft of niet
- Overzicht van de belangrijkste privaatrechtelijke rechtspersonen
  - Privaatrechtelijke rechtspersonen sinds invoering WVV
    - Vennootschap onder Firma – VOF
    - Commanditaire Vennootschap – CommV
    - Besloten Vennootschap – BV
    - Coöperatieve Vennootschap – CV
    - Naamloze Vennootschap – NV
    - Europese Vennootschap – SE
    - Europese Coöperatieve Vennootschap – SCE
    - De (internationale) vereniging zonder winstoogmerk – (I)VZW
    - De stichting
  - Zijsprong: de erkenning van vennootschappen en verenigingen
    - Systeem van erkenning van rechtspersonen als bosgroeperingsvennootschap, landbouwonderneming, coöperatieve vennootschap, sociale onderneming en/of beroepsvereniging
      - Dit zijn geen afzonderlijke ondernemings- of vennootschapsvormen! Enkel een erkenning die verkregen kan worden teneinde voordelen te kunnen genieten
      - Erkende ondernemingen blijven onverkort onderworpen aan de regels van de ondernemingsvorm die zij hebben gekozen
    - Landbouwonderneming
      - Vroegere landbouwvennootschap
      - VOF → VOFLO, CommV → CommVLO, BV → BVLO of CV → CVLO

- Deze vennootschappen dienen dan de erkenning als landbouwonderneming aan te vragen
  - Bosgroeperingsvennootschap
    - Elke vennootschap met rechtspersoonlijkheid
    - VW: haar beoogde activiteiten uitsluitend bestaat in de bosbouw op gronden waarvan zij eigenaar is, evenals alle verrichtingen die met die activiteiten verband houden of er normaal uit voortvloeien, met uitsluiting evenwel van de kapping van bomen en de verwerking van bosproducten
    - BG wordt toegevoegd aan vennootschapstitel
  - Erkende CV
    - Kan, geen verplichting
    - Coöperatieve vennootschappen wier voornaamste voorwerp erin bestaat om hun aandeelhouders een economisch of sociaal voordeel te verschaffen ter bevrediging van hun beroeps- of persoonlijke behoeften
  - Erkenning als SO (sociale onderneming)
    - Voorwaarden:
      - CV of VZW
      - Doel is een positieve maatschappelijke impact te bewerkstelligen op de mens, het milieu of de samenleving
      - Geen vermogensvoordeel uitkeren aan haar aandeelhouders dat hoger ligt dan het plafond vastgesteld door de Koning
    - CV met erkenning als SO → CV erkend als SO
    - Erkende CV met erkenning als SO → erkende CVSO
  - Erkenning als beroepsvereniging of federatie van beroepsverenigingen
    - VZW
    - Indien zij uitsluitend zijn gevormd voor de studie, de bescherming en de ontwikkeling van de beroepsbelangen van hun leden
    - Beroepsverenigingen kunnen zonder beperkingen in rechte optreden, hetzij als eiser, hetzij als verweerder, voor de verdediging van de persoonlijke rechten waarop haar leden aanspraak mogen maken in die hoedanigheid
- Staat en bekwaamheid van rechtspersonen
  - Naam, zetel en nationaliteit = staat
    - Naam
      - Vennootschappen moeten een naam kiezen, de eerste gebruiker heeft voorrang en kan latere gebruikers dwingen tot naamwijziging
      - Bij NV, BV of CV moet duidelijk worden vermeld dat het om deze vormen gaat
      - Onderscheid tussen vennootschapsnaam en handelsnaam
        - Vennootschapsnaam in statuten en wordt beschermd door het WVV bij in abstracto verwarring
        - Handelsnaam om in het handelsverkeer op te treden, beschermd via stakingsvordering uit WER bij in concreto verwarring

- Dit wil zeggen dat alleen concurrenten tegen elkaar een stakingsvordering op dit vlak kunnen instellen
- Zetel en nationaliteit
  - Statuten bepalen het Gewest waar de zetel zich bevindt
    - Deze kunnen ook het adres vermelden, bij adreswijziging is dan ook een statutenwijziging vereist
    - Bij zetelverhuis naar ander Gewest ook statutenwijziging vereist
  - Vereist is enkel dat de vennootschap op de zetel fysiek kan worden aangesproken, en dat zich daar dus een vertegenwoordiger van de vennootschap bevindt
  - Voor bepaling van de nationaliteit van de vennootschap dient uitsluitend te worden teruggegrepen naar de ligging van de statutaire zetel van vennootschappen
  - Statutaire zetelleer wordt toegepast op alle rechtspersonen, dus ook op verenigingen en stichtingen met rechtspersoonlijkheid
  - Ondernemers kunnen kiezen waar ze hun vennootschap oprichten, deze keuzevrijheid heeft geen implicaties op de toepasselijkheid van andere rechtsdomeinen
    - Fiscaal recht, insolventierecht, sociaal recht, milieurecht kijken wel naar lokalisatie van de werkelijke zetel!
  - De keuzevrijheid heeft enkel betrekking op het organisatierecht van de vennootschap: hoe wordt de vennootschap opgericht en ontbonden, hoe wordt zij vertegenwoordigd in het rechtsverkeer, welke organisatierechtelijke maatregelen moet zij nemen ter bescherming van stakeholders zoals SE?
  - Tenzij statuten dit uitsluiten, kan het bestuur van de vennootschap de zetel verplaatsen binnen België, voor zover die verplaatsing niet leidt tot een wijziging van de taal van de statuten overeenkomstig de toepasselijke taalwetgeving
    - Enkel de AV is bevoegd om de beslissing te nemen overeenkomstig de regels van een statutenwijziging → wijziging van taal
    - Bij verandering Gewest of adres is bestuur wel bevoegd voor deze statutenwijziging
  - De zetel van de vennootschap kan worden veranderd over de landsgrenzen heen middels een statutenwijziging beslist door de AV (80% meerderheid) → grensoverschrijdende omzetting
- Bekwaamheid van rechtspersonen: handelen door middel van organen
  - Rechtspersonen genieten van dezelfde rechtsbekwaamheid als natuurlijke personen → zijn dus genots- en handelingsbekwaam als natuurlijke personen
  - Beperking in genotsbekwaamheid: geen familierechten

- Verschillende soorten rechtspersonen kunnen slechts voor bepaalde, in de wet omschreven doeleinden worden gebruikt
  - Dergelijke doelbeperkingen die door de wet worden opgelegd aan een bepaalde categorie van rechtspersonen noemt men de wettelijke specialiteit
  - Een rechtspersoon is niet bekwaam om handelingen te stellen die in strijd zijn met de wettelijke specialiteit
    - Onbevoegde handelingen van haar organen zullen nietig zijn
- De natuurlijke persoon die handelt in naam en voor rekening van de rechtspersoon is een vertegenwoordiger
  - Bepaalde vertegenwoordigers → organen
  - = personen die in het kader van de organisatie van een RP, belast worden met bepaalde functies, die in het geval van een natuurlijk persoon door de persoon zelf zouden worden verricht
  - Wanneer een orgaan handelt is het alsof de rechtspersoon zelf heeft gehandeld, in die zin is een orgaan geen echte vertegenwoordiger want er gebeurt geen toerekening van handelingen
- Cruciale voorwaarde is dat een orgaan handelt in uitvoering van zijn functie
  - Vereist is dat de handeling in uitoefening van de functie gesteld werd, en aldus in hoedanigheid werd gesteld
  - Een orgaan moet bij het stellen van een handeling duidelijk vermelden dat de handeling in uitoefening van de functie gesteld werd, teneinde deze handeling 'toe te rekenen' aan de rechtspersoon
- Er bestaan eenhoofdige organen maar velen zijn meerhoofdig
  - Groepen van personen die door samen te handelen een handeling kunnen stellen in plaats van de rechtspersoon
  - Organen: algemene vergadering (aandeelhouders) en raad van bestuur (bestuurders)
- Alleen de wet kan organen creëren
- De organen zelf kunnen wel, zonder toelating in de wet, natuurlijke personen de bevoegdheid geven om de rechtspersoon te vertegenwoordigen
  - Vertegenwoordigers zullen niet als orgaan worden beschouwd, zij zullen onderworpen zijn aan het lastgevingsrecht
- De kwalificatie van natuurlijke personen als organen is vooral op 3 vlakken van belang:
  - De toerekening van onrechtmatige daden
  - De toerekening van "innerlijke feiten"
  - De legitimatie van organen, die anders verloopt dan bij andere vertegenwoordigers, zoals de lasthebbers

AFDELING 3: SOORTEN VENNOOTSCHAPPEN

- Classificatie van de vennootschappen
  - Belangrijkste vennootschapsvormen zijn BV, NV, en CV, alhoewel door de invoering van het WVV zullen veel bestaande coöperatieve vennootschappen zich moeten omvormen naar een andere vennootschapsvorm, aangezien zij niet voldoen aan het coöperatief gedachtegoed dat sinds de invoering van het WVV een voorwaarde is voor de CV
  - Andere vennootschapsvormen (maatschap, VOF en CommV) zijn economisch te verwaarlozen, ze zijn aangepast aan specifieke situaties
  - Andere vennootschapsvormen dan deze voorzien in het WVV kan men niet in het leven roepen
  - Als partijen een vennootschapscontract hebben gesloten maar niet duidelijk hebben aangegeven om welk type het gaat, zal men door interpretatie moeten achterhalen met welk vennootschapstype de inhoud van het contract het best overeenkomt
  - Men kan ook geen entiteiten creëren die rechtspersoonlijkheid zouden verwerven, zonder dat die entiteit de kenmerken vertoont van 1 van de door de wetgever erkende rechtspersoonsvormen
  - Vennootschapsvormen verdelen in verschillende categorieën:
    - Rechtspersoon of niet
      - Enige type vennootschap zonder RP = maatschap
    - Voorwerp
      - Elke vennootschap die de RP geniet, wordt automatisch onderworpen aan het vrij bewijsrecht en het faillissementsrecht
      - Geen onderscheid meer tussen handelsvennootschappen en burgerlijke vennootschappen, deze worden juridisch gezien op dezelfde manier behandeld
      - Het for profit karakter van de maatschap verantwoordt ook de toepassing van de regels van het ondernemingsrecht
    - Winstoogmerk of sociaal oogmerk
      - Het is inherent dat vennootschappen een winstoogmerk hebben
      - Uitzondering: coöperatieve vennootschap kan opgericht worden met een winstoogmerk of een sociaal oogmerk
      - Vennootschappen met sociaal oogmerk:
        - Mogen hun winst in zeer beperkte mate verdelen onder hun vennoten
        - Voorwerp: ontwikkeling van een sociaal nuttige activiteit ten behoeve van hun leden, of van derden
      - Statuut van SO vertoont verwantschap met een VZW: bestaande VZW's kunnen daarom worden omgezet in een CV erkend als SO of een erkende CVSO
      - Sociale onderneming ≠ vennootschapsvorm MAAR een modaliteit
      - 3 voorwaarden voor een sociale onderneming

- CV heeft hoofdzakelijk tot doel een positieve maatschappelijke impact te bewerkstelligen op de mens, het milieu of de samenleving
  - Strikt verbod om meer uit te keren aan de aandeelhouders dan het klassieke dividend van een erkende CV dat bij koninklijk besluit vastgelegd
  - De aandeelhouders mogen enkel hun historische en effectief gestorte inbreng terugnemen
- Geen of slechts een beperkt winstogmerk
- Saldo van de winst moet worden gereserveerd of aangewend voor externe doeleinden in het kader van het voorwerp van de sociale onderneming
- Bij vereffening van een SO moet het netto-liquidatiesaldo aan een aansluitend sociaal doel worden besteed.
- Besloten vennootschap versus genoteerde vennootschappen en organisaties van openbaar belang
  - De meeste vennootschappen zijn van besloten aard: slechts enkele personen zijn vennoot, deze willen niet dat zomaar iedereen aandelen kan verwerven
  - Meestal zijn NV's beursgenoteerd → dwz dat er een gestroomlijnde handel in hun aandelen of obligaties wordt georganiseerd, dit vindt plaats op een beursmarkt, uit de confrontatie van aanbod en vraag komt een prijs tot stand die zo dicht mogelijk de waarde van het effect benadert
    - De vennootschap financiert zich op deze kapitaalmarkt, in ruil daarvoor is zij gehouden tot een omvangrijk stel van informatie- en gedragsplichten die ertoe strekken het vertrouwen van beleggers in de eerlijkheid van deze markt te beschermen en aan te wakkeren
  - Enkel de hoedanigheid van "genoteerde vennootschap" geeft aanleiding tot een bijkomende set van rechtsregels
  - "Genoteerde vennootschap" = vennootschap waarvan de aandelen, de winstbewijzen of de certificaten die betrekking hebben op deze aandelen, op een "gereguleerde" markt zijn genoteerd
    - Vennootschappen waarvan alleen obligaties zijn genoteerd kwalificeren dus niet langer als genoteerde vennootschap
  - "Statuut van de beursgenoteerde vennootschappen" → complex geheel van voorschriften
  - Afwijkende/bijkomende regelen voor genoteerde vennootschappen:
    - Verruimde financiële informatieplichten
    - Strafrechtelijk verbod op misbruik van voorwetenschap (insider trading)

- Verplichting van beleggers om aan de vennootschap de aankoop of verkoop van belangrijke aandelenparticipaties te melden
    - Regels inzake het openbaar overnameverbod
  - “Organisatie van openbaar belang” → hiermee tracht de wetgever genoteerde vennootschappen, kredietinstellingen en verzekerings- of herverzekeringsondernemingen te ondervangen
- Vennootschapsvormen: een overzicht
  - Maatschap
    - Contractueel samenwerkingsverband om gezamenlijk winst te maken
    - Enkel een overeenkomst, geen rechtspersoon
    - Soort van afgescheiden vermogen, de vennoten kunnen hierover niet op individuele basis beschikken
    - Kan rechtspersoonlijkheid verkrijgen door oprichtingsakte neer te leggen ter griffie → maatschap zal dan nauw aansluiten met de VOF
    - Kan vormvrij worden aangegaan, er is geen akte vereist
    - Behoeft geen bestuursregeling, elke vennoot kan besturen indien geen regeling
    - De maatschap kan naar vrije wil gemoduleerd worden, en dus een stil of tijdelijk karakter kan hebben
      - Stille vennootschap → aangegaan met een of meer zaakvoerders die handelen in eigen naam, waarbij de stille vennoten een belang nemen in de verrichtingen van deze zaakvoerders
      - Tijdelijke vennootschap → wordt aangegaan met het oog op een welbepaalde verrichting en voor de tijd die de verrichting zal duren
      - Deze zijn niet langer aparte vennootschapsvormen maar gewoon varianten op de maatschap
    - Onbeperkte aansprakelijkheid: schulden aangegaan in naam van de maatschap kunnen hoofdelijk en onbeperkt op de maten verhaald worden, behalve ten aanzien van de stille vennoten
    - Rechten in de maatschap (delen) kunnen enkel mits toestemming van de medematen worden overgedragen
    - Maatschappen gaan in de regel door overlijden van een van de maten teniet maar dit kan aangepast worden in de statuten van de maatschap
    - Vennootschapsvorm die van toepassing zal zijn wanneer de vennoten hun oprichtingsakte niet hebben openbaar gemaakt, ten gevolge waarvan de vennootschap de rechtspersoonlijkheid niet heeft verworven
  - Vennootschap onder firma (VOF)
    - Gelijkaardig aan maatschap behalve wel rechtspersoonlijkheid
    - Vennootschap heeft eigen vermogen
    - Vennoten blijven evenwel hoofdelijk en onbeperkt gehouden voor de schulden van de VOF
    - Oprichting moet schriftelijk worden vastgesteld

- Behoeft geen bestuursregeling
  - Voor overdracht van rechten en ontbinding geldt hetzelfde als voor de maatschap
- Commanditaire vennootschap (CommV)
  - VOF waaraan een vennoot is toegevoegd die slechts tot beloop van zijn inbreng gehouden is
  - 2 soorten vennoten:
    - Gecommanditeerden → beherende vennoten
      - Staan persoonlijk en onbeperkt in voor vennootschapsschulden
    - Commanditair → stille vennoten
      - Enkel tot hun inbreng gehouden
  - Rechtspersoon
  - Bestuur mag niet aan de commanditair worden opgedragen, in regel besturen gecommanditeerden maar een derde kan ook aangewezen worden
- Besloten Vennootschap (BV)
  - Moet de natuurlijke vorm voor alle vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid worden, waarbij haar soepelheid haar bruikbaar moet maken voor zowel kleine als grote vennootschappen
    - Afschaffing maatschappelijk kapitaal
    - Niet noodzakelijk een besloten karakter, deze kan zich dus ook financieren via een openbare uitgifte van effecten en haar aandelen laten noteren op een gereguleerde markt
  - Rechtspersoonlijkheid door neerlegging oprichtingsakte op de griffie van de ondernemingsrechtbank
  - Aandeelhouders zijn slechts aansprakelijk tot beloop van hun inbreng
  - Geen kapitaal meer maar er moet wel een toereikend aanvangsvermogen worden voorzien door de oprichters
  - Georganiseerd bestuur, bestaande uit 1 of meer bestuurders die al dan niet een college vormen, deze kunnen in de statuten worden benoemd
  - Tenzij de statuten anders bepalen kunnen de aandelen in de BV slechts in beperkte kring worden overgedragen
    - Indien niets anders is bepaald in de statuten, vergen externe overdrachten de toestemming van de medeaandeelhouders
  - S-BVBA en EBVBA afgeschaft
- Coöperatieve Vennootschap (CV)
  - Door hervorming:
    - CVBA → CV
    - CVOA → VOF
  - Samenwerking van de deelnemers komt zeer sterk op de voorgrond: deze vennootschap doelt niet zozeer op het maken van winst, maar op het drukken van de kosten, op het verschaffen van prestaties aan leden tegen

voorkeurstarieven ten gevolge van de samenbundeling van hun individuele behoeften of krachten

- Aandeelhouders zijn in de regel ook cliënten, of leveranciers
- Sinds WVV: coöperatieve vennootschap exclusief voor ondernemingen die daadwerkelijk een coöperatief gedachtegoed nastreven
  - Voornaamste doel moet zijn aan de behoeften van aandeelhouders te voldoen en/of sociale activiteiten te ontwikkelen
- CV kan ook tot doel hebben aan de behoeften van haar aandeelhouders te voldoen en/of hun economische en/of sociale activiteiten te bevorderen middels het nemen van een deelneming in 1 of meer andere vennootschappen
- Indien de vennootschap niet voldoet aan de wezenskenmerken van een CV, dan kan de ondernemingsrechtbank de ontbinding van de CV uitspreken, op verzoek van het openbaar ministerie of van iedere belanghebbende
  - Rechter kan wel termijn toestaan om toestand te regulariseren, deze regularisatie kan 2 vormen aannemen:
    - Vennootschap neemt nodige maatregelen om opnieuw aan de wettelijke vereisten te voldoen
    - Vennootschap zet zich om een ander vennootschapsvorm
- Naamloze Vennootschap (NV)
  - Grote kapitaalintensieve structuur
  - Kan beroep doen op aandelenfinanciering
  - Bestuur moet meerhoofdig zijn
  - Rechtsregelen beschermen aandeelhouders, SE, belangen van werknemers, beleggers, financiële markten, overheid,....
  - Niet enkel voor grote ondernemingen
  - Notariële oprichtingsovereenkomst, RP na neerlegging oprichtingsakte op griffie
  - Vermogen wordt gevormd uit inbrengen vanwege aandeelhouders en niet-uitgekeerde winsten, dit vormt het kapitaal
  - Vennoten in NV → aandeelhouders, door hun inbreng nemen ze een partieel ondernemingsrisico op zich
  - Aandelen zijn essentieel, overdraagbaar, maar beperkingen zijn toelaatbaar
  - Voor genoteerde vennootschappen bijkomende plichten
  - Orgaanplicht, minstens 2 organen:
    - Algemene vergadering van de aandeelhouders
    - Bestuursorgaan
      - Raad van bestuur → monistisch systeem
      - Raad van toezicht + directieraad → duaal systeem
      - Enige bestuurder
    - Eventueel aangevuld met een orgaan van dagelijks bestuur

H2: regels die gelden voor alle vennootschappen

AFDELING 1: GELDIGHEIDSVORWAARDEN VOOR ELK VENNOOTSCHAPSCONTRACT

- De vennootschap als rechtshandeling
  - De vennootschap wordt opgericht bij een rechtshandeling door een of meer personen
  - 2 uitzonderingen
    - Maatschap (+ varianten zoals CommV en VOF) die als principeel contractueel instrument nog steeds minstens 2 contractspartijen veronderstelt
    - CV moet op straffe van nietigheid door minstens 3 partijen worden opgericht
  - Eenhoofdigheid is dus eigenlijk enkel toegelaten bij de BV en de NV
- De toestemming tot de vennootschapsovereenkomst
  - Toestemming: gevolgen van de nietigheid
    - Toestemming tot het vennootschapscontract kan worden gegeven in persoon of bij volmacht
      - Toestemming kan aangetast zijn door wilsgebreken
    - Als een toestemming achteraf nietig blijkt te zijn, leidt dit tot het wegvallen van de desbetreffende vennoot en diens inbreng uit de vennootschap
      - Deze nietigheid werkt retroactief: de inbreng wordt geacht nooit gedaan te zijn
    - Als een vennoot wegvalt (toestemming = nietig) leidt dit niet tot de nietigheid van de VN
      - Bij vennootschappen met RP geldt oprichtersaansprakelijkheid: de andere overblijvende oprichters zijn van rechtswege geacht de (inbreng)verbintenissen van de weggevallen vennoot over te nemen
    - Wegvallen van 1 vennoot en zijn inbreng zal enkel tot nietigheid van de vennootschap leiden wanneer:
      - De vennootschap daardoor eenhoofdig wordt (uitz: BV en NV)
      - Uit de omstandigheden blijkt dat de overblijvende vennoten de medewerking van de weggevallen vennoot aan de vennootschap essentieel achtten
        - Intuiti personae karakter → bij vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid wordt vermoed dat zij zijn aangegaan intuiti personae
    - Nietigheid van vennootschappen met rechtspersoonlijkheid werkt nooit retroactief, voor deze vennootschappen heeft de nietigheid enkel uitwerking in de toekomst
      - Deze regel omdat de terugwerkende kracht van nietigheid bij vennootschappen zware praktische problemen zou veroorzaken
    - Bij vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid geldt de gemeenrechtelijke regel van retroactieve nietigheid
  - Wilsgebreken
    - Toestemming tot het vennootschapscontract kan aangetast zijn door dwaling, bedrog of geweld

- Bedrog komt zowel voor bij oprichting als verkoop van aandelen
      - Wanneer iemand op basis van foutieve informatie bestaande aandelen van een vennootschap aankoopt, dan zal de toestemming tot het vennootschapscontract niet aangetast kunnen zijn door bedrog
      - Bedrog zal slaan op de koopovereenkomst welke ongedaan zal worden gemaakt
    - Het verzwijgen van gegevens is geen bedrog
      - De koper van de aandelen heeft zelf een onderzoeksverplichting
    - Uitzonderingen op het beginsel dat geen mededelingsplicht rust op de verkoper of uitgever van aandelen
      - Wanneer men als vennootschap aandelen wil uitgeven en aan het grote publiek wil aanbieden, is men verplicht aan het publiek een prospectus (informatiebrochure) ter beschikking te stellen
        - Prospectuswet bevat een lijst met gegevens die minimaal in elke prospectus moeten worden opgenomen
        - Toestemming voor verspreiding van de prospectus moet worden bekomen van de FSMA
  - Veinzing
    - Vb: naamlening, achterman wil vennoot worden maar stroman zal in eigen naam en voor rekening van de stroman aan de oprichting deelnemen
    - Veinzing is geoorloofd, tenzij zij gebruikt wordt om dwingende rechtsregels te ontduiken
      - Derden hebben steeds de keuzemogelijkheid
        - Ze kunnen opteren de geveinsde handeling als de werkelijke handeling te beschouwen (stroman aanspreken op grond van oprichtersaansprakelijkheid)
        - Of de door hen ontdekte werkelijke handeling behandelen als de handeling die hen tegenwerpelijk is
    - Soms wordt de ganze vennootschap als geveinsd beschouwd
      - 1 of meerdere natuurlijke personen drijven handel, formeel in vennootschapsvorm, maar in werkelijkheid is de vennootschap slechts een scherm waarachter de vennoten zelf, persoonlijk, handel drijven
        - Zijn kunnen persoonlijk voor de schulden van de vennootschap aansprakelijk worden gesteld, en indien zij de die schulden niet kunnen betalen, kunnen zij persoonlijk failliet worden verklaard
        - = “doorbraak” van RP of “uitbreiding van het faillissement”
  - Bekwaamheid
    - Minderjarigen

- Minderjarigen (-18j) zijn zelf niet handelingsbekwaam en hebben daarom medewerking van de ouders of voogd nodig om aandelen te verwerven in een vennootschap
  - Voor deelname in oprichting is bijkomende machtiging van de vrederechter nodig
  - Ze mogen geen vennoot worden in een vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid
- Echtgenoten
  - Echtgenoten kunnen individueel, zonder toestemming van de andere echtgenoot, meewerken aan de oprichting van een vennootschap, of er aandelen in verwerven
  - Verworven aandelen tijdens het huwelijk behoren tot de huwelijksgemeenschap, elke echtgenoot kan de eraan verbonden rechten individueel uitoefenen
    - Om te vermijden dat beiden een stem uitbrengen wanneer er maar 1 is toegelaten, nemen vennootschappen de regel op in hun statuten dat de rechten verbonden aan aandelen die aan 2 of meer personen tegelijk behoren geschorst zijn tot 1 iemand is aangeduid die exclusief bevoegd is om de rechten uit te oefenen
- Rechtspersonen
  - Deze kunnen rechtsgeldig aan de oprichting van de venootschappen meewerken
  - Ze mogen ook bestuurder van een vennootschap worden, al zullen ze wel een natuurlijke persoon moeten aanduiden als vaste vertegenwoordiger
- De inbrengen in vennootschap
  - Inbrengen is een wezenlijke verplichting
    - Inbreng = de handeling waarbij een persoon iets ter beschikking stelt van een op te richten of een bestaande vennootschap, met het oogmerk vennoot ervan te worden of zijn aandeel in de vennootschap te vergroten, en derhalve deel te nemen in de winst
    - Essentieel bestanddeel van de vennootschapsovereenkomst of rechtshandeling, zonder inbreng geen vennoot
    - Een aandeel, uitgegeven in ruil voor een inbreng, levert geen vaste opbrengst op, enkel een aanspraak op een deel van de winst zo die gemaakt wordt
      - Het grotere risico (in vgl met obligaties) staat in verband met een potentieel hogere opbrengst
    - Onderscheid tussen het aangaan van de verbintenis (inbrengen) en de uitvoering of levering ervan (storting)
  - Wat voor inbreng vatbaar is
    - Inbrengen in geld

- Alle middelen zijn toegelaten
- Inbrenger zal bij voorkeur een geldig bewijs moeten verlangen van de uitvoering van zijn verbintenis
- Voor BV, NV, en CV → storting op een geblokkeerde rekening (bij oprichting)
- Inbrengen in natura
  - Materiële inbrengen en immateriële vermogensbestanddelen
- Inbreng van nijverheid
  - Verbintenis om in de toekomst arbeid of diensten te presteren
  - Belofte om te werken voor de vennootschap, niet in ondergeschikt verband maar als vennoot
  - Vennootschappen (behalve NV) kunnen enkel met nijverheidsinbreng worden opgericht
  - Een inbreng in natura moet gewaardeerd worden door een bedrijfsrevisor, en een inbreng van nijverheid kan niet vergoed worden met kapitaalaandelen van de NV
- Men moet de verbintenis om een inbreng te doen aangaan op het moment dat men vennoot wordt, de daadwerkelijke levering gebeurt op het moment dat de vennoten onder elkaar, of vennootschap en inbrenger afspreken
- Indien geen afspraak over levering, gebeurt dit wanneer het bestuur deze opvraagt
- Indien een vennootschap zijn inbreng niet vrijwillig levert, kan hij daartoe worden gedwongen via de rechtbank
  - Wettelijke interest is hierop verschuldigd
- Bij de BV, NV en CV is het stemrecht geschorst wanneer een vennoot zijn inbreng niet stort nadat het bestuur dit gevraagd heeft
- Geen gelijkheid van de inbrengen
  - Ongelijkheid inbrengen hebben in beginsel ongelijkheden inzake winstverdeling tot gevolg, de statuten kunnen hiervan afwijken
  - De ongelijkheid door statuutafwijking mag er niet toe strekken 1 vennoot uit de winst te sluiten
    - Dit zijn ongeoorloofde leeuwenbedingen
  - Bij vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid geldt contractuele vrijheid om te bepalen hoeveel lidmaatschapsrechten men in de vennootschap verkrijgt voor een bepaalde inbreng
    - Gelijkheid niet vereist
  - Bij de BV: elk aandeel geeft recht op een aantal stemmen/winstrechten dat in de statuten aan dit aandeel is verleend
    - Alle vormen van meervoudig stemrecht, aandelen zonder stemrecht en preferentiële winstrechten zijn mogelijk
  - Bij de NV: uitgangspunt = aandelen met een gelijke kapitaalvertegenwoordigende waarde geven elk recht op gelijke winst en 1 stem

- Hier kan in de statuten van een niet-genoteerde NV van worden afgeweken, deze afwijkingsmogelijkheid bestaat wel enkel voor de stemrechten
- In genoteerde vennootschappen is evenwel slechts een dubbel stemrecht mogelijk, dit bovendien alleen voor aandelen die ten minste 2 jaar ononderbroken aan dezelfde aandeelhouder hebben toebehoord, dit moeten volstorte aandelen op naam zijn
- Invoering van dubbel stemrecht vereist statutenwijziging, de AV kan dus beslissen om dit wel of niet in te voeren
  - Loyauteitstemrecht gaat verloren bij overdracht of omzetting van aandelen
- Inbrengen, maatschappelijk of eigen vermogen, maatschappelijk tegoed en kapitaal
  - Kapitaal versus eigen vermogen versus maatschappelijk fonds
    - Vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid → maatschappelijk fonds
    - BV en CV → eigen vermogen
    - NV → kapitaal
    - Verschil in terminologie weerspiegelt een juridisch verschil, het eigen vermogen en kapitaal zijn juridisch beschermd
      - Dwz: de vennootschapsorganen mogen geen beslissingen nemen die erin resulteren dat de vennootschap zoveel activa aan de aandeelhouders uitdeelt dat er, na die uitkering, onvoldoende activa overblijven om de SE van de vennootschap te voldoen
    - BV en CV moeten bij oprichting over een toereikend aanvangsvermogen beschikken om de geplande bedrijvigheid over een periode van 2 jaar te verwezenlijken
      - WVV stelt geen minimumbedrag
    - NV moet beschikken over een kapitaal van minimum 61500 EUR en een voldoende toereikend aanvangsvermogen
      - Er mogen geen beslissingen worden genomen die zorgen voor een lager kapitaal dan het minimum
    - Voor vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid geen minimumbedrag want deze zijn sowieso onbeperkt aansprakelijk
      - In de praktijk wordt ook bij deze vennootschappen over kapitaal gesproken
    - Juridische verschillen die voortvloeien uit verschillende terminologie
      - Voor onbeperkt aansprakelijke vennootschappen geldt
        - Geen minimumkapitaalplicht
        - Kan worden opgericht met enkel inbreng in nijverheid
        - Geen verplichting tegenover 3en om het tegoed in stand te houden

- Geen bijzondere voorschriften inzake vorming van de inbrengen, waardering, volstorting, enz.
  - In de BV en CV geldt
    - Geen minimumkapitaalplicht
    - Kan worden opgericht met enkel inbreng in nijverheid
    - Een verplichting tegenover 3en om het tegoed in stand te houden
    - Wel bijzondere voorschriften inzake vorming van de inbrengen, waardering, volstorting, enz.
  - in de NV geldt
    - Een minimumkapitaalplicht
    - Men mag enkel economisch waardeerbare vermogensbestanddelen inbrengen
    - Vennoten mogen het kapitaal niet terugnemen, noch aantasten, nog rechtstreeks noch onrechtstreeks
    - Gedetailleerde voorzichten gelden inzake vorming, waardebevestiging, storting enz. van de inbrengen
- Eigen vermogen, vreemd vermogen, netto-actief
  - Maatschappelijke vermogen wordt gevormd uit de activa, dit behoort toe, of aan de collectiviteit van de vennoten, of aan de rechtspersoon zo de vennootschap rechtspersoonlijkheid heeft
  - Het maatschappelijk vermogen fluctueert bij winst en verlies
  - Indien het aanvangsvermogen niet volstaat, kunnen de vennoten meer vermogen bijstorten, als ze dit niet doen en de onderneming haar schulden niet meer kan betalen, zullen de SE eerst op het resterende vermogen beslag kunnen leggen
  - Het netto-actief geeft aan met welk bedrag de activa de schulden van de vennootschap in waarde overtreffen → buffer
  - Wetgever vindt dat vennootschappen over een positief eigen vermogen of nettoactief moeten beschikken
    - Indien 0, vanaf een klein verlies problemen
    - Verkoopwaarde ligt vaak een stuk lager dan going-concern-waarde
  - Nettoactief = activa – schulden – voorzieningen
- De functies van het kapitaal: schuldeiserbescherming en bepaling van de rechten van aandeelhouders
  - Schuldeiserbescherming
    - Regels waaraan de vennootschap zich moet houden:
      - De organen van de NV, in de eerste plaats de AV, die zouden willen overgaan tot het uitkeren van een dividend uit de winst van het bj, mogen geen activa

uitkeren aan aandeelhouders indien het nettoactief minder waard is dan het kapitaalbedrag of ten gevolge van die uitkering onder het kapitaalbedrag zou dalen

- Een vennootschap moet eventuele winsten eerst gebruiken om verliezen uit het verleden weg te werken vooraleer die winsten mogen uitgekeerd worden
- Voor CV en BV onbeschikbaar EV ipv kapitaal
- Indien het nettoactief van de NV ten gevolge van verliezen tot minder dan 50% van het kapitaalbedrag gedaald is, moet de AV van de vennootschap binnen de 2 maand bijeenkomen om maatregelen te treffen: ontbinding of herstructureringsmaatregelen
  - Gelijkaardige regels voor CV en BV
- Doel van deze regels = bescherming schuldeisers
- Elke verandering in het kapitaalbedrag impliceert een statutenwijziging, die slechts door minstens 75% van de stemmen op een AV kan goedgekeurd worden
- SE hebben ook een verzetsrecht bij kapitaalvermindering om deze tegen te houden
- Berekeningsbasis voor de rechten van aandeelhouders van de NV
  - Kapitaal in de NV vervult niet alleen een schuldeiserbeschermende functie maar ook de berekeningsbasis voor de rechten van aandeelhouders
  - Binnen de BV en CV worden aandeelhouders rechten statutair beslist
  - Hoeveel winstrechten en stemrechten een aandeelhouder heeft, wordt in beginsel bepaald door de mate waarin zijn inbrengen hebben bijgedragen tot de vorming van het kapitaal
  - Kapitaalvertegenwoordigende waarde kan uitgedrukt worden als fractiewaarde of nominale waarde
  - Het absolute bedrag van de kapitaalvertegenwoordigende waarde is van geen belang om te bepalen welke rechten eraan verbonden zijn, de relatieve waarde van een aandeel is van belang
  - Preferente aandelen hebben recht op een dividend dat disproportioneel groot is in verhouding tot de kapitaalvertegenwoordigende waarde
  - De kapitaalvertegenwoordigende waarde staat los van de economische waarde van een aandeel, deze wordt bepaald door de verwachte opbrengst van dat aandeel

- De boekwaarde van een aandeel is nog iets anders, deze bekomt men door het eigen vermogen te delen door het aantal aandelen dat de vennootschap heeft uitgegeven
  - Alleen op het moment van creatie van NV-aandelen is er enig verband tussen boekwaarde en kapitaalvertegenwoordigende waarde van de aandelen: men kan aandelen uitgeven onder, boven of met de fractiewaarde van de bestaande aandelen van dezelfde soort, en met of zonder uitgiftepremie
  - Een uitgiftepremie zal vooral gevraagd worden wanneer de kapitaalvertegenwoordigende waarde van de bestaande aandelen kleiner is dan hun boekwaarde, en er bij een kapitaalverhoging nieuwe aandelen uitgegeven worden met dezelfde kapitaalvertegenwoordigende waarde als de oude
    - Deze wordt dan gevraagd om financiële verwatering van de oude aandeelhouders tegen te gaan
- Winstoogmerk en winstverdeling
  - Vennootschappen zijn gericht op het nastreven van winst, hierin onderscheiden ze zich van verenigingen
  - Verenigingen dienen een doelstelling van algemeen welzijn na te streven, ofwel een voordeel van niet-materiële aard voor hun leden
  - Het winstoogmerk
    - Het is vereist dat oprichters de bedoeling hebben om winst te maken, of dit lukt is onbelangrijk
  - Het oogmerk om winst te verdelen
    - Of een winstverdelingsoogmerk aanwezig is zal blijken uit de overeenkomst
    - Dat vennootschappen verplicht met winstverdelingsoogmerk moeten opgericht worden, noemt men de wettelijke specialiteit
    - De wettelijke specialiteit heeft tot gevolg dat vennootschappen geen schenkingen mogen doen, wanneer die zelf niet onrechtstreeks bijdragen tot de winstvorming
  - De verdeling van winsten en verliezen
    - Onder voorbehoud van het verbod van leeuwenbeding zijn de oprichters geheel vrij te bepalen op welke wijze zij de winsten of verliezen zullen verdelen
    - Normaal 1 jaarlijkse winstverdeling
    - Zo geen andere regelen werden bedongen, wordt de winst in evenredigheid tot de inbreng verdeeld, de verliezen worden volgens dezelfde verdeelsleutel verdeeld
    - Meestal is de verhouding tussen winstdeling en last van verliezen proportioneel, afwijking is toegelaten zoals in volgende clausules:

- Preferentieel dividend: indien er winst is, zal een eerste schijf worden afgenomen ten voordele van bepaalde aandeelhouders; het saldo wordt tussen allen, gelijkelijk verdeeld
- Toekenning van het gehele vennootschapsvermogen aan de langstlevende van de vennoten
- Vaststelling van de winstdelen door een van de vennoten, of door een derde
- Ongelijkheid winsten t.o.v. verliezen
- Het verbod van leeuwenbeding
  - Beding waarbij een van de aandeelhouders gerechtigd zou zijn om de gehele winst te ontvangen, hiermee gelijk te stellen zijn de gevallen waarin 1 van de vennoten geheel uit de winst wordt uitgesloten
  - Uitsluiting uit verliesdeelname is niet langer verboden, volgens het WVV is het geen leeuwenbeding

AFDELING 2: DE OPRICHTING VAN VENNOOTSCHAPPEN, HET VERWERVEN VAN RECHTSPERSOONLIJKHEID, EN DE NIETIGHEID

- Vorm van de oprichting
  - Vennootschappen in de vorm van een maatschap zijn contracten → zij komen in stand door loutere wilsovereenstemming
    - Voor bewijsdoeleinden zal men evenwel best een geschrift opstellen
  - Voor vennootschappen met RP is een geschrift een bestaansvereiste
    - → om RP te verwerven, oprichtingsakte (geschrift) neerleggen ter griffie van de ondernemingsrechtbank
  - Voor vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid volstaat een onderhandse akte, er moeten evenveel exemplaren als partijen zijn + het # exemplaren moet vermeld staan in het contract
  - Voor vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid is een authentieke akte vereist
    - Indien een onderhandse ipv authentieke akte is ingediend, kan de vennootschap deze fout nog rechtzetten tot zolang de rechtbank geen nietigheid heeft uitgesproken
  - Vennootschap is nietig indien de vormregels niet worden gerespecteerd
  - Wet bepaalt de minimuminhoud van een oprichtingsakte voor vennootschappen met rechtspersoonlijkheid
  - Statuten zullen qua omvang het belangrijkste onderdeel van de oprichtingsakte vormen
- Openbaarmaking van de akte
  - RP wordt onmiddellijk op de dag van neerlegging verworven
  - Notaris zorgt voor de neerlegging van de authentieke akte nadat hij de akte eerst heeft laten registreren (= belasting betalen)
  - De neergelegde akte wordt bewaard in het vennootschapsregister op de griffie van de ondernemingsrechtbank, iedereen kan daar gratis inzage nemen van de akte en

van andere stukken die tijdens het leven van de vennootschap eveneens op de griffie moeten neergelegd worden

- Na neerlegging op griffie zorgt deze ervoor dat een uittreksel uit de akte wordt bekendgemaakt in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad
- Vanaf de bekendmaking van het uittreksel wordt de inhoud ervan tegenwerpelijk aan derden
- De vennootschap bestaat als rechtspersoon vanaf de neerlegging en haar bestaan is vanaf dat moment tegenwerpelijk, de bekendmaking in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad zorgt enkel voor de tegenwerpelijkheid van de inhoud van de oprichtingsakte
- Alle wijzigingen aan de gegevens uit de oprichtingsakte die bekendgemaakt zijn moeten op dezelfde wijze bekendgemaakt worden, na elke statutenwijziging moet een gecoördineerde visie versie van de statuten worden neergelegd teneinde de leesbaarheid ervan te bewaren
- Nietigheid
  - Dezelfde nietigheidsgronden als contracten
  - De nietigheid moet worden uitgesproken door de rechter op vordering van de belanghebbende partijen
  - Nietigverklaring voor vennootschappen met RP komt neer op ontbinding en vereffening, deze werkt niet retroactief en heeft dus enkel uitwerking in de toekomst
  - Ook bij statutenwijziging enkel nietigheid voor de toekomst
  - Nietigheid van rechtspersonen is derden tegenwerpelijk vanaf de bekendmaking, de nietigverklaring maakt geen einde aan de aansprakelijkheidsbeperking van de vennoten
  - BV, NV en CV kunnen slechts op 4 gronden nietig verklaard worden
    - 2 formele gronden:
      - Oprichtingsakte werd niet in de vereiste vorm opgesteld
      - Geen vermelding van enkele wezenlijke gegevens in de akte
    - 2 materiële gronden:
      - Voorwerp van de vennootschap pleegt inbreuk op de openbare orde of is ongeoorloofd
      - Er zijn geen geldig verbonden oprichters in de BV/NV of er zijn minder dan 3 geldig verbonden oprichters (CV)
- Preconstitutief handelen
  - De vennootschap is pas opgericht wanneer in uitvoering van het voorakkoord de vennootschapsovereenkomst als dusdanig wordt opgesteld
  - Promotoren zullen later de vennootschap oprichten en bij de onderhandelingen over de toekomstige oprichting betrokken zijn
    - Omdat deze al willen beginnen met o.a.: kantoorgebouwen huren, personeel verwerven, reclamecampagne starten,... is er een regeling omtrent preconstitutief handelen opgezet

- Basisbeginsel van ons vertegenwoordigingsrecht is dat wanneer iemand optreedt in naam en voor rekening van een ander, hij nooit persoonlijk gebonden is tot die overeenkomst
  - Regeling vennootschapspromotoren is uitzondering op dat fundamenteel beginsel
- Een promotor die handelt in naam van de vennootschap in oprichting, is persoonlijk gebonden door de verbintenissen die uit die handeling voortvloeien
- De promotor is pas bevrijd wanneer de vennootschap, eens opgericht, de verbintenis overneemt en die overname binnen bepaalde termijnen gebeurt
  - Vennootschap moet worden opgericht binnen de 2 jaar nadat de handeling is gesteld
  - Overname moet gebeuren binnen de 3 maand na de oprichting van de vennootschap
  - De promotor wordt niet bevrijd als het niet binnen deze termijnen gebruikt, de SE kan dan zowel de vennootschap als de promotor aanspreken voor betaling
- De overname kan stilzwijgend gebeuren

AFDELING 3: ONTBINDING EN VEREFFENING VAN VENNOOTSCHAPPEN

- Algemeen
  - Door ontbinding komt een einde aan het vennootschapscontract
  - Bij vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid betekent de ontbinding het einde van de samenwerking tussen de vennoten: nieuwe verbintenissen mogen niet meer worden aangegaan, de vroegere moeten worden afgehandeld
  - De ontbinding van vennootschappen met rechtspersoonlijkheid stelt een einde aan hun werkzaamheden als actieve onderneming maar de rechtspersoonlijkheid blijft behouden, tot afsluiting van de vereffening van het vennootschapsvermogen, die op de ontbinding volgt
  - Ontbinding is een wijze van tenietgaan van de vennootschap
  - Vereffening heeft geen betrekking op de vennootschap, maar op haar vermogen, vaak geschiedt de vereffening door overdracht van het gehele vermogen, of van een samenhangend deel ervan, aan een andere onderneming, in ruil voor geld, of voor aandelen van deze laatste
- Soorten ontbinding en ontbindingsgronden
  - Oorzaken die van rechtswege een einde stellen aan de vennootschap
    - Het verstrijken van de duurtijd bij een tijdelijke vennootschap
    - Een uitdrukkelijke ontbindende voorwaarde in de statuten
    - Het tenietgaan van de zaak, waarvoor de vennootschap werd opgericht (maatschap, VOF en CommV)
    - Het volbrengen van de handeling, waarvoor de vennootschap werd opgericht (maatschap, VOF en CommV)
  - Gerechtelijke ontbinding

- De rechter kan de vennootschap ontbinden, wanneer daartoe “wettige” en “ernstige” redenen bestaan
    - Beide elementen worden door de rechter soeverein beoordeeld
    - Dit is al gebeurd om vennootschappen te ontbinden, waar ten gevolge van de aanhoudende onenigheid tussen aandeelhouders, of met de zaakvoerder, de werking van de vennootschap en van haar maatschappelijke organen onmogelijk was geworden
    - De rechter kan ook op vraag van iedere belanghebbende of van het openbaar ministerie de ontbinding uitspreken van een vennootschap die haar verplichting om een jaarrekening neer te leggen niet is nagekomen, deze kan ook een regularisatietermijn toekennen
  - Vrijwillige ontbinding
    - Maatschap, VOF, en CommV worden vrijwillig ontbonden door de beslissing van de vennoten genomen met eenparigheid of, desgevallend, met de in de vennootschapsovereenkomst bepaalde meerderheid
    - De BV, CV en NV worden vrijwillig beëindigd door een besluit van ontbinding van de AV, dit is een statutenwijziging en vereist dus een notariële akte
      - Dit besluit vereist een buitengewone $\frac{3}{4}$ meerderheid van de stemmen
      - Het voorstel tot ontbinding moet door het bestuur worden toegelicht in een verslag en een staat van actief en passief moeten voorafgaandelijk worden voorgelegd en nagekeken door een commissaris
- Vereffening
  - Tijdens de vereffeningperiode wordt de vennootschap nog geacht voort te bestaan
  - Ontbinding en vereffening in 1 akte
    - Meest eenvoudige manier
    - Volgende voorwaarden moeten vervuld zijn:
      - Geen vereffenaar benoemd
      - Alle schulden zijn terugbetaald of er zijn voldoende middelen geconsigneerd om deze schulden terug te betalen
        - Uitz: als onbetaalde SE schriftelijk bevestigen in te stemmen met de procedure
      - Beslissing tot ontbinding en vereffening in 1 akte wordt unaniem goedgekeurd
  - Klassieke vereffeningprocedure
    - Vereffening volgt op ontbinding
    - Kan een lang proces zijn
    - Vereffenaar moet eerst de SE betalen door de activa te gelde te maken, het eventuele liquidatiesaldo wordt daarna verdeeld onder de aandeelhouders
    - Vereffenaar kan OG enkel verkopen indien noodzakelijk voor de betaling van schulden van de vennootschap, en mits dit via openbare verkoop gebeurt

- Bij batige vereffening is geen rechterlijke tussenkomst vereist ter goedkeuring van de vereffenaar en het verdelingsplan
- Bij defictionaire vereffening wel rechterlijke tussenkomst nodig omdat schrik voor benadeling schuldeisers
- De beoordeling of men al dan niet te maken heeft met een batige dan wel deficitaire vereffening, gebeurt aan de hand van de staat van activa en passiva die naar aanleiding van het ontbindingsbesluit wordt opgemaakt en in de loop van de procedure wijzigen
  - Uitz: indien onbetaalde schulden aan aandeelhouders kan dit buiten de rechtbank geregeld worden als aandeelhouders hiermee instemmen
- Vergeten passief en vergeten actief
  - BV en NV → in de mate waarin de aandeelhouders uit de vereffening van de vennootschap enig actief hebben ontvangen, zijn zij slechts ten belope van deze ontvangen liquiditeitsuitkering aansprakelijk voor onbetaalde vennootschapsschulden die naderhand opduiken
  - Bij klassieke vereffeningprocedure moet wel worden aangetoond dat aandeelhouders effectief kennis hadden (subjectieve kwade trouw) of behoorden te hebben (objectieve kwade trouw) van deze schulden
  - Bij ontbinding en vereffening in 1 akte is zelfs geen kwade trouw vereist
  - Bij activa die naderhand opduiken, verkrijgen de onbetaalde schuldeisers de mogelijkheid om de vereffeningprocedure te heropenen
    - Om te vermijden dat elke aandeelhouder hier weer bij moet worden betrokken, zal de vereffende vennootschap weer tijdelijk rechtspersoonlijkheid verkrijgen en eigenaar worden van het vergeten actiefbestanddeel

H3: NV en BV: een overzicht van de voornaamste werkingsregels

- In de mate waarin de specifieke regels voor de NV en BV afwijken van de algemene principes, moet voorrang gegeven worden aan deze specifieke regels
- Basisstructuur van de NV en BV is grotendeels hetzelfde
  - Algemene vergadering
  - Orgaan van bestuur
  - Bestuursorgaan kan ook bepaalde personen met een bijzondere bestuursopdracht aanduiden
  - Orgaan van toezicht indien vennootschap bepaalde grootte bereikt
- Ook verschillen uiteraard
  - BV voor kleinere ondernemingen, NV voor heel grote ondernemingen
  - Minimuminbreng
  - Rechtstreekse en onrechtstreekse uitkeringsregels
  - Alarmbelprocedure

AFDELING 1: EIGEN VERMOGEN (BV) EN KAPITAAL (NV)

- De omvang van het aanvangsvermogen (BV) en van het kapitaal (NV)
  - Het minimumkapitaal
    - Enkel minimumkapitaalplicht voor NV
      - €61500
      - Moet geheel worden gestort bij oprichting
      - Geldt zowel bij oprichting als tijdens het bestaan van de NV
      - Indien tijdens bestaan van NV geen minimumkapitaal meer ter beschikking → elke belanghebbende kan ontbinding vorderen
    - Geen minimumkapitaalplicht voor BV
  - Vereiste van toereikend aanvangsvermogen en de regeling van het financieel plan
    - BV moet over een toereikend aanvangsvermogen beschikken om de geplande bedrijvigheid over een periode van 2 jaar te verwezenlijken
      - Rekening houden met externe financiering bij oprichting of kort na oprichting verkregen
    - Oprichters moeten een financieel plan opstellen om het vereiste van een toereikend aanvangsvermogen te concretiseren
      - Dit moet voor de oprichting worden overhandigd aan de notaris
    - Financieel plan moet verplicht enkele elementen bevatten, zie art 5:4 WvV, dit wordt ook doorgetrokken naar de NV
      - Het valt aan te raden dat de oprichters zich laten bijstaan door een externe deskundige maar dit is niet verplicht
    - Er is geen wettelijke controle op het financieel plan, dit speelt enkel een rol indien een onderneming binnen de 3 jaar na haar oprichting failliet wordt verklaard
  - De aansprakelijkheid wegens kennelijk ontoereikend aanvangsvermogen en kapitaal
    - Er is aansprakelijkheid voor de oprichters weggelegd zo zij de vennootschap hebben opgericht met een kennelijk ontoereikend aanvangsvermogen (BV) of kapitaal (NV)
      - Het kapitaal moet ontoereikend zijn om de bedrijfsactiviteit 2 jaar uit te oefenen
      - EN de vennootschap moet failliet gaan binnen de 3 jaar
- De vorming van het eigen vermogen (BV) en het kapitaal (NV)
  - In de regel zal het bedrag van de inbrengen overeenstemmen met de omvang van het aanvangskapitaal of eigen vermogen
  - Tijdens het bestaan van de NV kan het kapitaal verhoogd worden door nieuwe inbrengen, deze kunnen het bedrag van de kapitaalverhoging overtreffen
  - Uitgiftepremies zijn irrelevant voor BVs
  - Incorporatie van reserves bij het kapitaal (NV)
    - Een bijkomend deel van het vermogen (gereserveerde reserves) wordt verbonden tot het vennootschapsvoorwerp
    - Geen nieuwe inbrengen maar het doelgebonden vermogen wordt wel verhoogd

- Kapitaal en wettelijke reserves van BVBA's worden op 1/1/2020 automatisch omgezet in een statutair onbeschikbare eigen vermogensrekening
  - Deze kan pas worden omgezet of uitgekeerd na een statutenwijziging
- Inbrengsregels die golden voor de BVBA zijn grotendeels overeind gebleven voor de BV
- Inbrengen in geld
  - De oprichters dienen de inbreng in geld te blokkeren op een rekening ten name van de vennootschap in oprichting
  - De financiële instelling geeft een stortingbewijs aan de notaris af, deze zal hierover in de akte melding maken
  - Het bestuursorgaan kan dan nog enkel over deze gelden beschikken nadat de notaris de financiële instelling bericht ter deblokkering van de rekening
  - Een analoge procedure is van toepassing op bijkomende inbrengen (BV) of kapitaalverhogingen (NV) in geld
- Inbrengen in natura
  - Wat voor inbreng vatbaar is
    - NV: vermogensbestanddelen die naar economische maatstaven kunnen worden gewaardeerd, met uitsluiting van verplichtingen tot het verrichten van werk of van dienstverleningen
      - De uitsluitingen kunnen worden ingebracht maar komen niet in aanmerking voor de vorming van het kapitaal, ze worden vergoed door winstbewijzen
    - BV: aandelen kunnen worden uitgegeven in ruil voor de verplichting tot het leveren van toekomstige prestaties
    - Volgende bestanddelen kwalificeren als inbrengen in natura
      - Vordering
      - Oprichtersinspanningen die promotoren leveren voorafgaand aan de vennootschapsvorming
      - Contractuele voordelen
  - Waardering van de inbrengen in natura
    - Ook voor BV's zijn de regels inzake inbrengcontrole behouden
    - Bijzondere procedure:
      - Oprichters beoordelen het nut en de waarde van de inbreng voor de vennootschap (1)
      - Objectieve kritiek op hun waardering door een bedrijfsrevisor (2)
      - Bij onenigheid: oprichters mogen beoordeling behouden maar moeten motiveren op welke gronden zij van de beoordeling van de revisor zijn afgeweken (3)
      - Bij kennelijke overwaardering worden SE beschermd door oprichtersaansprakelijkheid (4)
    - Oprichtersverslag verplicht (1)

- Oprichters moeten uiteenzetten waarom de inbreng van belang is voor de vennootschap
- Het bevat ook een beschrijving en gemotiveerde waardering van elke inbreng in natura, en de tegenprestatie
- Deskundige beoordeling door een bedrijfsrevisor
  - Oprichters kiezen vrij een bedrijfsrevisor
  - Bij kapitaalverhoging wordt deze aangeduid door het bestuursorgaan
  - Zijn taak bestaat uit 3 elementen:
    - Verslag uitbrengen over de beschrijving van de inbrengen in natura
    - Waarderingsmethoden van de oprichters toetsen
    - Verhouding inbreng tot EV/kap beoordelen
- Onenigheid tussen de oprichters en de revisor
  - Oprichters mogen hun zienswijze handhaven
  - Derden worden beschermd door de publiciteit: de negatieve conclusies van het revisoraal verslag worden openbaar gemaakt
- Publiciteitsregelen
  - De bekendmakingen hebben een waarschuwendende functie
  - Doeltreffendheid van publiciteit moet genuanceerd worden, weinig commerciële SE lezen de bijlage tot het Belgisch Staatsblad
    - Uitzonderingen: kredietinstellingen en kredietbeoordelaars
- Uitzonderingen op de verplichte tussenkomst van een revisor
  - Aantal situaties waarin een objectieve waardering lijkt vast te staan zonder dat controle door een onafhankelijke derde nodig is
  - Wanneer de inbreng gebeurt door:
    - Inbreng van beursgenoteerde effecten die worden gewaardeerd aan de gewogen gemiddelde beurskoers van 3 maanden voorafgaand
    - Inbreng van vermogensbestanddelen die reeds minder dan 6 maanden voorafgaand werden gewaardeerd door een bedrijfsrevisor
    - Inbreng van vermogensbestanddelen waarvan de waarde kan worden afgeleid uit de JR van het vorige jaar (die goedgekeurd is)
  - In sommige van deze gevallen zal toch een herwaardering nodig zijn

- Indien geen revisoraal verslag wordt opgemaakt, moeten de oprichters toch een attest waarin zij bevestigen dat de inbreng behoorlijk gewaardeerd werd neerleggen ter griffie
- De quasi-inbreng
  - Wanneer de vennootschap binnen de 2 jaar na haar oprichting goederen zou verkrijgen en dit op een andere manier dan door inbreng volgens voormelde procedures EN deze minstens gelijk is aan 1/10 van het geplaatste kapitaal
    - Revisorale controleprocedure
    - AV moet de verrichting voorafgaandelijk goedkeuren
  - Deze regel bestaat om te vermijden dat bestuurders aanzienlijke vermogensbestanddelen aankopen met ingebracht geld om zo de controleprocedure van inbreng in natura te vermijden
  - Uitzonderingen op de regeling inzake quasi-inbreng
    - Verwervingen in het kader van de gewone bedrijfsactiviteit van de vennootschap
    - Verwervingen die niet aan de revisorale controle onderworpen zouden zijn indien er een rechtstreekse inbreng in natura gebeurde
  - Regels inzake quasi-inbreng zijn afgeschaft voor de BV, men moet terugvallen op de de regeling inzake belangenconflicten
- De plaatsing en de volstorting
  - BV
    - Art 5:5 WVV → de door de vennootschap uitgegeven aandelen moeten volledig en onvoorwaardelijk geplaatst zijn
  - NV
    - Art 7:4 WVV → maatschappelijk kapitaal van de vennootschap moet volledig zijn geplaatst
  - De verplichting een netto-vermogen te vormen dat minstens overeenkomt met de aangeduide inbrengen of kapitaal moet niet van bij de oprichting geheel uitgevoerd worden, het is voldoende de verplichting tot volstorting aan te gaan
  - In geval van overdracht van niet-volstorte aandelen van een BV of NV, zijn de overdrager en overnemer tegenover de vennootschap en derden hoofdelijk gehouden tot volstorting
  - Aanvangsvermogen en minimumkapitaal
    - NV: €61500, dit moet steeds geheel gestort zijn, ongeacht of het met geld, dan wel met inbreng in natura wordt gevormd
    - BV: iedere inbreng moet onmiddellijk worden volstort, maar daarvan kan in de oprichtingsakte in alle opzichten worden afgeweken
      - Voor de inbreng in nijverheid geldt de levering van de beloofde prestaties, waarvan het ritme statutair wordt vastgesteld, als volstorting
  - Boven het minimumkapitaal in de NV

- Boven de minimumvolstorting moet op elke NV-aandeel steeds $\frac{1}{4}$ worden gestort van bij de plaatsing, ook bij de kapitaalverhoging
- Termijn van volstorting in de NV
  - De resterende volstorting kan worden uitgesteld zonder termijnbegrenzing
  - Storting wordt door het bestuursorgaan opgevraagd, wie niet betaalt verliest zijn stemrecht
  - Elk aandeel dat geheel of ten dele met een inbreng in natura overeenstemt, moet het saldo worden gestort uiterlijk binnen de 5 jaar
- Oprichtersaansprakelijkheid
  - Bedoeld als tegengewicht voor het feit dat vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid niet eenvoudig nietig te verklaren zijn
  - Bescherming van SE
  - Uiteenlopende aansprakelijkheidsregelen
    - Soms worden de oprichters behandeld als garanten
      - Ontoereikend aanvangsvermogen
    - Soms zijn ze slechts tot het vergoeden van bewezen schade verplicht
      - Overwaardering inbreng in natura
  - Oprichter = wie bij de oprichtingsakte verschijnt
    - Het is mogelijk te verschijnen als 'inschrijver'
    - 1 of meer aandeelhouders die minstens $\frac{1}{3}$ van de aandelen bezitten (BV) of minstens $\frac{1}{3}$ van het oprichtingskapitaal onderschrijven (NV) moeten de oprichtersaansprakelijkheid dragen
  - Oprichters zijn hoofdelijk aansprakelijk
  - Aansprakelijkheid verjaart na 5 jaar
  - De aandelenoverdracht bevrijdt de overdrager niet van de oprichtersaansprakelijkheid
  - Bij nieuwe inbrengen of kapitaalverhogingen zijn op de bestuurders gelijkaardige regels van toepassing aangaande de rechtsgeldige vormen van het EV of het bijkomende kapitaal

AFDELING 2: DE FINANCIERING

- Alle vennootschappen hebben een nagenoeg onbeperkte vrijheid om nieuwe varianten van effecten te creëren voor zover de kenmerken van die effecten niet strijdig zijn met dwingende wetsbepalingen
- Overzicht
  - Er bestaat geen numerus clausus van effecten die de BV of de NV mag uitgeven
  - Alleen door de wet verboden effecten mogen niet worden uitgegeven
  - 5 categorieën van effecten
    - Aandelen
    - Winstbewijzen (NV)
    - Certificaten
    - Obligaties
    - Inschrijvingsrechten

- Vorm van effecten
  - Effecten op naam
    - Wordt vertegenwoordigd door een inschrijving in het relevante effectenregister
    - Het bewijs van uitgifte kan ook uit de uitgifteakte blijken
    - Op de zetel van de vennootschap moet een register worden gehouden van elke categorie van effecten op naam die de vennootschap heeft uitgegeven
    - Het aandelenregister dient een aantal vermeldingen te bevatten mbt:
      - # uitgegeven aandelen
      - Soort
      - Gedane stortingen
      - Overdrachten
      - Identiteit van respectieve aandeelhouders
      - Statutaire overdrachtsbeperkingen
      - De aan elk aandeel verbonden stemrechten en winstrechten
      - Hun aandeel in het vereffeningssaldo
    - Dit register kan in elektronische vorm worden aangehouden
    - Register van effecten heeft een belangrijke bewijsfunctie
      - Persoon die als titularis van enig effect is ingeschreven wordt vermoed (tot bewijs van tegendeel) houder te zijn van deze effecten en de eraan verbonden rechten uit te oefenen
    - De belangrijkste functie van het effectenregister is dat het een tegenwerpelijkmiddel betreft
      - Enkel een overdracht van effecten ingeschreven in het desbetreffende effectenregister moet door de vennootschap worden erkend
  - Gedematerialiseerde effecten
    - Deze worden vertegenwoordigd door een boeking op de rekening, op naam van de eigenaar of de houder, bij een vereffeningstelling of bij een erkende rekeninghouder
    - Eigenaars van gedematerialiseerde effecten kunnen hun rechten van mede-eigendom alleen laten gelden jegens de erkende rekeninghouder of vereffeningstelling bij de emittent aan de hand van een attest
- Categorieën van effecten
  - De aandelen
    - = het bewijs van deelname in het vermogen (BV) of het kapitaal (NV) van een vennootschap
    - Deze omvatten diverse aanspraken
      - Lidmaatschapsrechten
      - Financiële rechten
    - Gewone aandelen → aandelen die worden uitgegeven in ruil voor inbrengen waarvoor met harde middelen (cash, in natura) dan wel door inbreng in nijverheid is betaald

- Deze hebben de meeste rechten: stemrecht, recht op deelname in de winst en voorkeurrecht bij uitgifte van nieuwe aandelen
- Via een statutair beding kunnen niet-genoteerde vennootschappen zonder beperking afwijken van de proportionaliteitsregel (proportioneel stemrecht verbonden aan aandelen)
- De genoteerde NV kan enkel een dubbel stemrecht invoeren voor loyale aandeelhouders → minder vrijheid in bepaling proportie stemrecht tegenover aandelen
- In de NV komen ook winstbewijzen voor: dit zijn effecten uitgegeven in ruil voor een inbreng die niet tot het kapitaal heeft bijgedragen
  - Rechten aan deze categorie effecten verbonden worden in de statuten bepaald
  - Wetgever kort hun stemrecht in tot:
    - Helft van de de stemmen van kapitaalaandelen
    - Op een vergadering 2/3 van de stemmen van de aanwezige kapitaalaandelen
- In de BV laat men geen winstbewijzen toe
- Overdracht van aandelen
  - Aandelen op naam kunnen enkel circuleren door inschrijving in het register van de vennootschap
  - Overdracht geschiedt door overschrijving, tussen de effectenrekeningen van overdrager en overnemer bij dezelfde of verschillende banken
    - Via vereffeningstelling indien verschillende banken
      - Deze vereffeningstelling zal bij de vennootschap worden ingeschreven als aandeelhouder
- Beperkingen van de overdracht
  - NV: principe van de verplichte vrije overdraagbaarheid van aandelen → kan gemilderd worden met een regeling inzake contractuele of statutaire overdrachtsbeperkingen
    - Onvervreemdbaarheidsclausules moeten worden verantwoord (hun duur)
    - Indien de beperking van overdraagbaarheid voortvloeit uit een goedkeuringsclausule of voorkooprecht mag de toepassing van die clausules niet tot een onoverdraagbaarheid van meer dan 6 maanden leiden
  - In de BV zijn de aandelen krachtens de wet zelf aan overdrachtsbeperkingen onderworpen
    - Suppletief recht
    - Statuten kunnen ook bepalen aan welke personen de aandelen zonder toelating kunnen worden overgedragen

- Indien statutair niets anders is bepaald, zullen overdrachten aan andere personen onderworpen zijn aan de toelating van de blijvende vennoten
    - Beslissen bij meerderheid van de personen
    - Met $\frac{3}{4}$ van de aandelen
- Soortvorming
  - Een soort van effecten = elke reeks effecten met eigen kenmerken
    - Aandelen en winstbewijzen waaraan een verschillend stemrecht is verbonden, evenals aandelen zonder stemrecht, vormen steeds een aparte soort
- Obligaties, converteerbare obligaties en inschrijvingsrechten
  - Obligaties = schuldtitels die een lening vertegenwoordigen die aan de vennootschap werd toegekend
  - Elke obligatiehouder maakt deel uit van een collectiviteit
  - De algemene vergadering van obligatiehouders is geen orgaan van de vennootschap
  - Converteerbare obligaties → obligatiehouder heeft het recht om op de overeengekomen data zijn obligatie in te leveren en in ruil een of meerdere aandelen te bekomen, tegen de overeengekomen conversiekoers
  - Inschrijvingsrecht → geeft recht op een of meerdere aandelen, mits bijbetaling van een som, meestal gelijk aan de waarde van het aandeel op de dag van uitgifte
    - Indien gekoppeld aan een obligatie, behoudt de belegger de obligatie na het uitoefenen van het conversierecht
    - Uitgifte zal onderworpen zijn aan de regelen van het voorkeurrecht, omdat uitgifte aanleiding kan geven tot verwatering van de aandeelhouders
- Certificaten
  - Certificaten worden uitgegeven door een rechtspersoon, die zich ertoe verbindt om de opbrengst uit die effecten voor te behouden aan de houder van de certificaten
  - Emittent oefent alle rechten uit maar stelt dividenden onmiddellijk ter beschikking van certificaathouder
  - Certificering is een techniek om de zeggenschapsrechten verbonden aan de effecten los te koppelen van de vermogensrechten
  - Certificaten kunnen terug worden omgewisseld in de effecten waarop zij betrekking hebben, deze omwisselbaarheid kan worden uitgesloten
    - De certificaathouder kan de omwisseling steeds verkrijgen indien de emittent van certificaten zijn verplichtingen jegens hem niet nakomt of zijn belangen op ernstige wijze worden verwaarloosd

AFDELING 3: HET BESTUUR

- Rechtspersonen handelen door middel van natuurlijke personen, die voor hen handelen, beslissen en in het rechtsverkeer optreden
  - = organen van bestuur
- Organen → handelingen die zij stellen worden rechtstreeks de vennootschap toegerekend, alsof de rechtspersoon zelf had gehandeld
- Samenstelling, benoeming en ontslag van het bestuursorgaan
  - Vorm van het bestuursorgaan
    - NV heeft keuze uit 3 bestuursmodellen:
      - Monistisch bestuur
      - 1 enkele bestuurder
      - Duale bestuur
        - Raad van toezicht
        - Directieraad
    - BV heeft ook keuze uit 3 bestuursmodellen:
      - Enige bestuurder
      - Raad van bestuur
      - Concurrentieel bevoegde bestuurders
    - In de BV beschikt men over de volledige vrijheid wat de samenstelling van het bestuur betreft
  - Samenstelling van het bestuursorgaan
    - Het monistisch bestuur in de NV
      - Raad van bestuur met minstens 3 leden
        - Indien vennootschap minder dan 3 aandeelhouders heeft, mag de raad van bestuur bestaan uit 2 bestuurders
      - Bestuursmandaat is onbeperkt verlengbaar (elk mandaat mag max 6 jaar bedragen) en het mandaat blijft lopen tot de gewone AV in het boekjaar waarin het volgens het benoemingsbesluit verstrijkt
    - De enige bestuurder in de NV
      - Enige bestuurder = natuurlijke persoon OF rechtspersoon
      - In genoteerde vennootschappen en vennootschappen waarin de wet een meerhoofdig bestuur vereist, moet die enige bestuurder een NV zijn, die zelf een collegiaal bestuur heeft
      - De enige bestuurder kan al dan niet in de statuten worden benoemd, een opvolger kan ook in de statuten worden voorzien
      - Deze kan bepaalde vetorechten verkrijgen
        - Statuten kunnen bepalen dat de instemming van de enige bestuurder vereist is voor elke statutenwijziging, voor elke uitkering aan de aandeelhouders, of voor zijn ontslag
        - De AV kan wel steeds zonder zijn instemming een einde stellen aan het mandaat van de enige bestuurder met naleving van de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten voor een statutenwijziging, ingeval daartoe wettige redenen bestaan

- Ook voor minderheidsaandeelhouders (stemrecht dat 10% of bij een genoteerde vennootschap 3% vertegenwoordigt) kunnen een lasthebber ad hoc aanstellen die het ontslag van de enige bestuurder wegens wettige redenen kan vorderen
- Het duaal bestuur in de NV
  - Het bestuursorgaan wordt uitgesplitst in een raad van toezicht en een directieraad, die strikt onderscheiden wettelijke bevoegdheden hebben
  - Verbod om tegelijkertijd te zetelen in de raad van toezicht en de directieraad
  - Toekenning van exclusieve bevoegdheden aan de directieraad
  - De raad van toezicht
    - Collegiaal orgaan dat minstens 3 leden telt, deze kunnen natuurlijk of rechtspersonen zijn
    - De leden worden door de AV benoemd
    - Exclusief bevoegd voor het toezicht op de directieraad, voor het algemeen beleid en de strategie van de VN, en voor alle materies die in het monistisch systeem uitsluitend aan de raad van bestuur toekomen, zoals
      - de bijeenroeping van de AV en de bepaling van haar agenda
      - vaststelling van de JR
      - ...
    - Beslissing over de kwijting van de leden van de directieraad komt uitsluitend aan de raad van toezicht toe, evenals de mogelijkheid om een vennootschapsvordering tegen hen in te stellen
    - RVT krijgt ook een externe vertegenwoordigingsbevoegdheid en de mogelijkheid tot delegatie daarvan aan een beperkt aantal leden
  - De directieraad
    - Verplicht collegiaal orgaan dat minstens 3 leden telt
    - Deze leden worden benoemd door de raad van toezicht
    - Deze is bevoegd voor alle niet aan de raad van toezicht voorbehouden zaken
      - Operationele werking van de vennootschap en heeft residuaire bevoegdheden
    - Verplichte informatiedoorstroming vanuit de directieraad naar de raad van toezicht
    - Directieraad moet min 1/jaar aan de RVT een schriftelijk verslag uitbrengen over de hoofdlijnen van het algemeen strategisch beleid, de algemene en financiële ratio's en de beheers- en controlesystemen van de vennootschap

- Het dagelijks bestuur
    - Mogelijkheid om bevoegdheden te delegeren en met een orgaan van dagelijks bestuur te werken
    - De raad van bestuur / de directieraad benoemt het dagelijks bestuur
    - Dit zijn alle handelingen en de beslissingen die niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap, evenals de handelingen en de beslissingen die om reden van het minder belang/spoedeisend karakter de tussenkomst van het bestuursorgaan niet rechtvaardigen
- Benoeming en ontslag van de bestuurders
  - De AV beslist onder meer over de vergoeding die aan de leden van het bestuursorgaan toekomt, de eventuele bijdragen tot verzekering die de vennootschap betaalt, de voordelen in natura, de mate van afzetbaarheid van de leden van het bestuursorgaan en de al of niet toekenning van een opzeggingstermijn en/of vergoeding
  - Een bestuurder kan steeds vrijwillig ontslag nemen
    - Dit mag niet ongelegen komen en de vennootschap geen overmatige schade toebrengen
    - Ontslag gaat in vanaf het tijdstip dat het ter kennis van de vennootschap werd gebracht
  - Voor benoeming en ontslag van niet-statutaire bestuurders gelden gewone meerderheidsregels
  - Bestuurder van de BV die in de statuten werd benoemd voor de gehele duurtijd van de VN, kan niet worden afgezet dan om ernstige motieven en met $\frac{3}{4}$ meerderheid
  - Niet-statutaire bestuurders kunnen ad nutum worden afgezet maar er kan statutair of in het contract met de bestuurder hiervan worden afgeweken zodat men een opzeggingstermijn of vergoeding kan toekennen
- Vaste vertegenwoordiging van rechtspersonen die als vennootschapsmandataris worden benoemd
  - Ook andere rechtspersonen kunnen tot bestuurder worden aangesteld, deze moeten wel worden vertegenwoordigd door een natuurlijk persoon, een vast vertegenwoordiger
  - De vaste vertegenwoordiger-natuurlijke persoon is aan dezelfde voorwaarden onderworpen als de bestuurder-rechtspersoon en samen met hem hoofdelijk aansprakelijk alsof hij zelf het betrokken mandaat in eigen naam en voor eigen rekening had uitgevoerd
  - Aanduiding van vaste vertegenwoordiger geldt voor alle organieke mandaten die een RP opneemt
  - Volledige vrijheid wie de rol als vaste vertegenwoordiger op zich neemt
  - Er mag slechts 1 vaste vertegenwoordiger worden aangeduid

- Uitz: indien de bestuurde vennootschap maar 1 bestuurder benoemt mag de RP ook een plaatsvervangende vaste vertegenwoordiger benoemen
    - Eenzelfde NP kan uiteraard ook niet meerdere bestuursmandaten bekleden
- Bevoegdheid van en vertegenwoordiging door het bestuur
  - Bevoegdheid en taken van het bestuur: “intern bestuur”
    - Juridische bevoegdheden: alle materies die door de wet, of door de statuten niet aan andere organen zijn toevertrouwd
    - Bevoegdheden van het bestuur zijn sterk veranderlijk in functie van de omvang van de vennootschap
    - In grotere vennootschappen zal de RVB/directieraad een groot deel van zijn bevoegdheden delegeren, deze blijven dan nog over:
      - Benoeming en afzetting van het dagelijks bestuur
      - Toezicht op het dagelijks bestuur
      - Algemeen beleid van de vennootschap
      - Taken die door de wet uitdrukkelijk aan de raad van bestuur zijn opgedragen
  - Vertegenwoordiging: de “externe aspecten” van het bestuur
    - De vertegenwoordiging voor en toerekening van rechtshandelingen
      - Bekendste vorm van vertegenwoordiging → lastgeving: de lastgever geeft aan de lasthebber de juridische macht om voor zijn rekening bepaalde rechtshandelingen te stellen
      - Vennootschapsbestuurders zijn vertegenwoordigers van de vennootschap
        - Bestuurders worden door ons recht anders gekwalificeerd naargelang de rechtsvraag die men wil beantwoorden: soms als lasthebber, soms als orgaan of als aangestelde, of uitvoeringsagent
        - Deze verschillende kwalificaties zijn met elkaar verenigbaar
      - Opdat een rechtshandeling van een lasthebber aan de lastgever zou toegerekend worden moeten 2 voorwaarden vervuld zijn:
        - Lasthebber moet in hoedanigheid handelen
        - Lasthebber moet binnen gegeven bevoegdheid handelen
      - Handelen in hoedanigheid
        - De vertegenwoordiger moet duidelijk maken dat hij niet zichzelf verbindt door de rechtshandeling maar wel zijn opdrachtgever
        - Indien de vertegenwoordiger niet verduidelijkt dat deze in hoedanigheid optreedt, is hij persoonlijk gehouden tot de rechtshandeling
        - Bij twijfel moet de vertegenwoordiger met een uitdrukkelijke verklaring verduidelijken voor wie hij handelt

- Ook bestuurders moeten opgeven dat zijn namens de vennootschap handelen
- Legitimatie
  - Vertegenwoordiger dient te bewijzen dat hij bevoegd is op te treden namens een bepaalde vertegenwoordigde → hij dient zich te legitimeren
  - De wederpartij heeft het recht de voorlegging van de volmacht te vragen
  - Indien de vertegenwoordiger niet mocht handelen zal de vertegenwoordigde niet gebonden zijn door de handeling
  - Vaak geschiedt deze legitimatie informeel
  - De VN moet de benoeming van haar bestuurders, en de bevoegdheden die aan de bestuurders gezamenlijk of individueel toekomen, bekendmaken in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad, de bestuurder dient geen volmacht voor te leggen en kan gewoon verwijzen naar deze bekendmaking
  - Wanneer de benoeming van een bestuurder nietig is mogen 3en ervan uitgaan dat deze toch nog bestuurdersbevoegdheid heeft tenzij anders gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch staatsblad
- Handelen binnen bevoegdheid
  - De vertegenwoordiger verbindt de vertegenwoordigde slechts binnen de grenzen van de bevoegdheid die deze laatste heeft verleend
  - Indien de wederpartij geen volmacht vraagt, is het de taak van de vertegenwoordiger de wederpartij te waarschuwen betreffende eventuele tekortkomingen in zijn bevoegdheid, indien hij dit niet heeft gedaan is dit onrechtmatig handelen van de vertegenwoordiger en zal hij hiervoor schadeplichtig zijn zonder evenwel persoonlijk verbonden te worden
  - Onbevoegdelijk verrichte handelingen zijn ongeldig wegens gebrek aan wederpartij en dus vernietigbaar
  - Indien de wederpartij zelf een perfecte wilsuiting heeft uitgebracht, kan zij zich niet beroepen op de nietigheid die het gevolg is van een onbevoegd gedane wilsuiting langs de kant van de opdrachtgever
    - Ander bij eenzijdige rechtshandelingen, dan kan dat wel aangezien geen wilsuiting
  - Het bestuur beschikt over de volheid van bevoegdheid
  - Bij vennootschappen met rechtspersoonlijkheid is het gebruikelijk om in de statuten bepaalde beperkingen aan deze wettelijke bevoegdheid van het bestuur aan te brengen → bevoegdheidsbeperkingen

- Een bestuurder die deze beperkingen niet respecteert, begaat een bestuursfout waarvoor hij door de vennootschap aansprakelijk gesteld kan worden
  - → schadevergoedingsplicht
- Maatschappelijk voorwerp = beperking op de bevoegdheid van de bestuurders
- NV en BV: de PROKURALEER
  - Wanneer het bestuursorgaan, of de dagelijkse bestuurder, vertegenwoordigingshandelingen stellen waarvoor zij wel volgens de wet maar niet volgens de statuten van de vennootschap bevoegd zijn, dan is de vennootschap toch door die vertegenwoordigingshandelingen verbonden
  - Bedoeld om 3en te beschermen: deze moet enkel de wet kennen, niet de statuten
  - Statutaire bevoegdheidsbeperkingen zijn niet tegenwerpelijk: noch kwantitatieve, noch kwalitatieve
  - Ook al is een bevoegdheidsbeperking gepubliceerd, dat maakt haar op zich niet tegenwerpelijk
  - De Prokuraleer kan wel enkel ingeroepen worden door derden ter goeder trouw
    - Bevoegdheidsbeperkingen dienen dus voornamelijk als signaal aan het bestuur
  - Voor de NV laat het WVV toe dat de statuten 1 of meer bestuurders, al dan niet gezamenlijk, de bevoegdheid verlenen om de vennootschap te vertegenwoordigen
    - Meerhandtekeningsclausules zijn wel tegenwerpelijk aan derden
  - Prokuraleer geldt enkel in de BV, NV en CV, voor andere vennootschappen geldt het gemeen vertegenwoordigingsrecht
  - Bevoegdheidsbeperkingen die uit de wet voortvloeien zijn wel tegenwerpelijk aan derden!
- Bekrachtiging van onbevoegde handelingen
  - Indien de gegeven bevoegdheid duidelijk niet volstaat om een bepaalde handeling te stellen, kan de vertegenwoordiger het risico nemen op te treden onder voorbehoud van bekrachtiging
    - Indien VN bekrachtigt → retroactiviteit, wordt geacht vanaf het begin tot stand gekomen te zijn
    - Indien VN weigert → geen schuld bij de vertegenwoordiger
  - Bekrachtiging dient te geschieden door het terzake bevoegde orgaan

- Ook handelingen gesteld buiten het statutair voorwerp kunnen worden bekrachtigd volgens de regels van een wijziging van het voorwerp
  - Door de AV
  - Volgens de regels van statutenwijziging
  - Extra sterke meerderheid van 4/5 van de uitgebrachte stemmen
- Toepassing van de vertrouwensleer
  - Voor de toerekening van de handeling aan de vennootschap is vereist:
    - Dat de verwekte schijn toerekenbaar is aan de schijnverwekker
    - Dat er rechtmatig vertrouwen is in hoofde van de wederpartij (dit mag niet blind of naïef zijn)
- De persoonlijke aansprakelijkheid van de vertegenwoordiger t.o.v. de wederpartij
  - Een vertegenwoordiger die in hoedanigheid is opgetreden is niet persoonlijk gebonden door de rechtshandeling die hij stelt
    - Dit beginsel blijft overeind wanneer een vertegenwoordiger buiten bevoegdheid handelt
  - Indien de onbevoegd handelende vertegenwoordiger de wederpartij de indruk heeft gegeven dat de handeling bevoegdelijk werd gesteld, dan handelt hij onbetamelijk
    - Het handelen zonder of buiten bevoegdheid, is een fout, een afwijkend gedrag van de goede huisvader
    - De wederpartij zal de vertegenwoordiger aansprakelijk kunnen stellen voor de vergoeding van de schade
    - De wederpartij kan niet van uitvoering van het contract zonder meer vorderen, de vertegenwoordiger is niet persoonlijk gebonden door de rechtshandeling
  - De wederpartij moet de nodige voorzichtigheid aan de dag leggen, indien hem een volmacht is voorgelegd waaruit de onbevoegdheid van de vertegenwoordiger blijkt verliest hij het recht op een schadevergoeding
  - Dit zou ertoe leiden dat de wederpartij van vennootschappen met rechtspersoonlijkheid geen schadevergoeding kan vorderen voor een onbevoegd handelende bestuurder, de rechtbank zal echter ook onbevoegd handelende vennootschapsorganen aansprakelijke stellen

- De toerekening of aansprakelijkheid voor onrechtmatige daden
      - Onrechtmatige daden gepleegd door rechtspersonen, of door hun organen, leiden vooreerst tot persoonlijke aansprakelijkheid van de handelende partij
      - Indien een orgaan van een rechtspersoon een onrechtmatige daad begaat, is het alsof die rechtspersoon zelf die onrechtmatige daad heeft begaan
      - De rechtspersoon is slechts aansprakelijk voor de onrechtmatige daden van haar organen
      - Innerlijke feiten, zijnde bepaalde psychische gegevens waaraan de wet rechtsgevolgen vastknoopt, aan de vertegenwoordigde toerekenbaar zijn, zo deze feiten zich voordoen in hoofde van een orgaan
- Vergoeding, aansprakelijkheid, belangenconflicten van bestuurders
  - Remuneratie
    - Bestuurders van vennootschappen worden in de regel vergoed
      - Vaste vergoeding
      - Veranderlijke vergoeding- gebonden aan de resultaten van de door hen geleide onderneming
      - Tantièmes → deel van de te verdelen winst
    - Vergoeding van het bestuur vastgesteld door de AV
    - Indien bestuurders aanvullende functies vervullen, kunnen hen bijkomende vergoedingen worden toegekend
  - De belangenconflicten
    - Wanneer een bestuurder persoonlijk een contract sluit met de vennootschap
    - De handeling kan nadeel toebrengen aan de vennootschap, terwijl hij zelf aan de zijde van de vennootschap over de handeling meebeslist
    - De belangenconflictprocedure moet worden toegepast wanneer een bestuurder rechtstreeks of onrechtstreeks belang van vermogenrechtelijke aard heeft dat strijdig is met het belang van de vennootschap naar aanleiding van een beslissing of een verrichting van het bestuur
      - Bestuurder moet een financieel voordeel hebben
    - De te volgen procedure hangt af van de bestuursvorm binnen de vennootschap:
      - Monistisch bestuur in de NV
        - Betrokken bestuurder moet het belangenconflict medelen aan de andere bestuurders vooraleer de raad van bestuur een besluit neemt
        - De geconflicteerde bestuurder heeft een onthoudingsplicht en mag dus niet deelnemen aan de beraadslaging over de verrichting of beslissing, noch aan de stemming in dat verband

- Indien alle bestuurders een conflict hebben, wordt de beslissing voorgelegd aan de AV van de aandeelhouders
- Enige bestuurder in de NV
  - Indien de enige bestuurder een strijdig belang heeft wordt de beslissing voorgelegd aan de AV
- Duaal bestuur in de NV
  - In geval van een persoonlijk belangenconflict van een lid van de directieraad, moet de materie voor beslissing naar de raad van toezicht worden verwezen
- De BV
  - Indien meerdere bestuurders die elk concurrentieel bevoegd zijn en 1 heeft een belangenconflict, moet hij zijn medebestuurders hiervan inlichten, die dan de beslissing nemen zonder medewerking van de geconflicteerde bestuurder
  - Zij zullen deze beslissing in college moeten nemen
  - Indien 1 bestuurder → AV, indien ook enige aandeelhouder mag hij de beslissing zelf nemen
- Sancties
  - Beslissingen of verrichtingen die hebben plaatsgevonden met overtreding van voormelde belangenconflicteregeling zijn nietig
  - Alle bestuurders zullen aansprakelijke zijn indien een van hen, al dan niet met naleving van de wettelijke procedure, de vennootschap een onrechtmatig nadeel heeft toegebracht
- Bijzondere regels in beursgenoteerde context voor conflicten op het niveau van de aandeelhouders
  - De beslissing zal voorafgaandelijk worden onderworpen aan het oordeel van 3 leden van de RvB
  - Deze leden + een deskundige die ook onafhankelijk is, zullen een verslag voorleggen waarin zij de verrichting ontleden en vaststellen of de transactie tegen aanvaardbare marktvoorwaarden plaatsvindt
- Verantwoording
  - Het bestuur moet jaarlijks een bestuursverslag voorleggen aan de AV en moet jaarlijks de jaarrekening laten goedkeuren door de AV
- Aansprakelijkheid
  - Gronden van bestuurdersaansprakelijkheid en kring van aansprakelijke personen
    - Algemene aansprakelijkheidsregel voor fouten begaan in de uitoefening van de bestuursopdracht

- De aansprakelijkheidsgrond wordt gekoppeld aan de positieve verplichting voor bestuurders tot behoorlijke vervulling van de hen opgedragen taak
- Leden van bestuursorganen, dagelijks bestuurders en feitelijke bestuurders
- Individuele versus hoofdelijke aansprakelijkheid
  - Indien het bestuursorgaan een college (RvB) is, zijn de leden hoofdelijk aansprakelijk voor de beslissingen of nalatigheden van dit college
  - Indien geen college, dan is elke bestuurder slechts aansprakelijk voor zover hemzelf effectief een bestuursfout kan worden aangewreven
    - Wanneer de fout bestaat in de schending van een of andere bepaling van het WVV of van de statuten van de rechtspersoon, zijn de leden van het bestuursorgaan hoofdelijk aansprakelijk voor alle schade die uit deze schending voortvloeit
  - Bij grond voor hoofdelijke aansprakelijkheid kan een bestuurder zich eventueel aan die aansprakelijkheid onttrekken indien:
    - Hij niet persoonlijk aan de fout heeft meegewerkt
    - Hij moet ook de beweerde fout hebben gemeld aan de andere bestuurders
      - Deze melding moet worden opgenomen in de notulen
- Kwijting
  - De beslissing van de AV om geen vordering in aansprakelijkheid tegen de bestuurders in te stellen
  - Wanneer het bestuur inbreuken op de wet of de statuten heeft gepleegd, zij niettemin de kwijting kan verkrijgen op voorwaarde dat zij de AV correct heeft ingelicht over deze inbreuken
- Aansprakelijkheid ten aanzien van derden
  - Bestuurders kunnen aansprakelijk zijn tegenover de derden die het slachtoffer zijn van hun onrechtmatig gedrag, voor zover de begane fout een buitencontractuele fout is
  - Aansprakelijkheid van bestuurders, bij faillissement, werd verder verstrengd in het geval dat aan de bestuurder een kennelijk grove fout kan worden verweten
    - De curator kan dan een vordering in aansprakelijkheid instellen voor het gehele bedrag van de schade die aldus aan failliete massa werd veroorzaakt, doch de rechtbank kan eventueel dit bedrag matigen
- Beperking van de maximale bestuurdersaansprakelijkheid
  - WVV voorziet een beperking van het bedrag waarvoor een bestuurder aansprakelijk kan worden gesteld

- De aansprakelijkheidsbeperking wordt voorzien voor elke (dagelijkse) bestuurder, zaakvoerder, lid van een directieraad of een raad van toezicht en geldt principieel voor alle schadeaansprakelijkheid
- Uitzonderingen waarbij de bestuurder voor de volledige door hem veroorzaakte schade dient op te draaien
  - Lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt
  - Zware fout, bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden in hoofde van de persoon die aansprakelijk wordt gesteld
  - Garantieverplichtingen
  - Fiscale fraude
  - ...
- Hoe groter de bestuurder rechtspersoon is, hoe groter de potentiële aansprakelijkheid van de bestuurder moet bedragen
  - EUR 125.000
    - 3 bj voor de aansprakelijkheidsvordering
    - Gemiddelde omzet < 350.000
    - Gemiddeld balanstotaal < 175.000
  - EUR 250.000
    - 3 bj voor de aansprakelijkheidsvordering
    - Gemiddelde omzet < 700.000
    - Gemiddeld balanstotaal < 350.000
  - EUR 1.000.000
    - 3 bj voor de aansprakelijkheidsvordering
    - Gemiddelde omzet < 9.000.000
    - Gemiddeld balanstotaal < 4.500.000
  - EUR 3.000.000
    - Indien vorige grenzen overschreden maar onder volgende
  - EUR 12.000.000
    - Gemiddelde omzet > 50.000.000
    - Gemiddeld balanstotaal > 43.000.000
- Deze bedragen gelden voor alle bestuurders samen
- De maximale bedragen gelden per feit of geheel van feiten dat aanleiding kan geven tot aansprakelijkheid, ongeacht het aantal eisers of vorderingen
- Exoneratie en vrijwaring van de bestuurdersaansprakelijkheid
  - Algemene verbod om deze aansprakelijkheid op voorhand verder te beperken dan wat in het WVV is voorzien
  - Exoneren = op voorhand afstand doen van de mogelijkheid om de bestuurders aansprakelijk te stellen

- Vrijwaren = de rechtspersoon de financiële gevolgen van een geslaagde vordering tot bestuurdersaansprakelijkheid geheel of gedeeltelijk op zich neemt
- Verbod geldt voor alle vormen van aansprakelijkheid
- Elke bepaling in de statuten die strijdig is met het bovenvermelde wordt voor niet geschreven gehouden
- Wel toegelaten: de rechtspersoon verzekert zijn bestuurders op zijn kosten bij een verzekeringsonderneming
- Ook toegelaten: vrijwaringsbedingen die op het niveau van de controlerende entiteit of aandeelhouders worden aangegaan

AFDELING 4: DE ALGEMENE VERGADERING

- Samenstelling
  - Aandeelhouders met en zonder stemrecht, houders van converteerbare obligaties en van inschrijvingsrechten
  - Bestuurders en commissaris
  - Niet-aandeelhouders kunnen tot de vergadering worden toegelaten door de aandeelhouders
    - Journalisten, adviseurs,...
  - Indien meerdere personen eigenaar zijn van dezelfde aandelen, moeten ze onderling overeenkomen wie het stemrecht zal uitoefenen
    - Een van hen of een derde
- Vertegenwoordiging op de vergadering
  - Aandeelhouders kunnen deelnemen in persoon
    - Aandelen op naam leveren bewijs door vermelding in het register
    - Gedematerialiseerde aandelen leveren bewijs via een attest dat wordt uitgegeven door de erkende rekeninghouder of de vereffeninginstelling
  - Ze kunnen ook door middel van volmacht aan de vergadering deelnemen
    - Volmacht kan enkel aan een andere aandeelhouder gegeven worden
    - Bij genoteerde vennootschappen moet het verzoek tot het verlenen van de volmacht bepaalde gegevens bevatten
    - In andere vennootschappen is deze geheel vrij
    - Volmachten zonder aanduiding van de gevolmachtigde worden dikwijls geacht toe te komen aan de voorzitter van de vergadering
  - Statuten kunnen bepalen dat de aandeelhouder zijn stemrecht per brief uitoefent, dit komt weinig voor
  - Aandeelhouders kunnen stemrecht uitoefenen mbt aandelen waarvan zij op registratiedatum houder zijn, deze kan voor of na de AV plaatsvinden
- Bevoegdheden
  - 2 bevoegdheidsgebieden
    - Het doen functioneren van de verhouding “opdracht” tussen de aandeelhouders en het bestuursorgaan
      - Benoeming en ontslag van bestuurders, bepaling van hun vergoeding

- Rekening en verantwoording verlangen van bestuurders; kwijting geven voor hun bestuur
    - Aansprakelijkheidsvordering instellen tegen de bestuurders
    - Bepalen van resultaatbestemming, winstuitkering door dividenden of tantièmes goedkeuren
  - Beslissen over de fundamentele wijzigingen van de vennootschapsrechten o.a. statutenwijzigingen
  - Statuten kunnen deze bevoegdheden verruimen
  - De AV kan het bestuursorgaan geen bindende instructies geven: zij kan enkel wensen uitspreken ten behoeve van het bestuur, doch deze dienen er geen rekening mee te houden
- Oproeping
  - AV wordt samengeroepen door het bestuur
  - Ook commissarissen-revisoren kunnen de vergadering bijeenroepen
  - Een enkele aandeelhouder of meerdere samen die 1/10 van de aandelen of kapitaal bezitten, kunnen vragen dat het bestuur de vergadering zou bijeenroepen, zij kunnen bepalen welke punten zij naast het bestuur op de agenda geplaatst willen zien
    - Indien het bestuur dit niet doet kunnen ze naar de rechtbank die een gerechtelijke vertegenwoordiger de AV zal laten samenroepen
  - Oproeping met de agenda kan op verschillende manieren gebeuren
    - Aangetekende brief, indien alle aandelen op naam zijn gesteld
      - Deze mogen vervangen worden door een ander communicatiemiddel (website, email)
    - Via de pers, bij gedematerialiseerde aandelen
      - Oproeping in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad 15 dagen voor de AV bij niet-genoteerde
      - 30 dagen voor de AV bij genoteerde
      - EN moet ook worden bekendgemaakt in een “nationaal verspreid blad”
      - De houders van aandelen op naam moeten nog steeds een brief krijgen
    - Voor de jaarlijkse AV is geen extra bekendmaking in een nationaal verspreid blad noodzakelijk
- Gewone, bijzondere en buitengewone algemene vergaderingen
  - Gewone = de jaarlijkse vergadering, deze staat in de statuten voorgeschreven
  - Buitengewone AV = wijziging statuten voor notaris + bijzondere regels van aanwezigheid en meerderheid
  - Bijzondere AV = geen bijzondere regels van aanwezigheid (quorum) en meerderheid en niet voor de notaris
- Quorum en meerderheden
  - Besluiten waarvoor de wet geen bijzondere meerderheden verplicht, worden genomen ongeacht het aanwezige of vertegenwoordigde aantal aandeelhouders

- Vb: aanduiding/ontslag van bestuurders
    - Gewone meerderheid, de helft van de aanwezige/vertegenwoordigde stemmen moet akkoord gaan
  - Besluiten waarvoor een bijzondere meerderheid wordt voorgeschreven zijn onderworpen aan een quorum vereiste
    - De helft van de uitgegeven aandelen dienen aanwezig/vertegenwoordigd te zijn
      - Indien dit niet zo is, zal een nieuwe vergadering worden belegd, waar kan worden gestemd ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde aandelen
    - Vereiste, versterkte meerderheid moet instemmen → $\frac{3}{4}$ van de stemmen
      - In sommige gevallen is $\frac{4}{5}$ vereist
  - Persoon die meer dan $\frac{1}{2}$ van de stemmen bezit = controleaandeelhouder
    - Indien dit een VN is → moedervenootschap
  - Persoon die meer dan $\frac{1}{4}$ van de stemmen bezit = minderheidscontrolepakket
    - Kan de normale werking niet blokkeren maar wel de buitengewone AV
  - De statuten kunnen van deze regelen afwijken door strengere regelen voor te schrijven, zwakkere regelen zijn niet toegestaan
- Verloop van de vergadering
  - Vergadering wordt voorgezeten door de oudste aandeelhouder MAAR statuten bepalen vaak dat de voorzitter van het bestuursorgaan de vergadering voorziet
  - Stemopnemers verifiëren aanwezigheid en conformiteit van volmachten + stellen een lijst van de aandeelhouders op
  - De agenda wordt goedgekeurd, in beginsel kunnen geen punten tot de agenda worden toegevoegd
    - Bij ernstige feiten die nu pas aan het licht komen en dwingen tot onmiddellijke actie kan dit wel
    - Statuten kunnen ook bepalen dat bij een bepaalde meerderheid een punt wel aan de agenda kan toegevoegd worden
  - Meerderheden worden genotuleerd, via handopsteken of met zitten en opstaan, de voorzitter kan ook de individuele telling van de stemming bevelen
  - De aandeelhouder kan zijn onthouding motiveren
  - Aandeelhouders hebben het recht vragen te stellen
    - Bestuurders en de commissarissen-revisoren moeten deze vragen beantwoorden
  - Het meedelen van koersgevoelige informatie is de bestuurders verboden
  - Al deze vormen zijn overbodig indien alle aandeelhouders aanwezig/vertegenwoordigd zijn, en zij eenparig besluiten de voorgestelde punten goed te keuren
- Notulen
  - Notulen worden opgesteld door de secretaris en ondertekend door de voorzitter en de secretaris + aandeelhouders die erom vragen
  - Indien statutenwijziging worden de notulen in een notariële akte vastgesteld

AFDELING 5: HET ORGAAN VAN TOEZICHT: DE COMMISSARIS

- Onafhankelijke controleur
- Orgaan van de vennootschap die onafhankelijk moet zijn aangezien hij zijn taak in het algemeen belang vervult
- Kleine ondernemingen moeten geen orgaan van toezicht aanstellen, de commissaris moet wel steeds een revisor zijn
  - Deze kunnen dit wel vrijwillig doen om nieuwsgierige aandeelhouders af te weren, bij afwezigheid van een commissaris hebben zij immers een individueel controlerecht
- Enkel leden van het Instituut der Bedrijfsrevisoren komen in aanmerking om commissaris te worden
- Benoeming van de commissaris
  - Commissaris kan benoemd worden door de AV of in noodomstandigheden door de voorzitter van de ondernemingsrechtbank
  - De commissaris wordt benoemd voor een hernieuwbare periode van 3 jaar
  - De AV bepaalt het aantal commissarissen, indien meerdere vormen ze een college dat een orgaan is van de rechtspersoon
- Bezoldiging
  - Deze moet voldoende zijn om de uitoefening van de taken van toezicht te vergoeden
- Onafhankelijkheid
  - Afkoelingsperiode (2 jaar) → commissaris mag geen mandaat van bestuurder, zaakvoerder of enige andere functie aanvaarden in de vennootschap die aan zijn controle onderworpen is, noch in een daarmee verbonden vennootschap
- Ontslag van de commissaris
  - Kan ontslag nemen op een AV die hij zelf kan bijeenroepen
  - Hij moet zijn beweegredenen schriftelijk ter kennis brengen van de AV
  - Gedwongen ontslag
    - Enkel om “wettige redenen”
    - Bestuursorgaan moet voorafgaand de motieven voor het ontslag ter kennis brengen van de commissaris
    - Aandeelhouders moeten minstens 15 dagen op voorhand geïnformeerd zijn, de AV beslist bij eenvoudige meerderheid tot gedwongen ontslag
    - Indien de “wettige redenen” niet overtuigend blijken te zijn, zal een schadevergoeding kunnen worden toegevoegd aan de commissaris
  - Ontslag moet worden bekendgemaakt in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad
- Taak van de commissaris
  - Uitoefenen van toezicht op “de financiële toestand, op de jaarrekening en op de regelmatigheid, vanuit het oogpunt van het wetboek en van de statuten, van de verrichtingen weer te geven in de jaarrekening”
  - Nagaan en in zijn jaarlijkse controleverslag rapporteren of de boekhouding en de jaarrekening in overeenstemming met de wet worden opgemaakt
  - Attesteren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft

- Vermelden of hij kennis heeft gekregen van verrichtingen of beslissingen waarbij de statuten of het wetboek geschonden zijn
- Hij beschikt over zeer ruime onderzoeksbevoegdheden
  - Mag alle stukken die de vennootschap aanbelangen inzien en bijkomende inlichtingen vragen aan het bestuur
  - Tegenhanger: beroepsgeheim → hij mag geen informatie bekend maken tenzij daartoe verplicht of gemachtigd door de wet, voornamelijk in het kader van zijn controleverslag

AFDELING 6: WINST- EN VERLIESBESTEMMING

- Winstbestemming
  - Uitkeringen aan aandeelhouders – inleiding
    - NV: er kan enkel tot uitkering worden overgegaan indien en voor zover het eigen vermogen meer bedraagt dan het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap
    - BV: geen kapitaalregels, bij elke vorm van uitkering moeten 2 testen worden doorstaan: een balanstest en een liquiditeitstest
  - Rechtstreekse uitkering aandeelhouders: dividenden en reserves
    - Rechtstreekse uitkering van vermogen = traditionele winstuitkering
      - Bij BV ook teruggave aan de aandeelhouders van de inbrengen die zij in de vennootschap hebben geleverd
    - Indien winst kunnen verschillende bestemmingen gegeven worden door de AV:
      - Overdragen naar volgend bj
      - Op reserve plaatsen
      - Uitkeren aan aandeelhouders = dividenden
      - Uitkeren aan bestuurders = tantièmes
    - Er bestaan verschillende reserves
      - Wettelijke reserve (NV) moet verplicht aangelegd worden door 5% van de jaarwinst te reserveren tot deze 10% van het maatschappelijk kapitaal bedraagt
      - Beschikbare reserves kunnen door de AV op elk moment uitgekeerd worden
        - Normaal op jaarlijkse AV
        - Hiervoor kan een bijzonder AV bijeengeroepen worden tussen 2 jaarvergaderingen → tussentijds dividend
        - De raad van bestuur kan ook een dividend uitkeren uit de winst van het lopend boekjaar of het vorige indien de jaarrekening nog niet is goedgekeurd → interimdividend
      - Onbeschikbare reserves kunnen niet uitgekeerd worden, maar wel in het kapitaal geïncorporeerd worden bij kapitaalverhoging (NV!)
      - Sommige reserves zijn wettelijk onbeschikbaar: de wet zegt zelf dat zij niet mogen uitgekeerd worden

- Balanstest in de NV
  - Als er winst is, moet die eerst gebruikt worden om verliezen uit het verleden te dekken, en pas als er daarna nog winst overblijft, mag ze uitgekeerd worden
  - Het bedrag dat uit te keren valt dient als volgt berekend te worden:
    - Winst/verlies
    - – toevoeging aan WR (5% van winst indien WR nog niet 10% van kap is)
    - + overgedragen resultaat
    - + beschikbare reserves
    - – nog niet afgeschreven bedrag van oprichtingskosten en kosten voor O&O
- Dubbele uitkeringstest in de BV
  - Enkel wanneer de balanstest (AV voert deze uit) en de liquiditeitstest (bestuursorgaan) tegelijkertijd worden doorstaan, kan de BV vermogen uitkeren
  - Wettelijk of statutaire onbeschikbare eigenvermogensrubrieken mogen niet worden uitgekeerd
  - Balanstest
    - Geen uitkering mag geschieden indien het EV van de vennootschap negatief is of door de uitkering negatief zou worden
    - Keuze of men de cijfers uit de laatst goedgekeurde jaarrekening of uit een recentere staat van activa en passiva gebruikt
      - Voordeel voor tussentijdse dividenduitkering in vgl met NV
    - Ook het bestuursorgaan kan interimdividenden uitkeren uit de winst van het lopende bj
    - In de BV wordt zowel aan de AV als aan het bestuur de mogelijkheid verleend om winsten van het lopende bj uit te keren
      - Verschillende berekeningsbasis
      - Bestuur: winsten van lopend bj +/- overgedragen resultaat
      - AV: winsten van lopend bj +/- overgedragen resultaat + gereserveerde winsten
        - Deze noodzaken een statutenwijziging waartoe de AV in staat is
  - Liquiditeitstest
    - Het besluit van de AV om binnen het kader van de balanstest winst uit te keren, verkrijgt slechts uitwerking nadat het bestuursorgaan heeft vastgesteld dat de vennootschap na de

uitkering in staat zal blijven haar schulden te voldoen naarmate deze opeisbaar worden over een periode van ten minste 12 maanden te rekenen van de datum van de uitkering

- Beslissing van het bestuursorgaan moet worden verantwoord in een verslag, dit heeft een 3dubbel doel
  - Aansporen om nodige zorgvuldigheid aan de dag te leggen bij de uitvoering van de liquiditeitstest
  - Kredietverstrekkers kunnen zich vergewissen dat de uitkering de liquiditeit niet in gevaar brengt
  - Bestuursorgaan kan bewijsmateriaal samenstellen voor het geval de rechtsgeldigheid van de uitkering zou worden betwist
- Welke concrete testen worden doorgevoerd, wordt overgelaten aan de beleidsvrijheid van het bestuursorgaan
- In VN waar een commissaris is benoemd, moet deze de boekhoudkundige en financiële gegevens nakijken zonder een oordeel te moeten vellen over de liquiditeitstest
- Onterechte uitkeringen
  - De BV heeft het recht om een uitkering in strijd met de balans- of liquiditeitstest van de ontvangende aandeelhouders terug te vorderen
  - Bij de NV is de kwade trouw van de ontvangende aandeelhouders vereist voor terugvordering
  - Bestuurders van de BV die een uitkering hebben gedaan in strijd met de liquiditeitstest zijn aansprakelijk voor alle daaruit voortvloeiende schade
- De inkoop van eigen aandelen
  - Net zoals dividenduitkering een manier om liquiditeiten van de vennootschap naar de aandeelhouders over te hevelen op een fiscaal gunstigere manier
    - Daardoor mag de VN slechts aandelen terugkopen van de aandeelhouders met de geldmiddelen die als dividend uitkeerbaar zouden zijn
  - Niet verwarren met inschrijving op eigen aandelen, dit is in zijn geheel verboden
  - Cruciaal verschil met uittreding ten laste van het vennootschapsvermogen
    - Inkoop van eigen aandelen: initiatief = VN, aandeelhouder kan hier vrijwillig op ingaan
    - Uittreding ten laste van het vennootschapsvermogen: initiatief = aandeelhouder, hij kan VN dwingen zijn aandelen over te nemen
  - De wetgever vindt het vooral gevaarlijk dat ingekochte aandelen als actief bestanddeel van de vennootschap het minst waard zullen zijn op het

moment dat de SE het meest behoefte heeft aan activa die vrij gemakkelijk tegen een redelijke waarde te gelde gemaakt kunnen worden

- Strenge voorwaarden
  - AV moet toegestemd hebben met $\frac{3}{4}$ meerderheid
  - Inkoop mag alleen geschieden met voor uitkering beschikbare middelen
  - Alleen volgestorte aandelen mogen worden ingekocht
  - Alle aandeelhouders moeten op voet van gelijkheid hun aandelen voor inkoop kunnen aanbieden
- Eens is ingekocht, moet het aankoopbedrag worden gereserveerd
  - Zo zullen de SE geen nadeel ervaren in geval van faillissement
- Zolang de vennootschap eigen aandelen bezit is het daaraan verbonden stemrecht geschorst
  - Om autocontrole te vermijden
- De in strijd met de regels ingekochte aandelen worden van rechtswege nietig
- De AV kan beslissen de regelmatig ingekochte aandelen te vernietigen
  - Bij een NV kan dit gepaard gaan met een kapitaalvermindering
- Ter bescherming van de aandeelhouders moet de beslissing tot vervreemding van de ingekochte aandelen worden genomen door de AV met dezelfde aanwezigheids- en meerderheidsvereisten als voor een statutenwijziging
- De financiering van aandelenverwerving (financiële bijstand)
  - Het is niet verboden om een lening bij een bank aan te gaan, daarmee aandelen te kopen, en de lening dan terug te betalen met de opbrengsten zoals dividenden die de gekochte aandelen opleveren
  - De oude regeling was erg hinderlijk voor de management buy-out: de verrichting waarbij het management de aandelen koopt van de vroegere eigenaars, om aldus de zaak verder te zetten
  - Het nieuw uitgangspunt is dat financiële bijstand (het toestaan van voorschotten of zekerheden teneinde de verwerving van aandelen in de steunverlenende vennootschap te helpen financieren) toegelaten is
  - Het is wel enkel toegelaten onder volgende cumulatieve voorwaarden:
    - Machtiging van de AV met quora en meerderheden vereist voor een statutenwijziging
    - Steunverlening moet gebeuren met middelen die overeenkomstig de balanstest of dubbele uitkeringstest voor uitkering vatbaar zijn
    - Onbeschikbare reserve aanleggen ten belope van de steunverlening
    - Transactie tegen marktvoorwaarden
    - Plicht aan het bestuur van de NV om te waken over de billijkheid van de prijs waartegen de derde de aandelen zou verwerven
  - Bestuur moet een verslag opstellen
- Verliesverwerking
  - Algemeen

- Als een VN verliezen maakt, moet ze die naar het volgende bij overdragen tot ze verdwijnen
      - Door winst of door aanrekening kapitaal/reserves
    - Bestuur moet nagaan of de verliezen niet van die aard zijn dat de continuïteit van de vennootschap in het gedrang komt
      - Risico op bestuurdersaansprakelijkheid als ze discontinuïteit vaststellen en toch nog verbintenissen aangaan
  - De alarmbelprocedures
    - Regels om bestuurders aan hun plicht tot het bewaken van de continuïteit van de vennootschap te herinneren
    - NV: indien de verliezen 50% of 75% van het maatschappelijk kapitaal bereiken
      - Wanneer de verliezen zo groot zijn dat het netto-actief zo gedaald is dat het minder dan de helft respectievelijk $\frac{3}{4}$ van het kapitaalbedrag waard is
      - Bestuursorgaan moet de AV bijeenroepen
      - Bestuur moet een bijzonder verslag opstellen waarin het voorstellen formuleert
      - AV kan beslissen om de VN te ontbinden of deze te laten voortbestaan mits goedkeuring van herstel- of reorganisatiemaatregelen
      - Indien het netto-actief minder dan het minimumkapitaal bedraagt, kan elke belanghebbende de ontbinding van de VN voor de rechtbank vorderen
    - BV/CV: het bestuursorgaan moet de AV bijeenroepen nadat het heeft vastgesteld, of had moeten vaststellen, dat het nettoactief negatief dreigt te worden of is geworden (balanstest)
      - Deze bijeenroeping is ook verplicht indien de liquiditeitstest niet meer voldaan wordt
      - De alarmbelprocedure voor de BV moet jaarlijks worden herhaald
    - Bij een BV en CV is er geen mogelijkheid van derden om een vordering tot ontbinding in te stellen
- Uittreding en uitsluiting ten laste van het vennootschapsvermogen
  - Voor zover de statuten van de BV deze mogelijkheid voorzien, kan een aandeelhouder uittreden of worden uitgesloten uit de BV ten laste van het vermogen van de vennootschap
  - Uittreding ten laste van het vennootschapsvermogen
    - Statuten kunnen de modaliteiten vrij bepalen
    - Wet schrijft enkele dwingende modaliteiten voor ter bescherming van SE
      - Uittreding van oprichters pas mogelijk met ingang van het 3^e bij na oprichting en enkel binnen de eerste 6 maanden van het bij
    - Indien geen statutaire regeling

- Uittreding heeft pas uitwerking op de laatste dag van de 6^e maand van het bj
- Het bedrag van het scheidingsaandel moet ten laatste 1 maand nadien worden betaald
- Waarde van het scheidingsaandeel = het bedrag van de voor deze aandelen werkelijk gestorte en nog niet terugbetaalde inbreng
- Een uittreding heeft steeds betrekking op alle aandelen aangehouden door de uittredende aandeelhouder
- Uittreding is slechts toegelaten indien de balanstest en liquiditeitstest worden doorstaan
- De overgekochte aandelen moeten door de vennootschap worden vernietigd
  - Dit vereist een statutenwijziging dus uittredingen dienen bij authentieke akte te worden verleden
  - Geen beslissing van de AV nodig, enkel een vaststelling vanwege het bestuursorgaan
  - Kan uitgesteld worden tot het einde van het bj om notariële kosten te verlagen indien meerdere uittredingen
- Uitsluiting ten laste van het vennootschapsvermogen
  - Statuten kunnen bepalen dat de vennootschap een aandeelhouder om een wettige reden of omwille van een andere in de statuten vermelde reden kan uitsluiten ten laste van het vennootschapsvermogen
  - Enkel de AV is bevoegd om een uitsluiting uit te spreken
    - Deze moet haar besluit motiveren
    - Het besluit moet worden meegedeeld aan de uitgesloten aandeelhouder binnen 15 dagen na de beslissing
  - Tenzij de statuten anders beslissen, heeft de aandeelhouder recht op uitkering van de waarde van het scheidingsaandeel
  - Dit kan ook binnen de eerste 2 jaar na oprichting
  - Aandelen dienen ook vernietigd te worden dus statutenwijziging → notaris
- Uittreding van rechtswege
  - De statuten van een BV kunnen bepalen dat in geval van overlijden, faillissement,... een aandeelhouder geacht wordt van rechtswege uit de vennootschap te treden
  - De aandeelhouder/erfgenamen hebben dan recht op een uitkering van het scheidingsaandeel
  - Dit kan ook al plaatsvinden binnen de eerste 2 jaar na oprichting
  - Dit wordt ook opengesteld indien een aandeelhouder niet langer zou beantwoorden aan de statutaire vereisten om aandeelhouder te worden

AFDELING 7: DE KAPITAAL- EN VERMOGENSVERRICHTINGEN

- NV
  - Kapitaalverhogingen
    - Soorten kapitaalverhogingen – toegestaan kapitaal

- Beslissing tot kapitaalverhoging → AV want statutenwijziging
- Kan in 1 of 2 fasen doorgevoerd worden:
  - 1: AV met kapitaalverhoging op de agenda wordt bijeengeroepen, de belangstellenden tekenen in op de nieuwe aandelen en er wordt vastgesteld dat het kapitaal verhoogd is
  - 2: AV beslist tot kapitaalverhoging tot een bepaal bedrag, een inschrijvingstermijn wordt opengesteld en ten slotte komt het bestuursorgaan na afloop van die termijn samen om te akteren dat het kapitaal met het bedrag van de inschrijvingen verhoogd wordt
- Uitgifte van nieuwe aandelen
  - Normaal gaat de kapitaalverhoging gepaard met nieuwe inbrengen; in ruil daarvoor worden nieuwe aandelen uitgegeven
  - Bestuur moet de uitgifteprijs verantwoorden in een verslag dat openbaar moet worden gemaakt en ter beschikking gesteld van de aandeelhouders
    - Dit wanneer ze de aandelen uitgeeft onder of boven kapitaalvertegenwoordigende waarde
  - Aandeelhouders moeten geïnformeerd worden over de effecten van de kapitaalverhoging op hun relatieve positie en vermogenspositie in de vennootschap
    - Bij elke uitgifte van nieuwe aandelen moet het bestuursorgaan de uitgifteprijs verantwoorden in een verslag, ook de commissaris moet verslag uitbrengen
  - Op plaatsing en volstorting van de inbrengen zijn dezelfde regelen van toepassing als bij de oprichting
  - De aansprakelijkheid (die bij de oprichters ligt bij oprichting) valt hier op de bestuurders, zij moeten verzekeren dat alles correct verloopt
    - Deze aansprakelijkheid is een soort van garantieplicht
- Incorporatie van reserves
  - Kapitaal kan verhoogd worden door incorporatie van reserves
  - Louter boekhoudkundige operatie
  - Alleen de samenstelling van het passief verandert, reserves worden kapitaal
  - Het is niet nodig nieuwe aandelen uit te geven, de kapitaalvertegenwoordigende waarde van de bestaande aandelen zal stijgen

- Soms worden bonusaandelen uitgegeven, deze zijn gratis en worden proportioneel op basis van hoeveel aandelen aandeelhouder al bezitten uitgedeeld
  - Toegestaan kapitaal
    - De AV kan in de statuten een clause inzake toegestaan kapitaal incorporeren
      - Ze geeft het bestuursorgaan machtiging om gedurende 5 jaar het kapitaal te verhogen
    - De bedoeling is om vennootschappen toe te laten vlug en vlot in te spelen op een goede mogelijkheid om bijkomende aandelen uit te geven
    - De kapitaalverhoging moet door uitgifte van aandelen tegen inbrengen van geld gebeuren, bij inbrengen in natura is expliciete toestemming nodig
  - Het voorkeurrecht
    - Bij kapitaalverhoging kan zich verwatering of dilutie ten nadele van de bestaande aandeelhouders voordoen
      - Indien stemrecht minder waard wordt, zal men macht verliezen
    - Ook de kleine aandeelhouder kan slachtoffer zijn van verwatering: indien de nieuwe aandelen beneden de beurskoers of de boekwaarde van de bestaande aandelen worden uitgegeven, en hij niet het recht krijgt er op in te schrijven, zal hij een verlies ondergaan
    - Om verwatering te voorkomen → voorkeurrecht: geeft de bestaande aandeelhouders het recht om op nieuwe aandelen in te tekenen vooraleer derden de kans krijgen dat te doen
    - Geldt bij alle uitgiften van aandelen
    - Bij incorporatie van reserves of kapitaalverhoging tegen inbreng in natura geldt geen voorkeurrecht
    - De AV mag, met de meerderheden vereist voor statutenwijziging, van het voorkeurrecht afwijken als zulks in het belang is van de vennootschap
    - Indien de nieuwe aandelen worden voorbehouden voor een bepaalde partij, moet de identiteit van de begunstigde worden bekendgemaakt aan de AV
    - Het WVV voorziet in een uitgebreide motiveringsplicht voor het bestuur die zal worden gecontroleerd door een commissaris of revisor
    - Wanneer een 10%-aandeelhouder begunstigde is van de opheffing van het voorkeurrecht, mag deze niet meestemmen over de uitgifte
  - Kapitaalvermindering
    - De reële kapitaalvermindering

- Gelden worden teruggestort aan de aandeelhouders of hun vrijstelling wordt verleend van de nog te storten verrichtingen op hun beloofde inbrengen
- Alleen de AV is bevoegd tot kapitaalvermindering
  - Onder regels van een statutenwijziging
- Het besluit heeft slechts uitwerking na publicatie in de Bijlagen tot het Belgische Staatsblad + indien geen SE zich binnen de 2 maanden er tegen verzet
- Elke SE heeft individueel het recht om zich te verzetten tegen het verminderen van zijn onderpand
- Indien een SE optreedt, heeft de VN enkele mogelijkheden
  - Deze onmiddellijk betalen
  - Onderhandelen om hem zekerheden te geven
  - Zaak aan de beoordeling van de rechtbank overlaten
- De formele kapitaalvermindering: met verwerking van verliezen
  - Indien belangrijke verliezen, kan het zinvol zijn het kapitaal te verminderen door de verliezen van het kapitaal af te boeken
  - Voor aandeelhouder betekent dit dat toekomstige winsten niet prioritair zullen aangewend moeten worden om de verliezen van het verleden goed te maken
  - Deze verrichting wordt dikwijls doorgevoerd bij de overnamen van een onderneming
  - Schuldeisers hebben geen verzetsrecht
  - Vaak zijn deze verliezen heel groot zodat het kapitaal vermindert beneden 0, dergelijke kapitaalvermindering heeft pas uitwerking indien en op het moment dat ze gevolgd wordt door een kapitaalverhoging (tot het minimumkapitaal) → accordeonoperatie
    - Dit is het enige geval waar het toegelaten is het kapitaal tijdelijk beneden het minimumkapitaal te laten zakken
  - Deze verrichting is juridisch toegelaten maar niet evident, men moet investeerders vinden die bereid zijn via een kapitaalverhoging in dergelijke verlieslatende vennootschap te investeren
- BV
  - De uitgifte van nieuwe aandelen is in beginsel een beslissing die door de AV moet worden genomen volgens de regels van de statutenwijziging
  - BV kan een clause van bevoegdheidsdelegatie invoeren, waarbij de AV het bestuur voor max 5 jaar machtigt om bijkomende aandelen uit te geven tegen nieuwe inbrengen
  - AV kan ook het voorkeurrecht beperken of opheffen in het belang van de vennootschap
  - Terugbetaling van de inbrengen aan de aandeelhouders worden onderworpen aan de balans- en liquiditeitstest

AFDELING 8: DE BESCHERMING VAN DE AANDEELHOUDERS

- De minderheidsvordering
  - Bestuurdersaansprakelijkheidsvordering kan worden ingesteld door de aandeelhouders die 10% van de aandelen bezitten (BV), of die 1% van de stemmen of €1.250.000 in termen van nominaal kapitaal (NV) vertegenwoordigen
    - Zij mogen zelf niet de kwijting van aansprakelijkheid hebben goedgekeurd
    - De kosten moeten worden voorgeschoten door de aandeelhouder die vordert
      - Dit is een belangrijk remmiddel van deze regeling
    - Indien de procedure in zijn voordeel verloopt kan hij deze kosten terugvorderen op de onderneming, anders zal hij deze zelf dragen
    - De minderheidsaandeelhouder zal maar een klein % ontvangen van de eventuele schadevergoeding die de bestuurder zou moeten betalen
  - Dit instrument wordt niet frequent aangewend
- De geschillenregeling (niet voor genoteerde vennootschappen)
  - Deze vergt een rechterlijke uitspraak en de prijs voor de aandelen wordt betaald door de overnemer van de aandelen en niet door de VN
  - Deze wet bevat 2 regelen
    - 1 of meerdere aandeelhouders gezamenlijk die 30% van de aandelen bezit kan de rechtbank de vraag voorleggen luidens dewelke de andere aandeelhouders hem hun aandelen moeten overdragen, tegen de door de rechtbank vast te stellen prijs
      - Hij moet gegronde redenen bewijzen waarom de aandeelhouders hun aandelen moeten afstaan
      - Vaak volgt een opbodprocedure waarbij de hoogste bieder de aandelen kan verwerven
    - Een minderheidsaandeelhouder kan de meerderheid verzoeken zijn aandelen over te nemen om gegronde redenen, tegen een prijs door de rechtbank te bepalen
- De uitkoopregeling of “squeeze out”
  - In genoteerde vennootschappen heeft de aanwezigheid van een kleine groep aandeelhouders een wezenlijke kostenverhoging voor de vennootschap tot gevolg
  - Dit is een instrument zodat de grootaandeelhouders (gezamenlijk 95% van de stemrechten), de overige aandeelhouders kunnen verzoeken hen hun aandelen over te dragen, en zo zij weigeren, te horen bevelen dat de aandelen van rechtswege op de grootaandeelhouders zullen overgaan
- Aanstelling van een gerechtelijk deskundige
  - Aandeelhouders die 10% van de aandelen bezitten (BV), of die 1% van de stemmen of €1.250.000 in termen van nominaal kapitaal (NV) vertegenwoordigen, kunnen de rechtbank verzoeken een gerechtelijke deskundige aan te stellen om eventuele misbruiken binnen de vennootschap te onderzoeken
    - Ze moeten geloofwaardig maken dat er aanwijzingen zijn dat de belangen van de vennootschap op ernstige wijze in gevaar komen of dreigen te komen

- Het verslag van de deskundige is in beginsel vertrouwelijk en beperkt tot de partijen, doch de rechtbank kan anders beslissen

AFDELING 9: HERSTRUCTURERING EN OMZETTING

- Bij herstructurering is het de bedoeling om het vermogen van de vennootschap over te laten gaan op een andere entiteit
- Bij omvorming zal een onderneming een andere rechtsvorm aannemen maar haar rechtspersoonlijkheid zal blijven bestaan
- Herstructurering
  - Fusie
    - De rechtshandeling waarbij het gehele vermogen van 1 of meer vennootschappen, zowel de rechten als verplichtingen, als gevolg van ontbinding zonder vereffening op een andere vennootschap dan wel op een nieuwe door hen opgerichte vennootschap overgaat, tegen uitreiking van aandelen in de verkrijgende dan wel nieuwe vennootschap aan de aandeelhouders van de ontbonden vennootschap(pen)
  - Splitsing
    - Rechtshandeling waarbij het gehele vermogen van een vennootschap, zowel de rechten als de verplichtingen, als gevolg van haar ontbinding zonder vereffening, op verscheidene bestaande dan wel nieuwe door haar opgerichte vennootschappen overgaat, tegen uitreiking van aandelen in de verkrijgende dan wel nieuwe vennootschap aan de aandeelhouders van de ontbonden vennootschap(pen)
    - Gemengde splitsing → vermogen gaat over op 1/meer bestaande + 1/meer door haar opgerichte VN
  - Gelijkgestelde verrichtingen
    - Geruisloze fusie
      - Fusie waarbij de verkrijgende vennootschap reeds al de aandelen en andere stemrechtverlenende effecten van de overdragende vennootschap(pen) bezit
    - Partiële splitsing
      - Slechts een deel van het vermogen van een VN (rechten + plichten) gaan over op 1 of meer bestaande of nieuwe VN tegen uitreiking van aandelen in de verkrijgende VN van de onverdragende VN
    - Geruisloze partiële splitsing
      - Geen aandelen van de verkrijgende VN worden uitgegeven in het geval de verkrijgende VN reeds alle aandelen van de partieel gesplitste VN houdt
  - Inbreng en overdracht van een algemeenheid of bedrijfstuk
    - Een vennootschap draagt haar gehele vermogen over zonder ontbinding aan 1 of meer bestaande of nieuwe VN tegen een vergoeding die uitsluitend bestaat in aandelen van de verkrijgende VN → inbreng
    - Bij overdracht is de tegenprestatie geld

- Rechtsgevolgen
  - De gefuseerde/ gesplitste VN houdt op te bestaan, behalve voor wat betreft de vordering tot nietigverklaring van (het besluit tot) de fusie of splitsing
  - De VN wordt geacht nog 6 maanden te bestaan voor het instellen van dergelijke vordering
  - Een voltooide grensoverschrijdende fusie kan niet nietig worden verklaard
  - De aandeelhouders van de gefuseerd of gesplitste vennootschap worden aandeelhouder van de verkrijgende vennootschappen → niet het geval bij een geruisloze fusie of geruisloze partiële splitsing
- Tegenwerpelijkheid
  - De verrichting en haar rechtsgevolgen kunnen aan derden worden tegengeworpen vanaf de bekendmaking in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van de beslissing tot goedkeuring van de verrichting, behalve indien de VN aantoont dat die derde er reeds kennis van had
  - Vaak hebben partijen in hun contractuele relatie een non-assignment clause, dit sluit de overgang onder algemene titel expliciet uit
  - Indien de overdragende VN eigenaar is van OG, dienen de bepalingen van regionale regelgeving inzake bodemverontreiniging te worden nageleefd
- Bescherming van SE
  - SE die een vaststaande maar nog niet opeisbare vordering hebben tegen een bij de verrichting betrokken VN voor de bekendmaking van de verrichting, kunnen uiterlijk binnen 2 maanden na de bekendmaking van de vaststelling van de verrichting een zekerheid eisen
  - In geval van splitsing, blijven de verkrijgende VN daarenboven hoofdelijk gehouden tot betaling van de zekere en vaststaande schulden die bestaan op de dag dat de akten houdende vaststelling van het besluit tot deelneming aan de splitsing worden bekengemaakt en die overgaan op een andere VN die door de splitsing tot stand is gekomen
- Omzetting van vennootschappen
  - Nationale omzetting
    - Een VN met rechtspersoonlijkheid kan een andere rechtsvorm aannemen zonder haar rechtspersoonlijkheid te veranderen
    - Voorbereiding
      - Bestuursorgaan maakt staat van activa en passiva op
      - Max 3 maand tussen deze staat en goedkeuring op AV
      - Comissaris brengt verslag uit over deze staat
      - Bestuur licht omzetting toe in een verslag dat wordt vermeld in de agenda en op voorhand verzonden naar de aandeelhouders in aanleiding tot de beslissing over omzetting
    - Beslissing
      - Minimum de helft van het kapitaal of totaal aantal uitgegeven aandelen moet vertegenwoordigd/aanwezig zijn
      - Omzetting moet worden goedgekeurd door 4/5

- Instemming van alle aandeelhouders vereist indien
  - VOF naar CommV
  - VN bestaat nog geen 2 jaar
  - Statuten bepalen dat de VN geen andere rechtsvorm mag aannemen
- Met hetzelfde quorum en meerderheid, moeten meteen na het besluit tot omzetting, de nieuwe statuten van de VN, incl het nieuwe voorwerp, worden aangenomen
  - Anders besluit zonder gevolg
- De omzetting wordt bij authentieke akte vastgesteld, de conclusie van het revisoraal verslag wordt overgenomen en dit alles moet tegelijk worden neergelegd en bekendgemaakt
  - Anders nietig!
- Grensoverschrijdende omzetting
  - Zetel kan over landsgrenzen heen veranderen middels een statutenwijziging beslist door de AV (80% meerderheid)
  - Immigratie vs emigratie hypothese
    - België heeft de bevoegdheid om het personeel statuut van Belgische vennootschappen te reguleren zolang ingeschreven in het Belgische personenregister, over buitenlandse VN krijgt ze dit pas nadat ze zijn “binnengekomen”
  - De procedure tot grensoverschrijdende omzetting staat open voor alle vennootschapsvormen met RP, met uitzondering van de Europese vormen die onderworpen zijn aan de Europese regelgeving
  - Verstrengde regels gelden indien de VN op het moment van omzetting nog geen 2 jaar bestaat
  - Grensoverschrijdende omzetting is niet toegelaten zolang de om te zetten VN het voorwerp uitmaakt van een insolventieprocedure
    - Insolventieprocedure = alle binnen- en buitenlandse procedures gericht op het herstel of de afwikkeling van VN die zich in financiële moeilijkheden bevinden
  - Er zijn geen geografische beperkingen aan deze procedure

AFDELING 10: BOEKHOUDING EN JAARREKENINGEN

- Boekhoudplicht
  - Alle ondernemingen zijn gehouden een boekhouding te voeren
  - Doel
    - Inzicht verkrijgen in het vermogen dat dient tot waarborg van de SE
    - Nagaan of de rentabiliteit van de onderneming in gunstige zin evolueert
  - Jaarrekening raakt de belangen van de aandeelhouders, de SE, de werknemers en de fiscus, daarom is deze verplichtend, en de naleving ervan wordt strafrechtelijk gesanctioneerd
  - Beginselen boekhouding

- Alle gegevens betreffende de onderneming omvatten
  - Regelen van het dubbel boekhouden
  - Verrichtingen naar tijdsorde
  - Activa worden in beginsel gewaardeerd tegen verwervingswaarde
  - Afschrijvingen verminderen deze waarde en drukken het verbruikt van de goederen over termijn uit
  - Waardeverminderingen hebben betrekking op de aanpassing van de waarde ten gevolge van gewijzigde omstandigheden
  - Voorzieningen hebben alleen betrekking op in beginsel vaststaande, maar qua bedrag onbepaalde toekomstige risico's en kosten
  - De waarderingsregels van alle vorderingen en schulden worden door het bestuursorgaan vastgesteld
- Jaarrekening
  - Boekhouding resulteert in de JR
  - Deze bestaat uit 2 delen:
    - Balans = staat van het vermogen
    - Resultatenrekening = inkomsten en uitgaven
  - Aan de voet van de RR komt de winstverdeling voor
  - Op de balans komt geen winst voor
  - De JR wordt opgesteld door het bestuursorgaan
  - De commissaris controleert de JR en verleent zijn beoordeling onder de vorm van een "verklaring"
  - Wordt aan de AV voorgelegd voor goedkeuring
  - Winstbepaling en -bestemming is de beslissing van de AV
  - Deze worden dan openbaar gemaakt door mededeling aan de balanscentrale (NBB) die de gegevens ter beschikking stelt van elke belanghebbende
  - Na goedkeuring van de JR, wordt meestal ook kwijting verleend door de AV aan het bestuur voor het gevoerde beleid
- Geconsolideerde rekeningen
  - VN die deelnemingen houden in dochtervennootschappen, zijn gehouden geconsolideerde rekeningen op te stellen voor zover zijn bepaalde drempels overschrijden in groep
  - In de geconsolideerde JR worden de boekhoudgegevens van moeder- en dochter samengevat, en op eenzelfde boekhoudbasis geïntegreerd
    - De hele groep moet dezelfde waarderingsregels hanteren dus er zal eventueel moeten omgerekend worden
  - De gegevens die betrekking hebben op de moeder-dochterrelatie worden geëlimineerd
  - Men vormt dan een geconsolideerde staat
    - Deze geeft een beter zicht op de inhoud en de rentabiliteit van de onderneming in haar geheel
    - Meer en meer gebruikt

- Juridisch heeft de geconsolideerde rekening geen eigen waarde, dit is enkel een instrument van toelichting
- Juridische beslissingen worden enkel op grond van de eigen JR van de afzonderlijke VN genomen